

Taustatyö Sotkamon kunnan tulevaisuusstrategiaan 2040

Tulevaisuusjaoston tehtävät ja tavoitteet

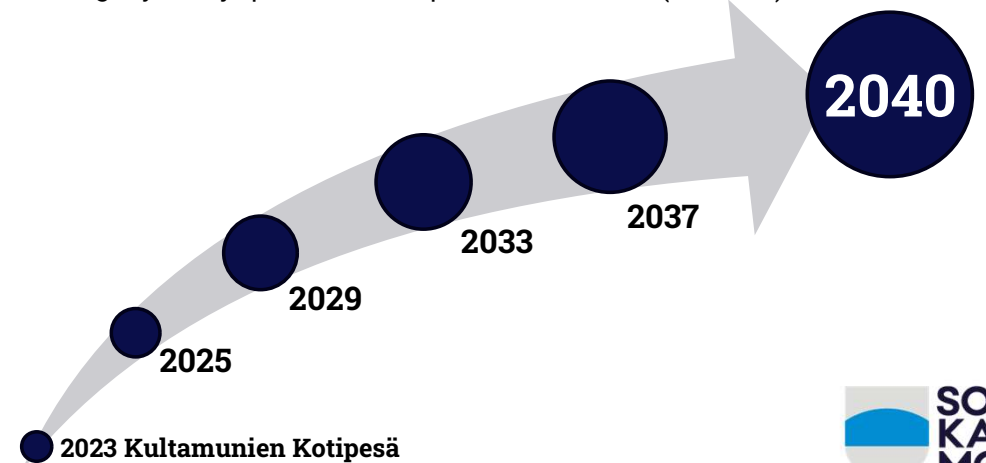
Sotkamon kunnanhallitus päätti 13.12.2023 valtuustoaloitteen pohjalta perustaa tulevaisuusjaoston toimikaudelle 1.1.2024–31.5.2025. Tulevaisuusjaoston tehtäväksi annettiin hankkia tulevaisuustyötä ohjaavaa taustatietoa sekä laatia Sotkamon tulevaisuusstrategia 2040 ja siihen liittyvä prosessikuvaus. Jaoston annettiin määritellä itselleen tarkempi työohjelma ja muut tarvittavat käytänteet.

Tulevaisuusstrategian taustatyön painopisteet

- **Tiedon lisääminen:** Vahvistamme viranhaltijoiden ja päättäjien tietoisuutta nopeasti muuttuvasta maailmasta ja sen vaikutuksista Sotkamoon.
- **Osallisuuden lisääminen:** Kehitämme tapoja lisätä kuntalaisten, työntekijöiden ja eri sidosryhmien tasa-arvoista osallisuutta tulevaisuuden suuntaan.
- **Kriittisten menestystekijöiden ja tulevaisuuskuvien tunnistaminen:** Rakennamme skenaarioita ja tunnistamme ne tekijät, joilla Sotkamo voi menestyä myös pitkällä aikavälillä.
- **Oppiminen ja verkostoituminen:** Jaamme tietoa, opimme yhdessä ja vahvistamme yhteyttä sidosryhmiin sekä kansallisiin ja kansainvälisiin tulevaisuusverkostoihin.
- **Tiedon hyödyntäminen:** Hyödynnämme tuotettua tietoa strategiatyössä, valtuustokauden valmistelussa ja arjen päätöksenteossa.

Asetetut tavoitteet

- Sotkamo kunnan tulevaisuusstrategia 2040 määritelty.
- Määritelty ja käyttöön otettu prosessit jatkuvaan tulevaisuustyöhön sekä tulevaisuustyön tulosten hyödyntämiseen tulevien valtuustokausien strategiatyössä ja päivittäisessä päätöksenteossa. (05/2025)

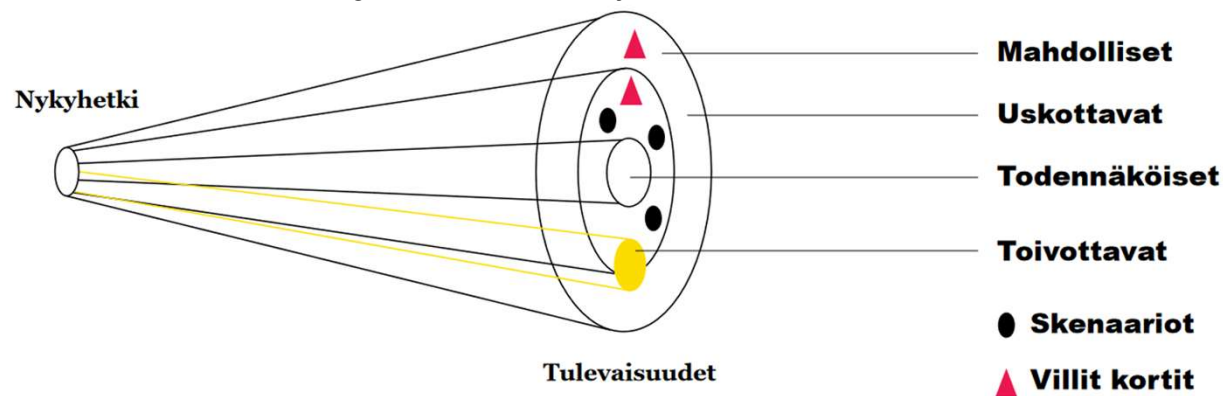

Taustatyön kiteytys

Tulevaisuusjaosto toteutti sille asetettua tehtävää lähes 1,5 vuoden ajan. Työssä hyödynnettiin jäsenten osaamista sekä laajasti ulkoista tietoa ja näkemyksiä. Kokonaisuus muodosti perustan Sotkamon tulevaisuusstrategialle ja tulevaisuustyön jatkuvalla kehittämiselle

Työn keskeisiä aineistoja ja menetelmiä olivat:

- Nykytila-analyysi (SWOT) kunnan vahvuuksista, heikkouksista, mahdollisuuksista ja uhista
- Megatrendien ja muutostekijöiden tunnistaminen, jotka vaikuttavat Sotkamon kehitykseen
- Kriittisten menestystekijöiden määrittely tulevaisuuden kannalta
- Kuntalaiskysely 2040, johon vastasi 613 henkilöä
- Laaja dokumenttiaineisto, kuten strategiat, suunnitelmat ja tutkimukset

Nykytila-analyysi (SWOT)

Tulevaisuustyö alkoi SWOT-analyysillä, koska halusimme muodostaa yhteisen ja realistisen kuvan Sotkamon nykytilasta ja tulevaisuuden haasteista. Se auttoi meitä näkemään, mihin voimme nojata ja mihin on reagoitava.

Nostot SWOT-analyysistä

Vahvuuksiksi nousivat turvallinen ja vetovoimainen ympäristö, monipuoliset liikunta- ja luonto-olosuhteet, laadukkaat palvelut ja koulutus sekä vahva yhteisöllisyys. Ne luovat vankan pohjan tulevaisuustyölle.

Heikkouksina tunnistettiin osaaajapula, yksipuolinen elinkeinorakenne, vähäiset yksityiset investoinnit ja riittämätön vuokra-asuntotarjonta. Lisäksi haasteena nähtiin alueellinen polarisoituminen sekä koko kunnan tasapainoinen kehittäminen.

Mahdollisuuksia tarjoavat uusiutuva energia, digitaalisuus, kiertotalous ja koulutuksen kehittäminen. Myös kansainvälisten osaajien houkuttelu ja saavutettavuuden parantaminen nähdään vahvoina tulevaisuuden mahdollisuuksina.

Uhkina esiin nousivat ilmastonmuutos, globaalit kriisit, rahoituspaineet ja ennen kaikkea demografinen muutos: väestön väheneminen ja ikääntyminen, joka vaikuttaa palvelutarpeisiin, työvoimaan ja veropohjaan.

Megatrendien ja muutostekijöiden tunnistaminen

Tulevaisuustyön aluksi perehdyimme keskeisiin megatrendeihin ja pohdimme, miten ne voivat vaikuttaa Sotkamon arkeen ja päätöksentekoon. Esimerkiksi luonnon kantokyvyn heikkeneminen, digitalisaation kiihtyminen tai luottamuksen mureneminen.

Sotkamon kannalta keskeiset muutostekijät

- **Väestörakenteen muutos** haastaa huoltosuhteen ja osaajatarpeen. Ratkaisut löytyvät vetovoiman ja pitovoiman vahvistamisesta.
- **Digitalisaatio** muuttaa työn ja palveluiden luonnetta. Sotkamon on kehitettävä digitaalisia ratkaisuja arkeen ja elinkeinoihin.
- **Ilmastonmuutokseen sopeutuminen** vaikuttaa rakentamiseen ja elinkeinoihin. Kestävyys on otettava läpileikkaavaksi teemaksi.
- **Kansainvälistyminen** tuo osaajia ja uusia mahdollisuuksia. Kotoutuminen ja kansainväliset verkostot tukevat elinvoimaa.
- **Turvallisuus ja huoltovarmuus** korostuvat kriisien keskellä. Ennakoiva varautuminen ja omavaraisuus nousevat keskiöön.
- **Alueellinen eriytyminen** uhkaa tasapainoa. Tarvitaan kehittämistä sekä kylissä että keskuksissa, ja monipaikkaisuuden tukemista.
- **Vihreä siirtymä ja elinkeinorakenne** luovat uusia kasvumahdollisuuksia. Sotkamon on oltava aktiivinen kehittäjä ja mahdollistaja.
- **Osallisuuden murros** haastaa perinteistä demokratiaa. Uudet osallistumistavat vahvistavat luottamusta ja yhteisöllisyyttä.

Kriittisten menestystekijöiden määrittely

Tulevaisuusjaosto kiteytti seuraavat kriittiset menestystekijät, joiden avulla kunnalla on edellytykset rakentaa kestävää elinvoimaa.

1. **Työ ja yrittäjäyys:** Monipuolinen elinkeinorakenne ja uusien työllistäjien houkuttelu
2. **Asuminen ja saavutettavuus:** Kohtuuhintaiset kodit, liikenne- ja digiyhteydet
3. **Luonto ja kestävyys:** Kiertotalous, luonnon monimuotoisuus ja hyvinvointi
4. **Yhteisöllisyys ja osallisuus:** Ihmiset mukana kehittämässä Sotkamo
5. **Koulutus ja osaaminen:** Elinikäinen oppiminen, koulutuspolut ja osaajakiinnittyminen

Kriittiset menestystekijät ohjaavat strategisia valintoja: niihin panostamalla Sotkamo voi vaikuttaa tulevaisuuteensa ja säilyttää kilpailukykyänsä.

Tiedonkeruu ja osallistaminen

Työ käynnistyi väestö- ja sidosryhmien segmentoinnilla, jotta pystyimme tunnistamaan eri kuntalaisryhmät ja keskeiset toimijat. Tämä loi pohjan koko osallistamisen ja tiedonkeruun suunnittelulle.

Työssä kartoitettiin laajasti osallistamismenetelmiä: digitaalisia työkaluja, työpajoja, osallistavaa budjetointia ja sidosryhmäkierroksia.

Käytettävissä olevilla resursseilla päädyttiin toteuttamaan kattava kyselytutkimus asiantuntijan tuella.

- 613 vastaajaa Webropol-kyselyssä
- Mukana lapsia, nuoria, työikäisiä ja eläkeläisiä eri puolilta kuntaa
- Avoimet vastaukset analysoitiin asiantuntijan ja tekoälyn avulla

Tutkimustuloksia ja tietoa kerättiin myös sisäisesti ja sidosryhmiltä.

Lisäksi kuultiin elinvoima-, työllisyys-, hyvinvointi- ja maankäyttöjaostoja.

Muu dokumenttiaineisto

Tulevaisuusjaosto otti työssään huomioon mm seuraavat dokumentit

- KULTAMUNIEN KOTIPESÄ – SOTKAMON STRATEGIA 2025 (päivitetty 2023)
- Sotkamon kunta, Hyvinvointisuunnitelma valtuustokaudelle 2021–2025
- Sotkamon elinvoimaohjelma 2022–2025
- Sotkamo LYK Toimintasuunnitelma vuosille 2025–2026
- Kainuun maakuntasuunnitelman 2045 luonnos (17.3.2025)
- Kajaanin, Paltamon ja Sotkamon paluumuuttotutkimus 2022, tutkimusraportti
- Hyvän elämän edellytykset Itä-Suomessa: alle 30-vuotiaiden nuorten näkemyksiä – Nuoret Itä-Suomen tulevaisuuden tekijöinä, E2 Tutkimus 2024
- Valtioneuvoston tulevaisuusselonteon 1. ja 2. osa (2023)
- SITRA, Megatrendit ja Tulevaisuusbarometri 2025
- Kuntaliitto, Kestävän kehityksen strateginen johtaminen
- YK Kestävä kehitys – Agenda 2030

Tämän lisäksi iso määrä muuta aineistoa sekä kuultiin Sotkamon kunnan elinvoima-, työllisyys-, hyvinvointi- ja maankäyttöjaostoja.

Millainen on unelmiesi Sotkamo 2040? –kysely

Sotkamon kunta
n=613

Sisällys

Tutkimuksen toteutus – 3

Vastaajat – 5

Sotkamo paikkana elää ja asua – 8

Sotkamon arvot – 20

Väestö – 33

Elinkeinoelämä ja työ – 44

Koulutus ja osaaminen – 53

Kestävä kehitys ja ympäristö – 62

Asuminen ja muut terveiset – 66

Tutkimuksen toteutus

Tutkimuksen toteuttaminen

Tavoite

Helmi-maaliskuussa 2025 Webropol Oy toteutti Sotkamon kunnan tulevaisuusstrategiaa varten Sotkamo vuonna 2040 –kyselyn yläasteikäisille, lukiolaisille ja aikuisväestölle.

Tutkimuksen tavoitteena oli saada selville mitä kuntalaiset toivovat tulevaisuudelta, mikä huolettaa tulevaisuudessa ja mitkä arvot ja menestystekijät tulisi olla keskeisiä kunnan kehityksessä.

Tiedonkeruu

Tutkimus suoritettiin internet-kyselynä. Linkkiä jaettiin Sotkamon kotisivuilla, sosiaalisessa mediassa, QR-koodien avulla sekä eri sidosryhmien avulla. Kyselyä oli kaksi eri versiota: pidempi versio sekä lyhyt versio tablettilaitteelle, joka sijaitsi kirjastossa keräämässä kirjaston käyttäjien mielipiteitä. Lyhyessä versiossa kysyttiin vain ikä taustatietona.

Vastaajia tuli yhteensä 613.

Anonymiteetti ja luottamuksellisuus

Kyselyssä ei kerätty tietoja henkilökohtaisilla linkeillä, vain ainoastaan julkisella linkillä. Kyselyyn liitettiin arvontakysely lisäämään vastaamisen innostusta. Arvonta oli erillinen ja siinä annettuja yhteystietoja ei voi liittää varsinaisen kyselyn vastauksiin. Näin ollen kukaan Sotkamon kunnan henkilöstöstä ei pysty tunnistamaan yksittäisen henkilön vastauksia.

Toteuttaja:

CRO Maarit Pakarinen

maarit.pakarinen@webropol.com

GSM 040 1705989

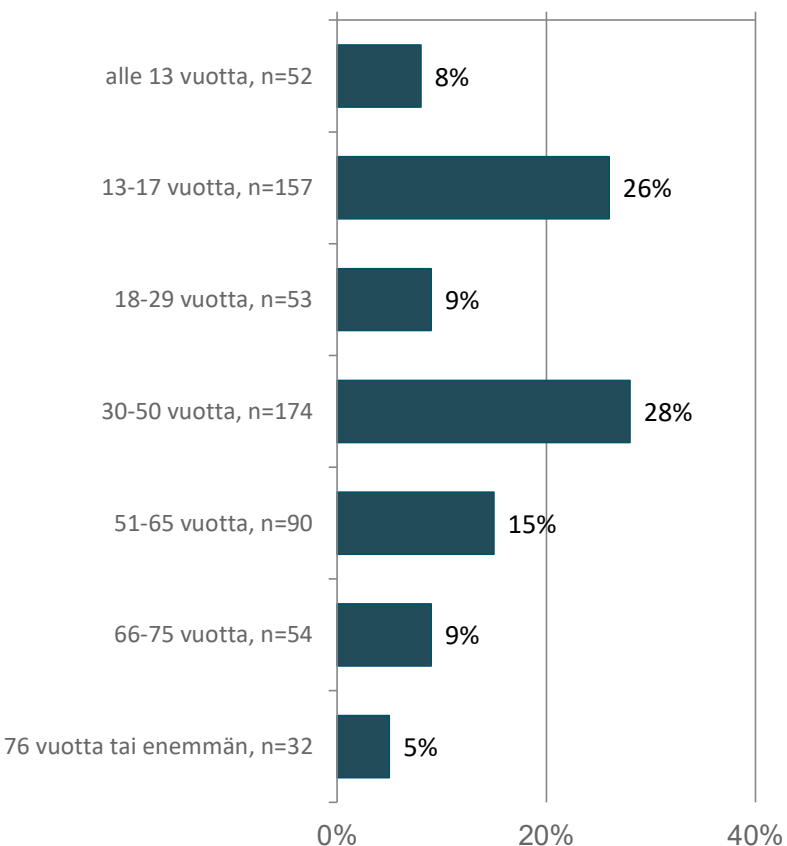

Vastaajat

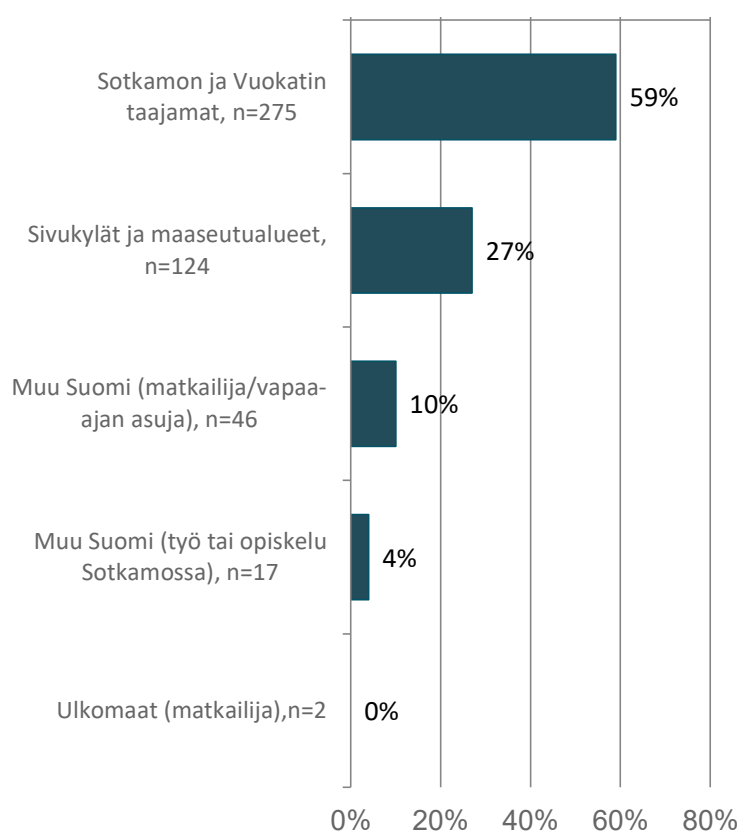
Vastaajat taustatiedoittain 1/2

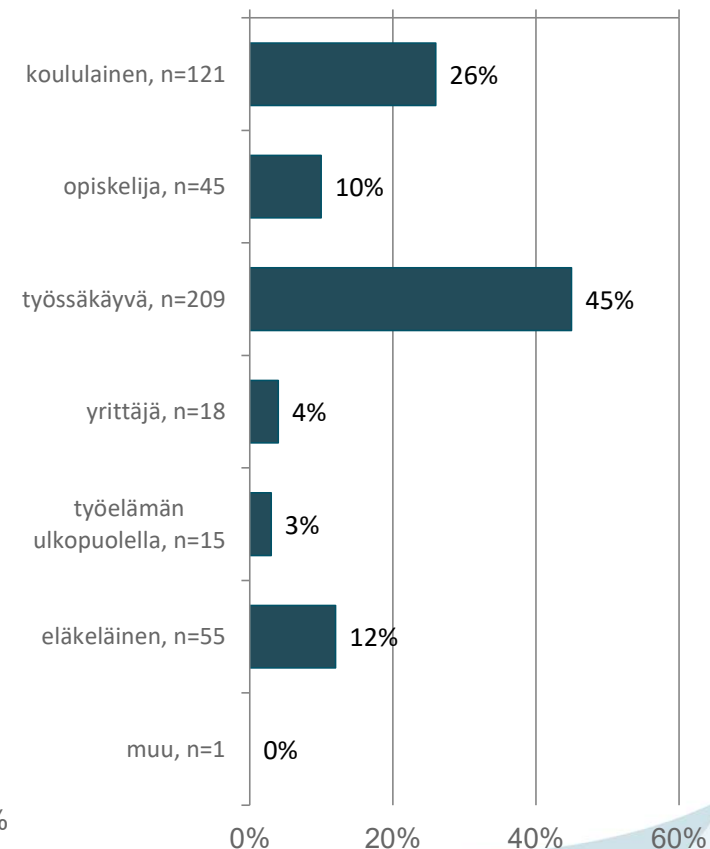
Ikä, vastaajien määrä:
612

Asuinalue, vastaajien määrä: 464

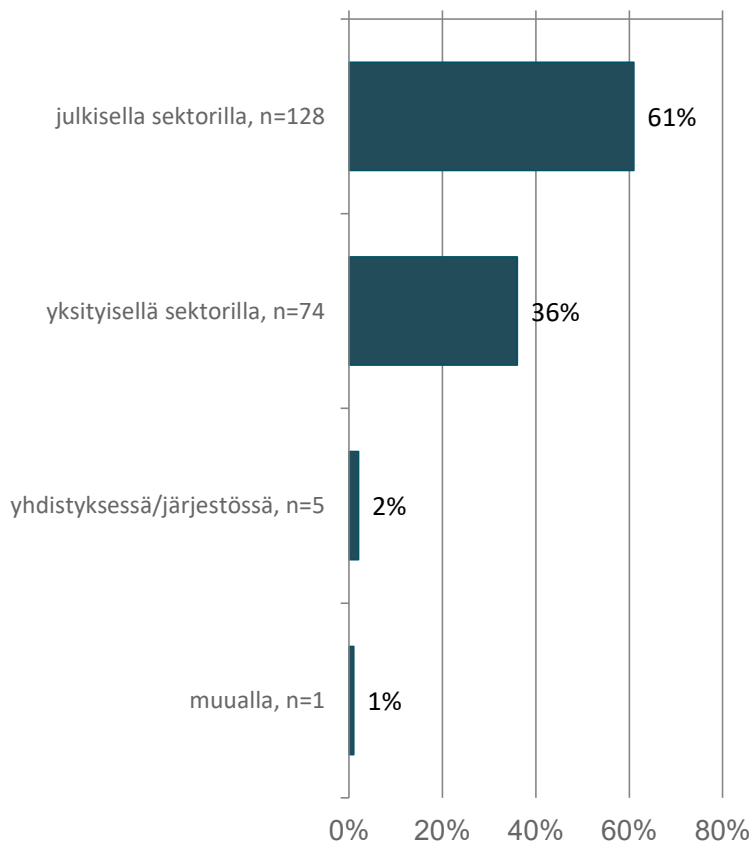
Olen... Vastaajien määrä: 464

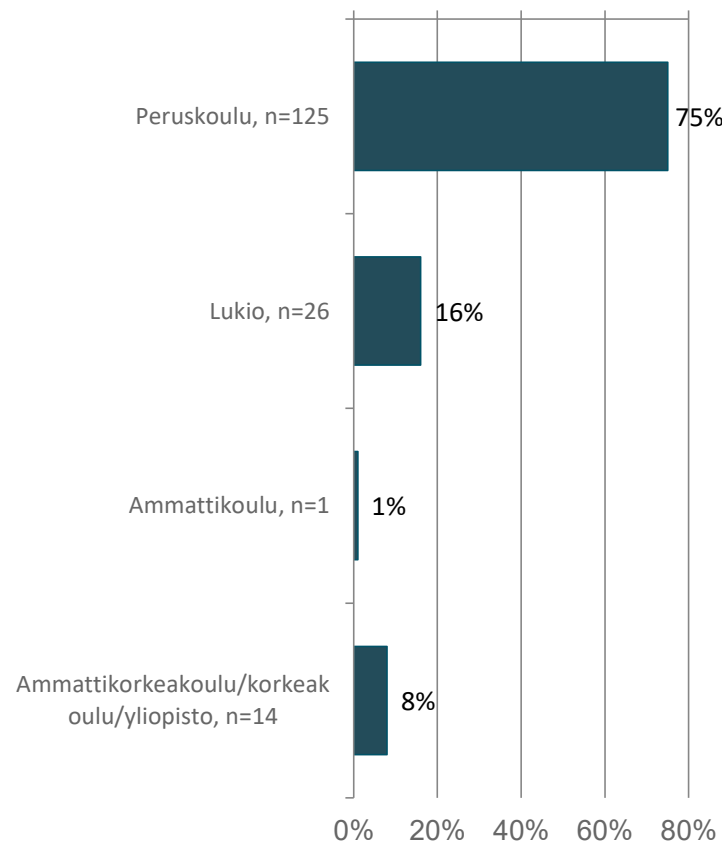
Vastaajat taustatiedoittain 2/2

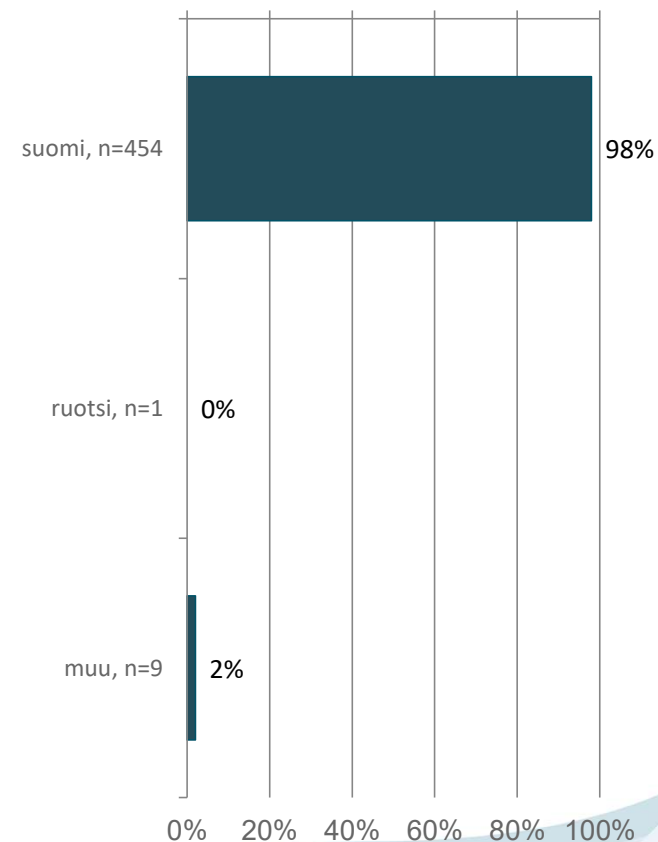
Työpaikka, vastaajien määrä: 208

Opiskelupaikka, vastaajien määrä: 166

Äidinkieli, vastaajien määrä: 464

Sotkamo paikkana elää ja asua

Erot taustatiedoittain

Yhteenveto: Sotkamo paikkana elää ja asua

Sotkamo paikkana elää ja asua

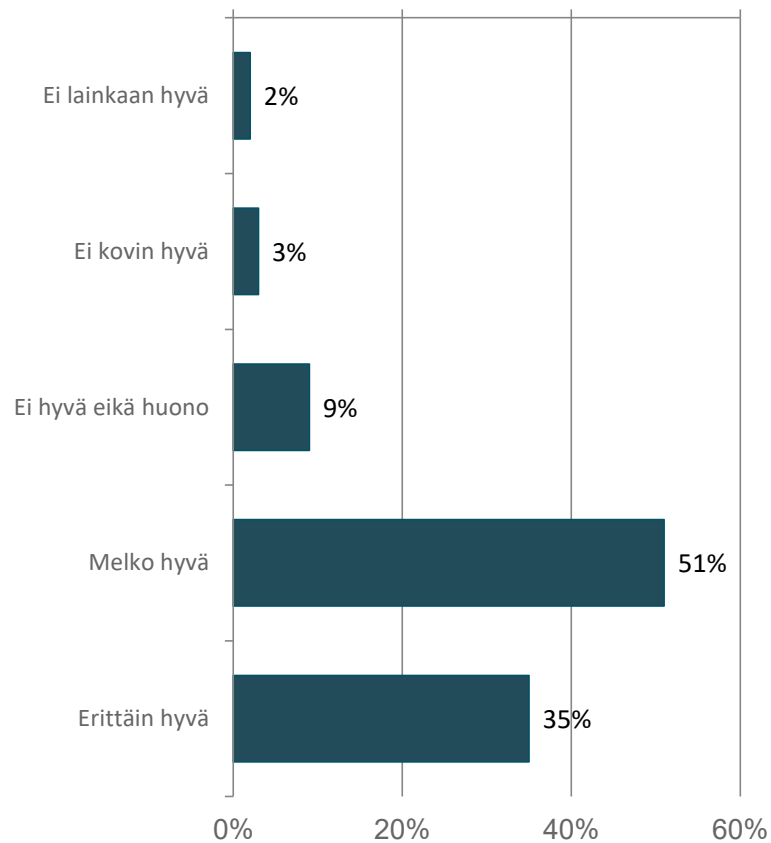
- Sotkamo pidettiin keskimäärin **erittäin hyvänä paikkana elää ja asua** nyt (asteikolla 1-5, keskiarvo 4,1) ja vuonna 2040 (keskiarvo 4,1). Tulevaisuudenuskossa (2040-nyt) oli kuitenkin taustatiedoittain hieman eroja: yrittäjät olivat optimistisempia tulevaisuuden suhteen kuin muut, työelämän ulkopuolella olevat vähiten optimistisiä, sekä alle 13-vuotiaat vastaajat pessimistisimpiä.
- Sotkamolaisten hyvinvoinnin koettiin muodostuvan 1) **Luonnon läheisyydestä**, 2) **Liikunnasta ja aktiviteeteista** ja 3) **vapaa-ajanviettomahdollisuuksista**.
- Unelmien Sotkamossa kestävä kehitys, yhteisöllisyys ja kulttuuri- ja liikuntamahdollisuudet ovat tärkeässä osassa.

Millainen paikka asua ja elää on Sotkamo nyt ja 2040?

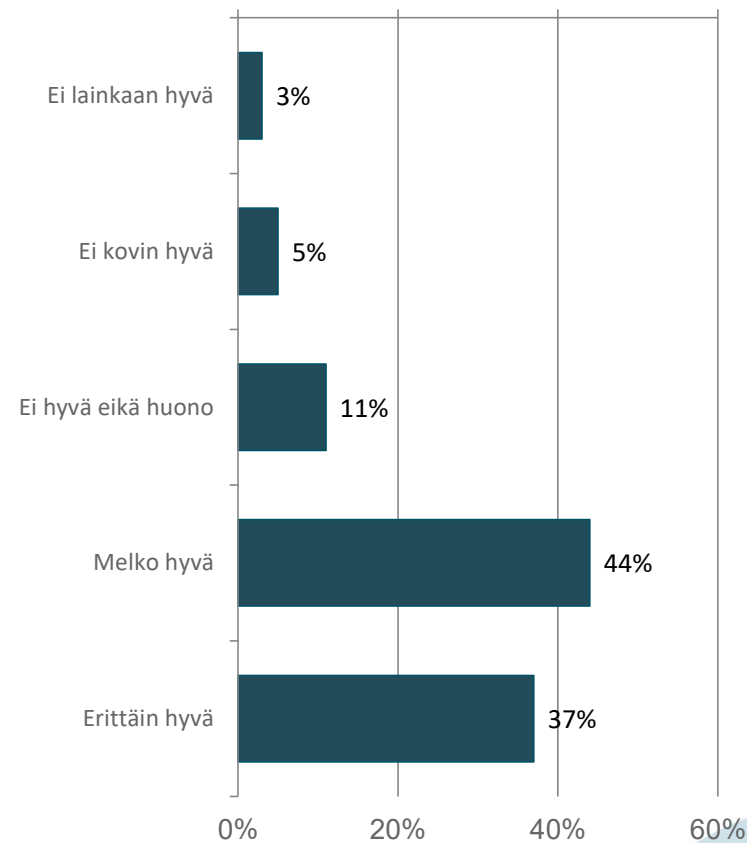
keskiarvo 4.1 ja 4.1 (asteikolla 1-5)

Nyt, vastaajien määrä: 612

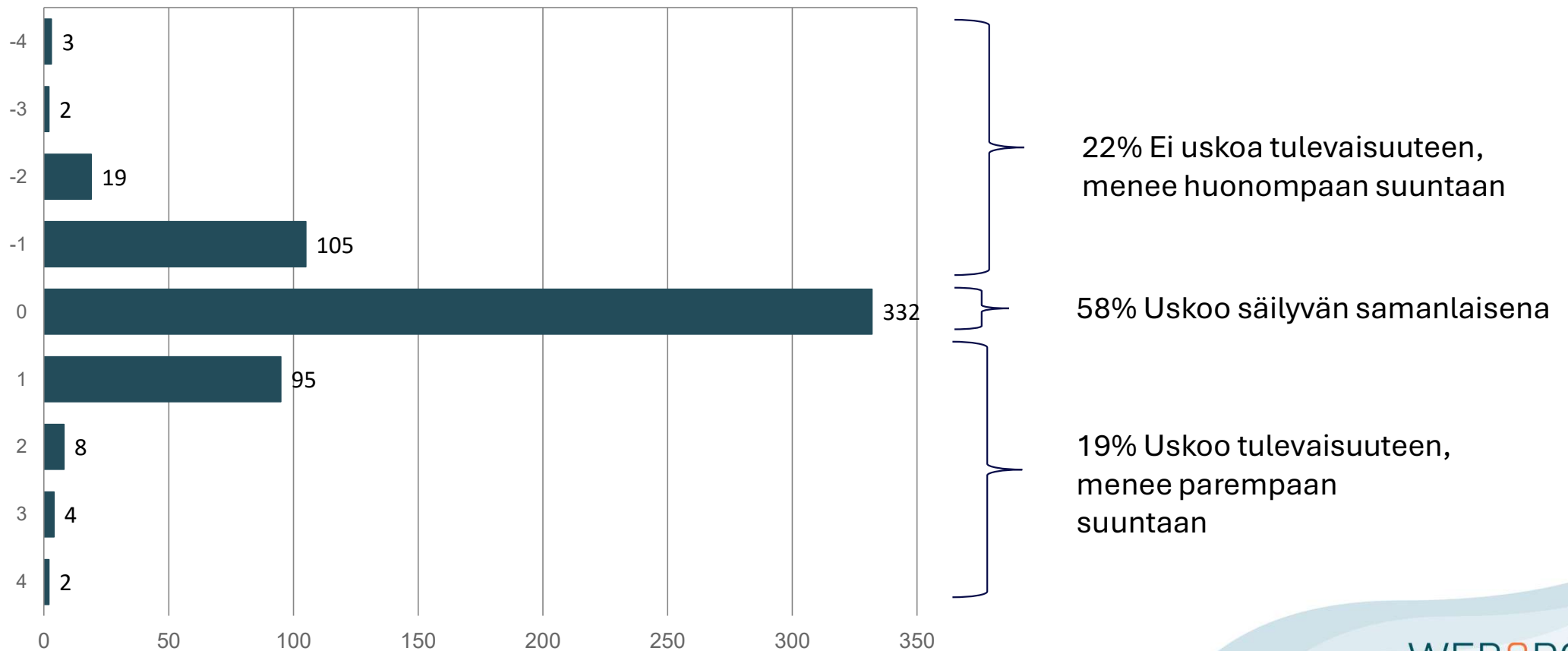
Vuonna 2040, vastaajien määrä: 584

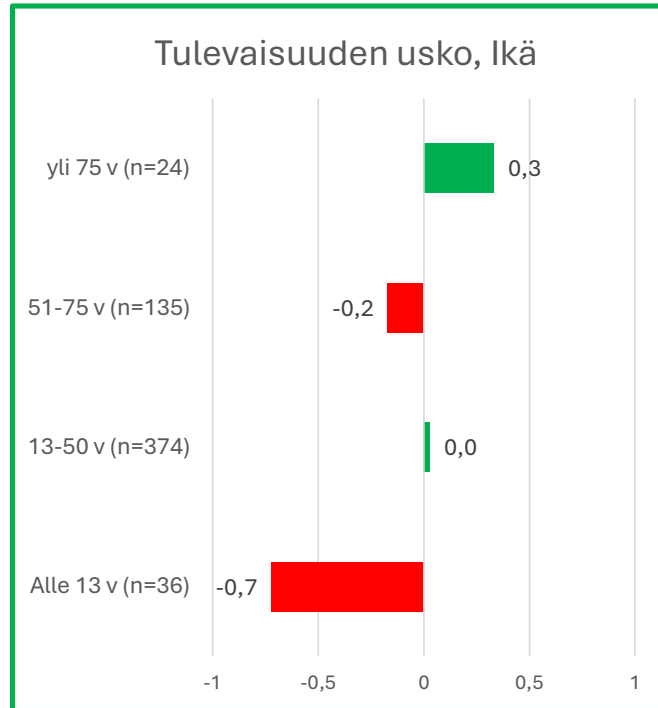
Millainen paikka asua ja elää on Sotkamo? Usko Sotkamon tulevaisuuteen (laskettu: 2040 – nyt)

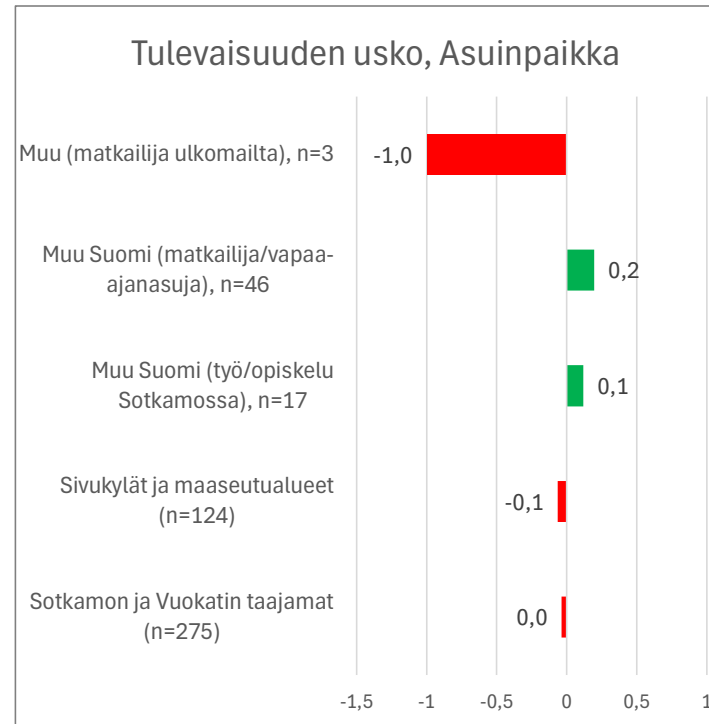
Tulevaisuuden usko

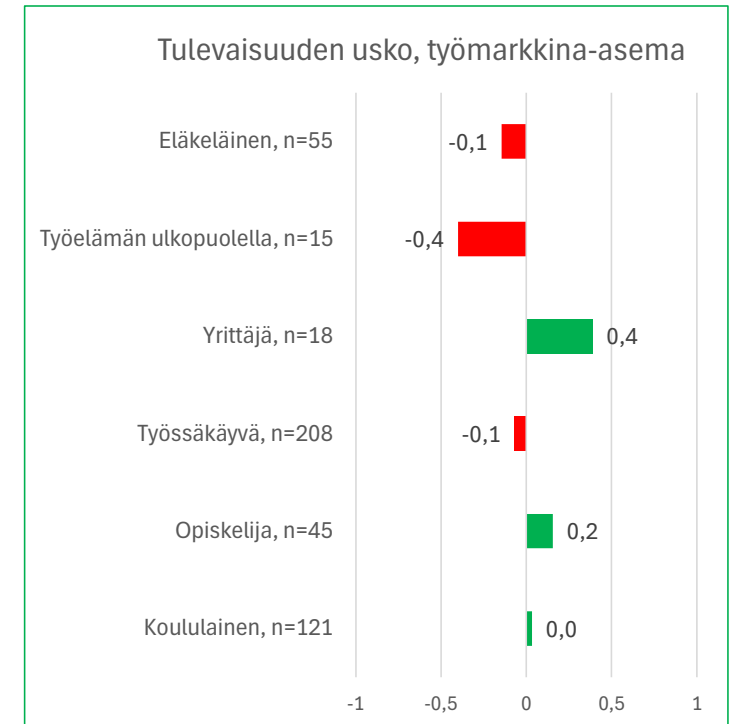
Usko Sotkamon tulevaisuuteen taustoittain

Ikä: Alle 13 v eroavat tilastollisesti merkitsevästi muista ikäluokista, heillä uskoa Sotkamon tulevaisuuteen on selvästi vähiten. Eniten Sotkamon tulevaisuuteen uskovat yli 75 vuotiaat.

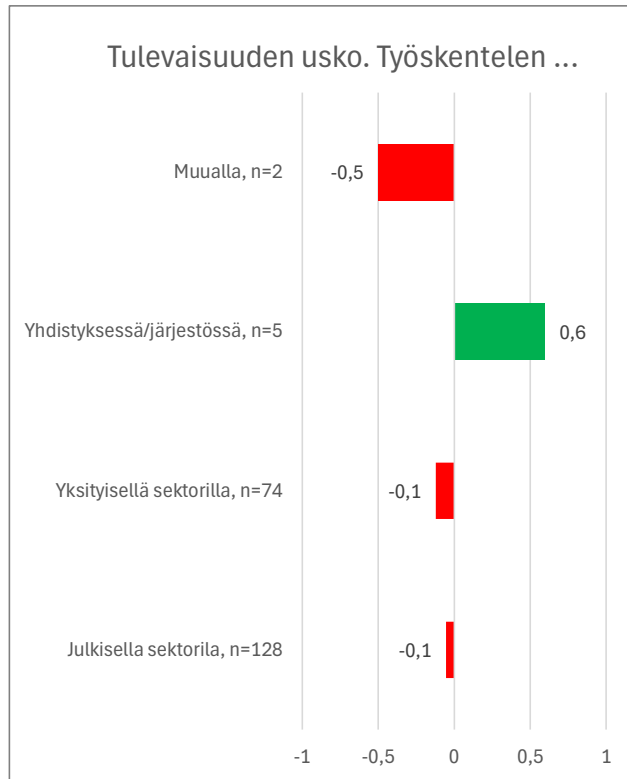

Asuinalue: Ainoastaan Ulkomaiset matkailijat selvästi vähemmän uskovat Sotkamon tulevaisuuteen, heitä kuitenkin vain 3 vastaajaa. Tilastollisia eroja ei nähtävissä.

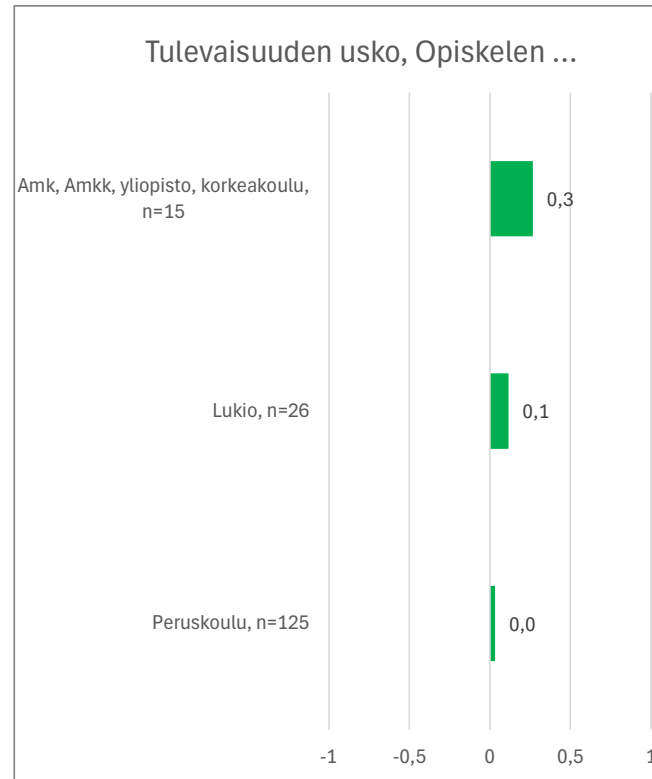

Työmarkkina-asema: Työelämän ulkopuolella olevat eroavat selkeästi yrittäjiin nähden uskossa tulevaisuuteen. Johtuen näiden ryhmien pienestä vastaajamäärästä ero näiden välillä on vain tilastollisesti melkein merkitsevä.

Usko Sotkamon tulevaisuuteen taustoittain

Työpaikka: Yhdistyksessä/järjestössä työskentelevät uskovat eniten Sotkamon tulevaisuuteen, mutta tilastollisesti eroa ei ole nähtävissä.

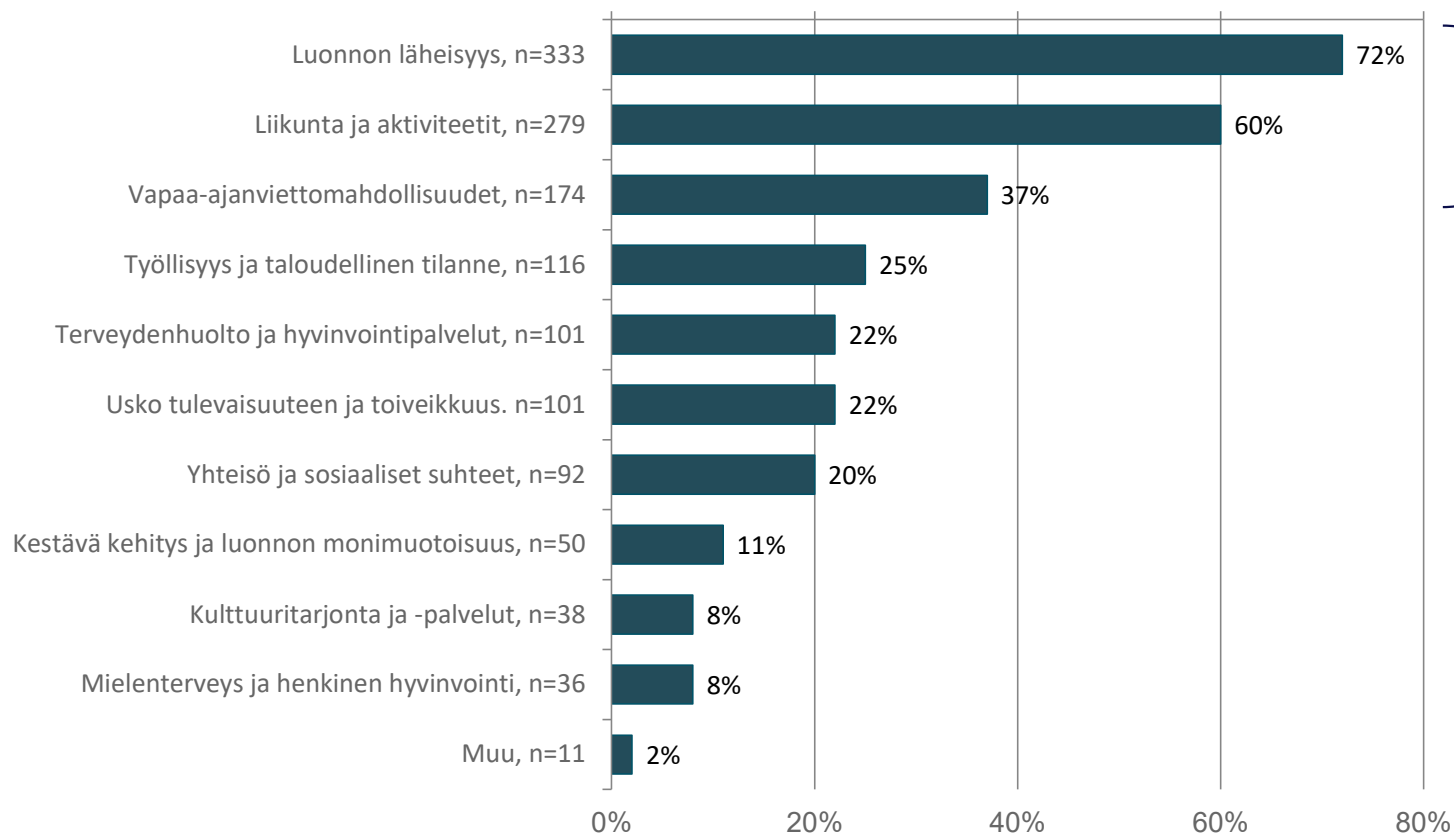
Opiskelupaikka: Opiskelupaikkojen suhteen ei tilastollisia eroja ole nähtävissä. He kuitenkin ovat kaikki positiivisella mielellä tulevaisuuden suhteen.

Opiskelupaikka: Muun kieliset kuin suomea äidinkielenään puhuvat uskovat Sotkamon tulevaisuuteen enemmän. Ero on tilastollisesti melkein merkitsevä

Mistä mielestäsi sotkamolaisten hyvinvointi muodostuu? ★

Vastaajien määrä: 465, valittujen vastausten lukumäärä: 1331

Kolme tärkeintä

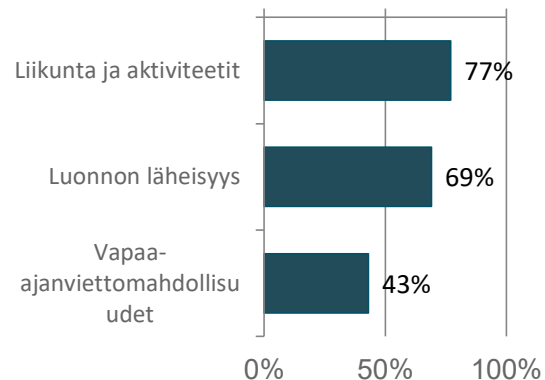
Muu, mikä –vastauksia mm.

- Turvallisuus,
- Rinteet,
- Lapsiperheet,
- Järkevät päätökset ja ratkaisut,
- Tasapuoliset palvelut taajamien ja kylien välillä

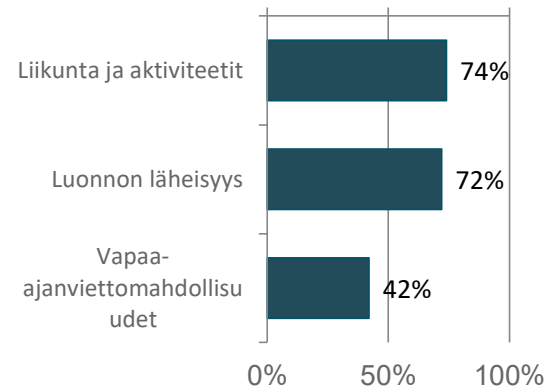
Mistä mielestäsi Sotkamolaisten hyvinvointi muodostuu? ★

Ikäluokittain erot, 3 tärkeintä

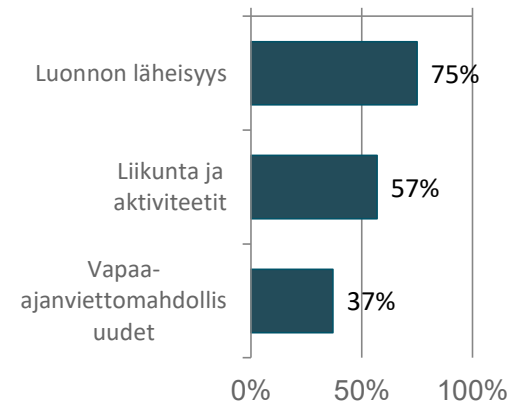
Alle 18 v

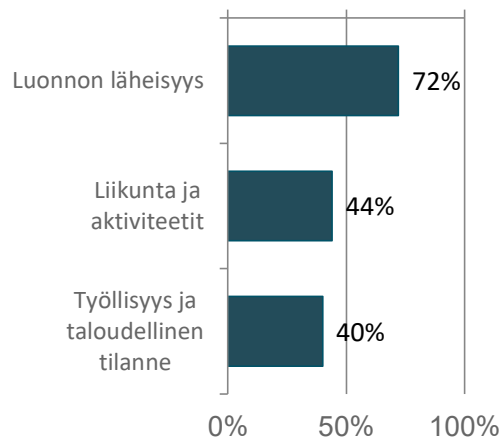
18-29 v

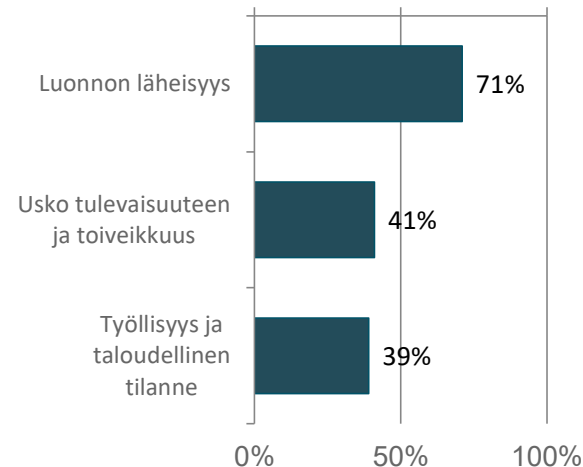
30-50 v

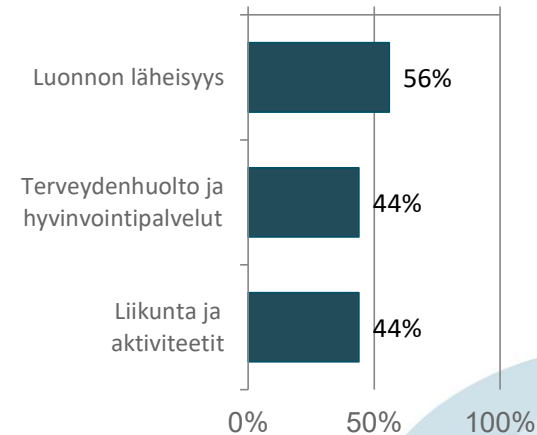
51-65v

66-75 v

> 75 v

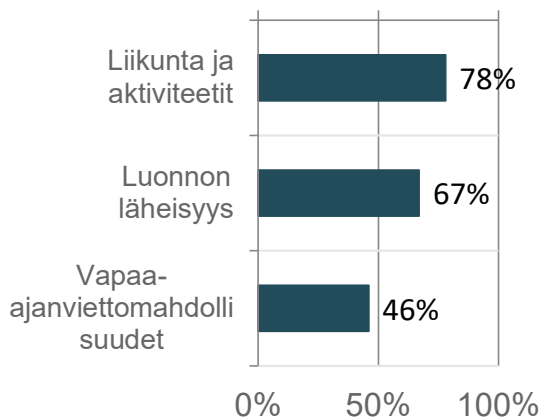

Luonnon läheisyys on kaikilla ikäluokilla 3 tärkeimmän joukossa. Enintään 50-vuotiailla on kolme tärkeintä samat, mutta 51-75-vuotiailla **Työllisyys ja taloudellinen tilanne** tuli vapaa-ajanviettomahdollisuuksia tärkeämmäksi. 66-75-vuotiailla vaihtui lisäksi Liikunta ja aktiviteetit **Uskoon tulevaisuuteen ja toiveikkuuteen**. Yli 75-vuotiaat pitivät **Terveystenhuoltoa ja hyvinvointipalveluita** kolmen tärkeimmän joukossa.

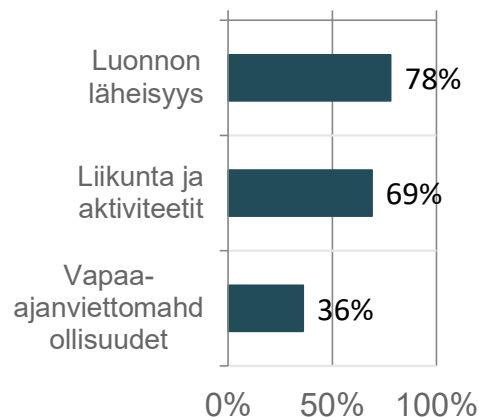
Mistä mielestäsi Sotkamolaisten hyvinvointi muodostuu?

Työmarkkina-asemien erot, 3 tärkeintä

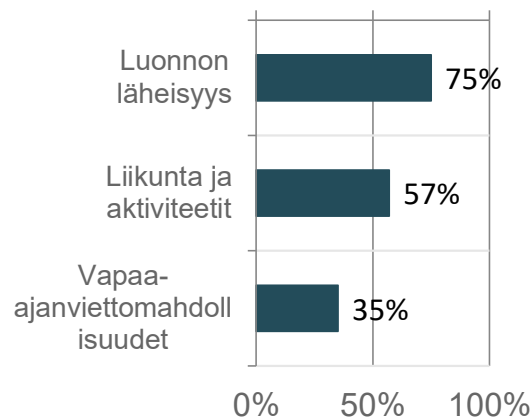
Koululainen

Opiskelija

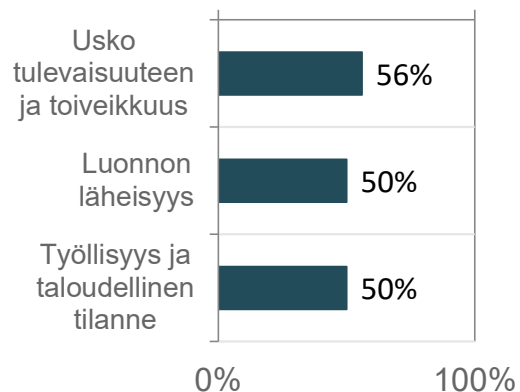

Työssäkäyvä

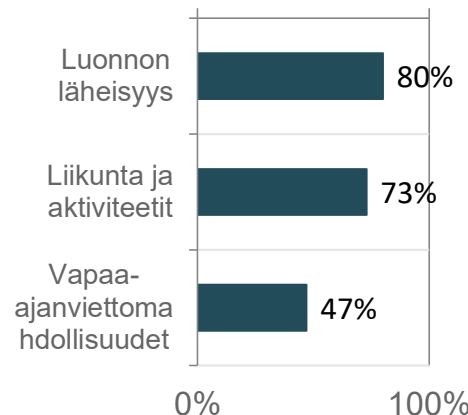

Luonnon läheisyys on kaikilla 3 tärkeimmän joukossa. Koululaisilla, opiskelijoilla, työssäkäyvillä ja työelämän ulkopuolella olevilla kolme tärkeintä olivat samat. Yrittäjillä ja eläkeläisillä **Usko tulevaisuuteen** ja **Työllisyys ja taloudellinen tilanne** sen sijaan nousivat kolmen tärkeimmän joukkoon

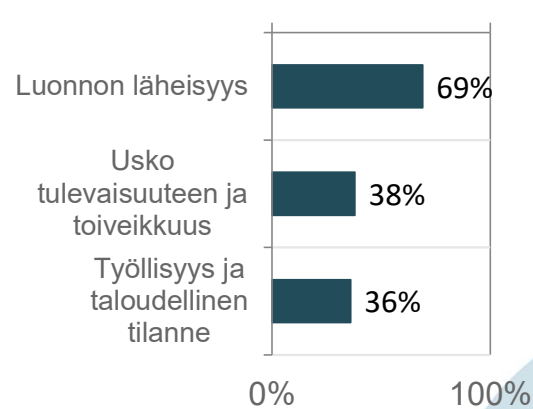
Yrittäjä

Työelämän ulkopuolella

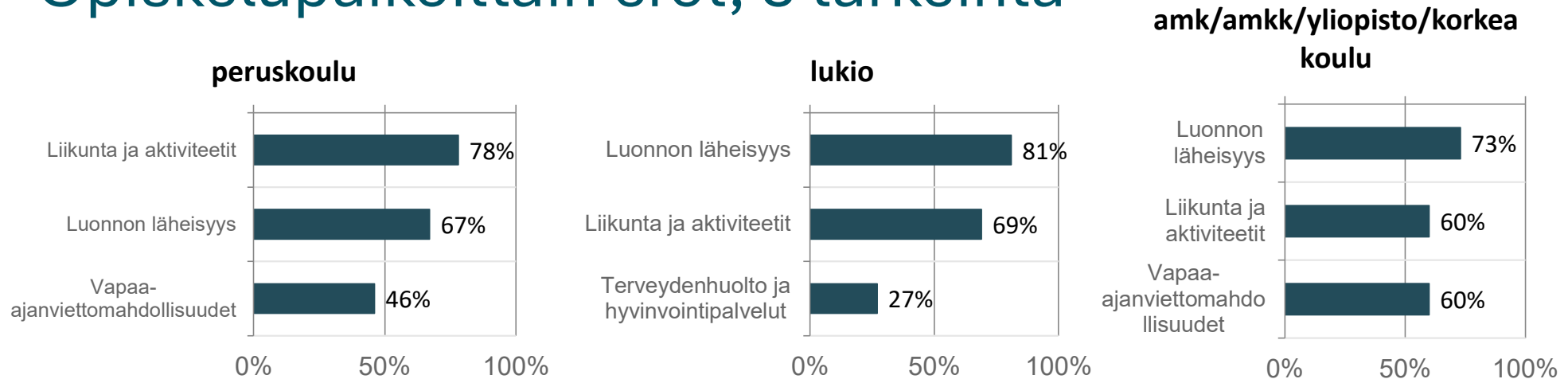

Eläkeläinen

Mistä mielestäsi Sotkamolaisten hyvinvointi muodostuu?

Opiskelupaikoittain erot, 3 tärkeintä

Luonnon läheisyys sekä **Liikunta ja aktiviteetit** ovat kaikilla opiskelupaikoilla 3 tärkeimmän joukossa. Peruskoululaisilla ja ammattikoulu/ammattikorkea, korkeakoulu ja yliopisto –ryhmällä kolmantena on vapaa-ajanviettomahdollisuudet. Sen sijaan Lukiolaisilla **Terveystenhuolto ja hyvinvointipalvelut** nousivat kolmen tärkeimmän joukkoon vapaa-ajanviettomahdollisuuksien sijalle.

- Asuinalueittain 3 tärkeintä kaikilla samat, ei eroja
 - Työpaikkasektoreittain 3 tärkeintä samat, ei eroja
 - Äidinkielittäin 3 tärkeintä samat, ei eroja
- Näistä ei erotteluja.

Kuvaile unelmiesi Sotkamo

Vastaajien määrä: 358

AI Yhteenveto - Sotkamon tulevaisuus 2040: pääkohdat ja teemat

Vastauksissa esitetyt ajatukset ja toiveet Sotkamosta vuonna 2040 keskittyvät laajalti elinvoimaisuuteen, yhteisöllisyyteen, luonnonläheisyyteen sekä kulttuuri- ja liikuntamahdollisuuksiin. Useat ovat huomanneet tarpeen tasapainottaa matkailun ja paikalaisten hyvinvoinnin ennakointia ja kehittämistä.

• Pääteemat

- **Yhteisöllisyys ja osallisuus:** Kunnan tulee turvata asukkaidensa hyvinvointi ja edistää yhteisöllisyyttä eri-ikäisten välillä.
- **Luonnon suojelu:** Luontoa arvostetaan ja sen säilyttämistä halutaan edistää, ilman liiallista rakentamista ja matkailua.
- **Kulttuuri ja vapaa-aika:** Useat haluavat enemmän kulttuuri- ja liikuntatiloja sekä mahdollisuuksia eri-ikäisille asukkaille.
- **Palvelut ja infrastruktuuri:** Parannukset terveydenhuollossa ja sosiaalipalveluissa sekä hyvät kulkuyhteydet ovat keskeisiä toiveita. Myös asuntomarkkinoiden kehitystä pidetään tärkeänä.
- **Työpaikat ja talous:** Toivotaan lisää työmahdollisuuksia, erityisesti paikallisia yrityksiä tukevia ratkaisuja. Innovatiivisuus ja uusien yritysten houkuttelu ovat keskeisiä.

• Yhteiset näkemykset

- Yhteisöllisyyden merkitys on vahvasti esillä; toivotaan, että myös nuorille luodaan paikkoja ja aktiviteetteja.
- Luonnonläheisyyden säilyttämistä arvostetaan, mutta kaivosteollisuuden ja matkailun kehittämistä halutaan myös tasapainottaa.
- Terveydenhuollon parantaminen, erityisesti vanhusten ja lastenhuollon osalta, on yhteinen huolenaihe.

• Erimielisyydet ja haasteet

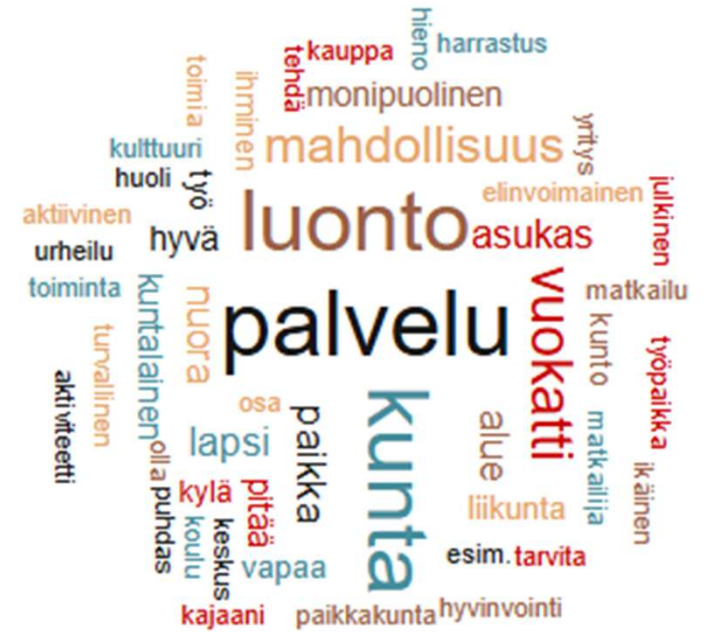
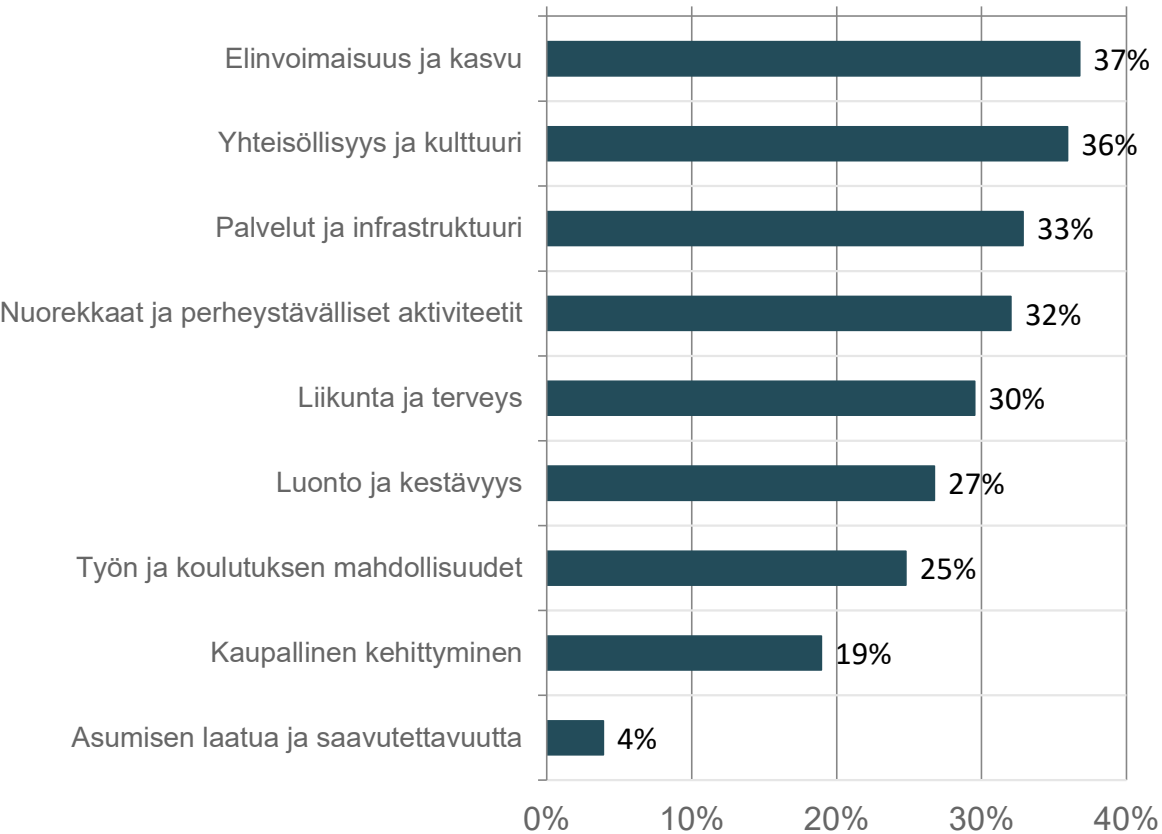
- Erityisesti nuorten aktiiviteettien määrä ja sijoittaminen ovat kiistanalaisia; jotkut kokevat, että tarjontaa ei ole riittävästi.
- Matkailun ja kaivostoiminnan kehitys on ristiriitaista; monet haluavat luonnon säilyvän rauhallisena osana elämää.

• Eroavaisuudet ja huomiot

- Osa vastaajista toivoo Sotkamon säilyvän kaiken kehityksen myötä edelleen pienimuotoisena ja luonnonläheisenä; toiset näkevät tarpeen suuremmalle kasvulle ja kaupunkimaisuudelle.
- Kulttuurin ja tapahtumatoiminnan kehityksen toivotaan olevan entistä voimakkaampaa ja jatkuvaa, eikä vain yhdestä vuodenaikaperäisestä tapahtumasta riippuvaista.

Yhteenvetona vastaajien Sotkamon tulevaisuuden visio keskittyy vahvasti kestäväen kehityksen, yhteisöllisyyden, sekä kulttuuri- ja liikuntamahdollisuuksien parantamisen näkökulmaan. Vastauksissa näkyy myös selkeä tarve tasapainottaa paikallisten asukkaiden hyvinvointia ja matkailun tuomia mahdollisuuksia ja haasteita.

Vastaajien määrä: 358

Sotkamon arvot

Erot taustatiedoittain

Yhteenveto: Sotkamon arvot

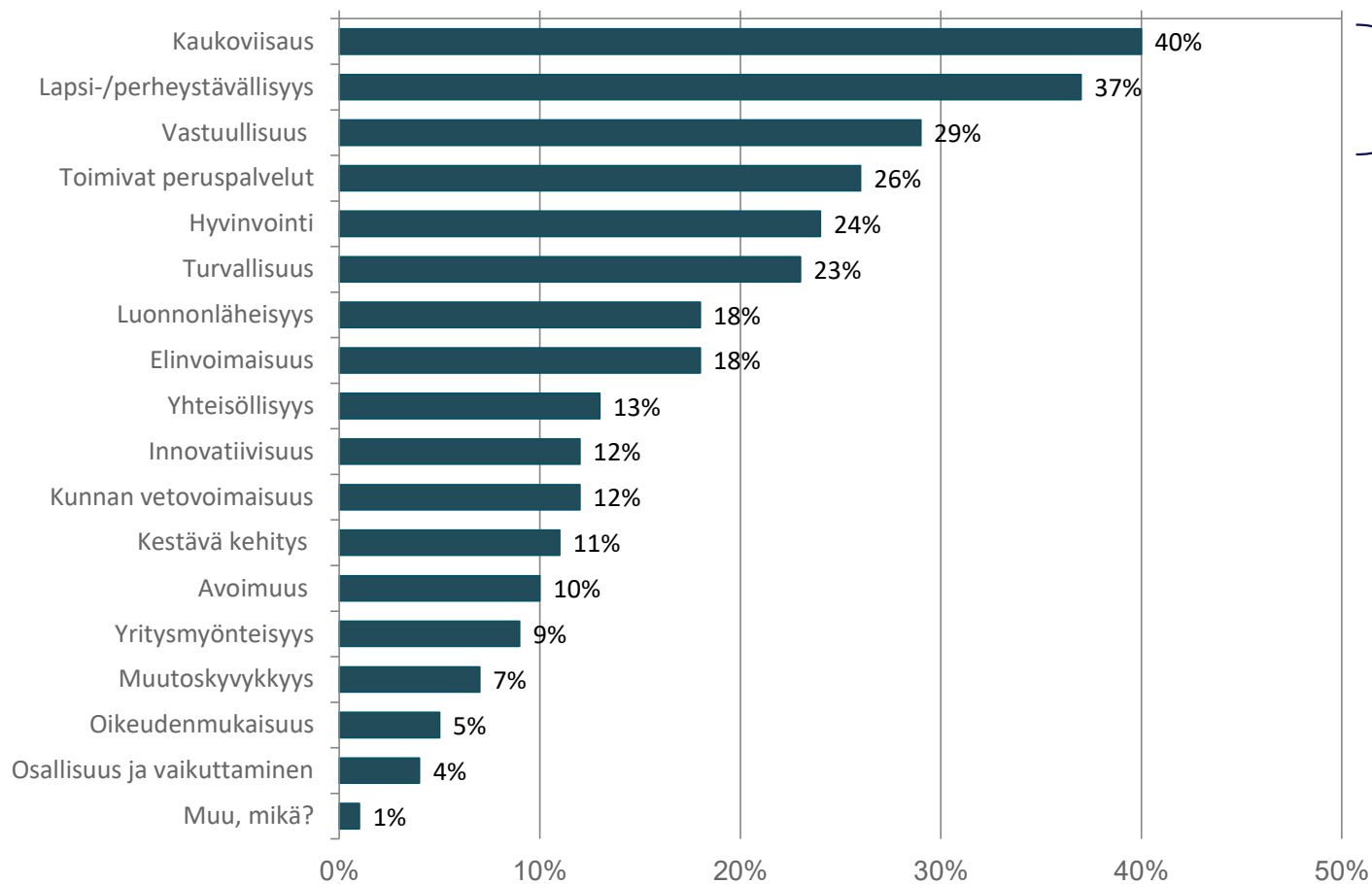
Sotkamon arvot

- Tärkeimmät arvot Sotkamon matkalla vuoteen 2040 ovat
 - **Kaukoviisaus**
 - **Lapsi-/perheystävällisyys**
 - **Vastuullisuus**
- Tulevaisuuden kannalta pidettiin tärkeimpinä asioina
 - **laadukkaita peruspalveluita**
 - **hyviä harrastus- ja vapaa-ajan mahdollisuuksia**
 - **lapsiperheiden tukemista**
 - **ikäntyneiden tarpeiden huomioonottamista.**

Mitkä seuraavista arvoista ovat mielestäsi tärkeimpiä Sotkamon matkalla vuoteen 2040?

Vastaajien määrä: 465, valittujen vastausten lukumäärä: 1395

Kolme tärkeintä

Muu, mikä –vastauksia mm.

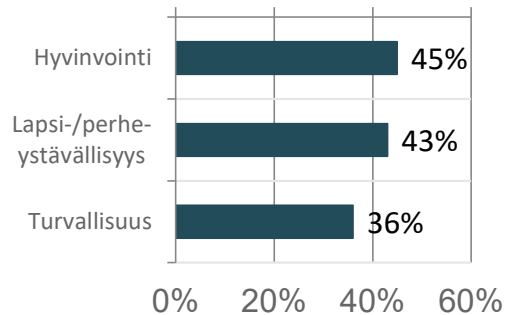
- Liikunnallisuus,
- Tehdään asioita yksin,
- Kehittyneet kulttuurimahdollisuudet

Tärkeimmät arvot Sotkamon matkalla vuoteen 2040?

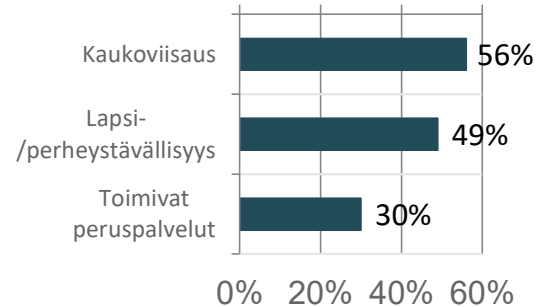
Ikäluokittain erot

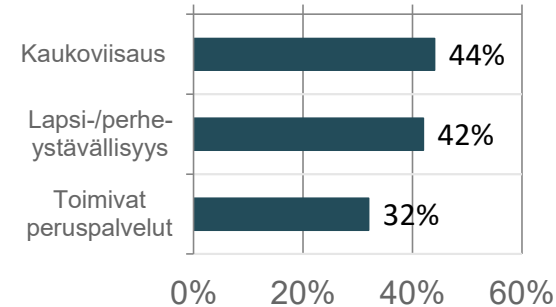
Alle 18 v

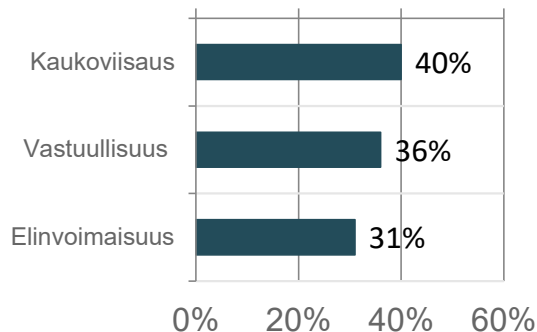
18-29 v

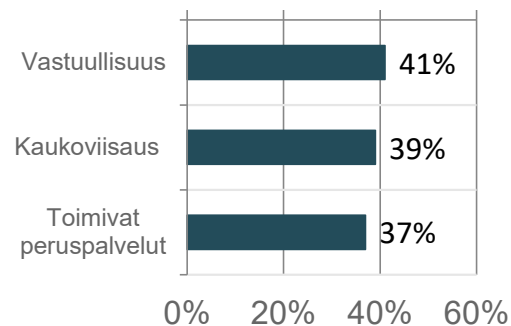
30-50 v

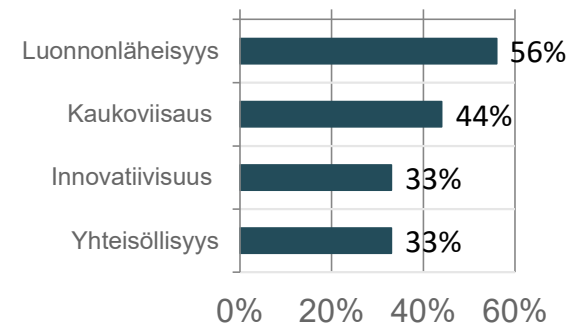
51-65v

66-75 v

> 75 v

Kaukoviisaus esiintyy kolmen tärkeimmän joukossa viidellä kuudesta ikäluokista: ei nuorimmilla. **Lapsi- ja perheystävällisyys** esiintyy enintään 50 vuotiaiden tärkeimpien listalla.

Vastuullisuus esiintyy 51-75 vuotiailla tärkeimpien listalla.

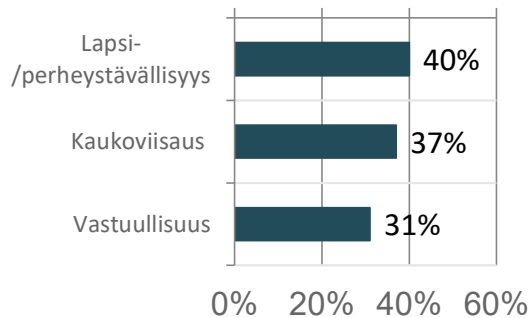
Toimivat peruspalvelut esiintyy 18-50 vuotiaiden sekä 66-75 vuotiaiden kolmen tärkeimmän listalla.

Hajontaa on jonkin verran eri ikäluokittain mitä pidetään tärkeimpinä tekijöinä

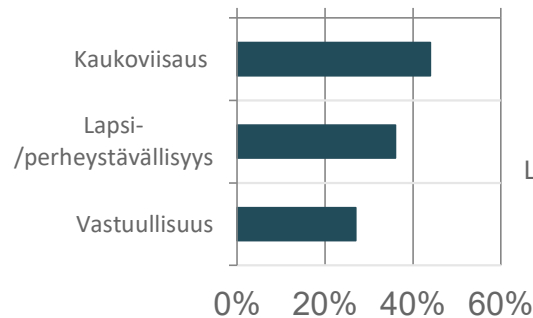
Tärkeimmät arvot Sotkamon matkalla vuoteen 2040?

Asuinalueittain erot

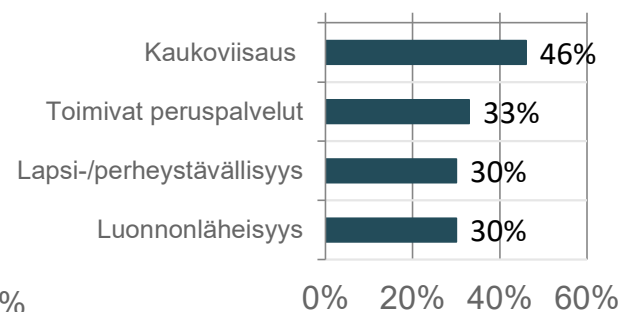
Sotkamon ja Vuokatin taajamat

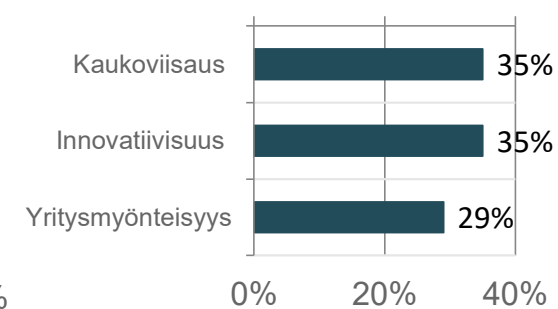
Sivukylät ja maaseutualueet

Muu Suomi (matkailija/vapaa-ajan asuja)

Muu Suomi (työ tai opiskelu Sotkamossa)

Kaukoviisaus esiintyy kaikilla asuinalueilla kolmen tärkeimmän joukossa

Lapsi- ja perheystävällisyys esiintyy muilla paitsi muualta Suomesta tulevilla työskentelijöillä/opiskelijoilla ja **Vastuullisuus** Sotkamolaisilla.

Vapaa-ajan asujat ja matkailijat sen sijaan arvostivat **toimivia peruspalveluita ja Luonnon läheisyyttä**.

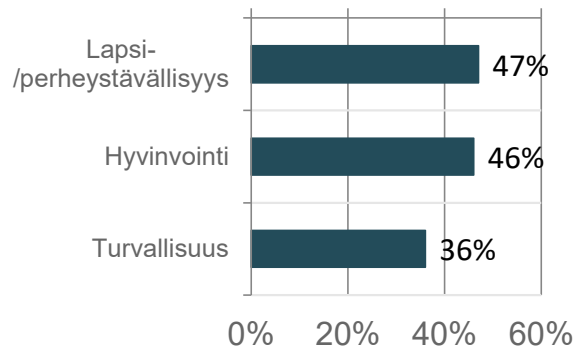
Muualta Suomesta tulevat työskentelijät/opiskelevat pitävät **innovatiivisuutta ja yritysmönteisyyttä** arvossa.

Eli asuinalueena nimenomaan Sotkamolaiset vs muualta tulevat eroavat eniten sen suhteen mitä pitävät tärkeänä.

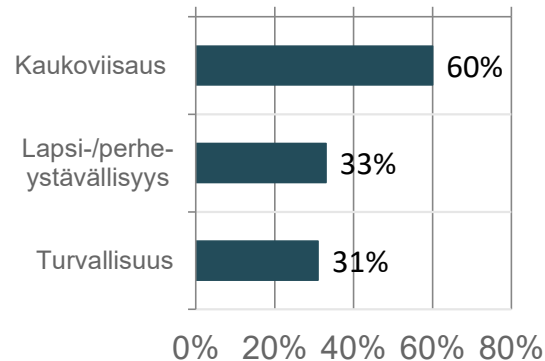
Tärkeimmät arvot Sotkamon matkalla vuoteen 2040?

Työmarkkina-asemittain erot

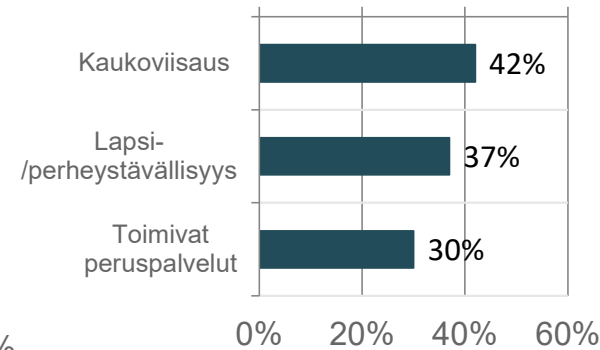
Koululainen

Opiskelija

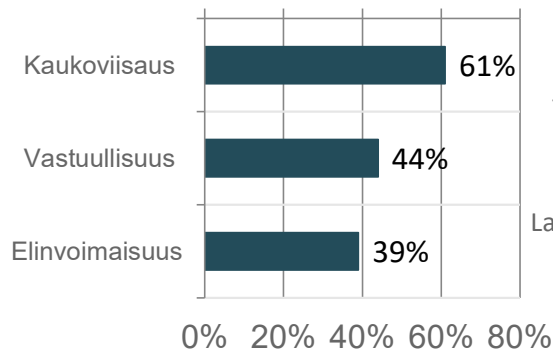

Työssäkäyvä

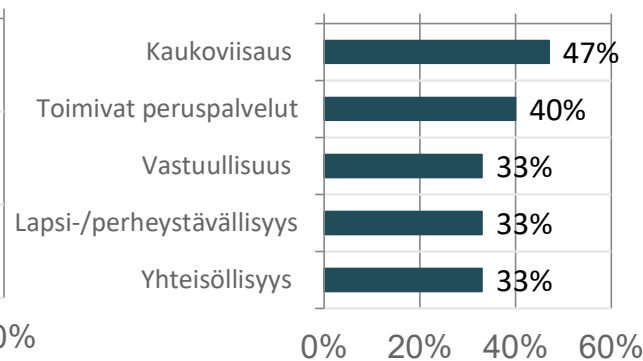

Kaukoviisaus esiintyy kaikilla muilla paitsi koululaisilla kolmen tärkeimmän joukossa
Lapsi- ja perheystävällisyys esiintyy muilla paitsi yrittäjillä ja eläkeläisillä.
Vastuullisuus yrittäjillä, työelämän ulkopuolella olevilla sekä eläkeläisillä.
Turvallisuus esiintyy koululaisilla ja opiskelijoilla kolmen tärkeimmän joukossa.

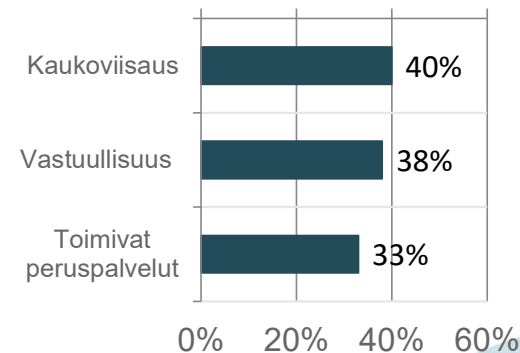
Yrittäjä

Työelämän ulkopuolella

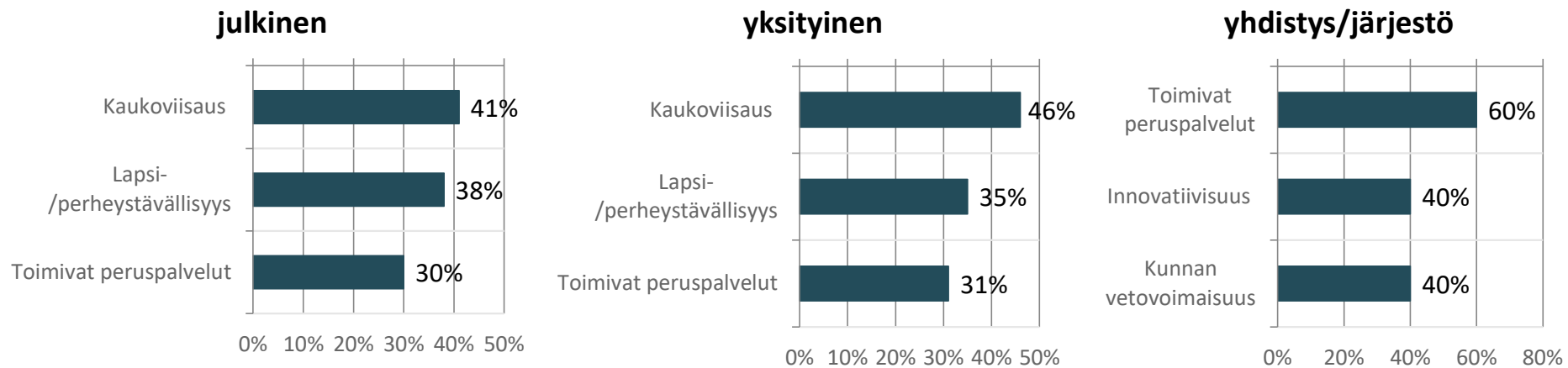
Eläkeläinen

Toimivat peruspalvelut olivat työssäkäyville, työelämän ulkopuolella oleville sekä eläkeläisille tärkeitä.

Eli eri työmarkkina-asemassa olevat selvästi kokivat eri asioita tärkeiksi oman elämäntilanteensa mukaan.

Tärkeimmät arvot Sotkamon matkalla vuoteen 2040? työpaikkasektorien erot

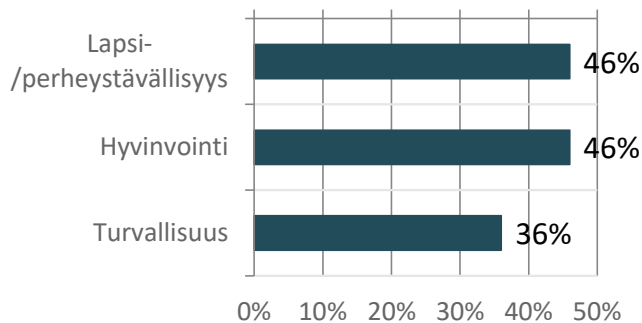
Yksityisellä ja julkisella sektorilla ovat **kaukoviisaus**, **lapsi/perheystävällisyys** sekä **toimivat peruspalvelut** tärkeimpiä arvoja, näissä ei eroja. Mutta yhdistykset/järjestöt pitävät ainoastaan **toimivia peruspalveluja** näistä tärkeimpinä, tämän lisäksi heillä oli **Innovatiivisuus** ja **Kunnan vetovoimaisuus** kolmen tärkeimmän joukossa.

Tärkeimmät arvot Sotkamon matkalla vuoteen 2040?

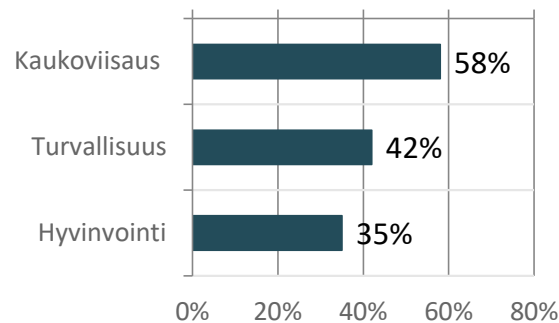
Opiskelupaikkojen väliset erot

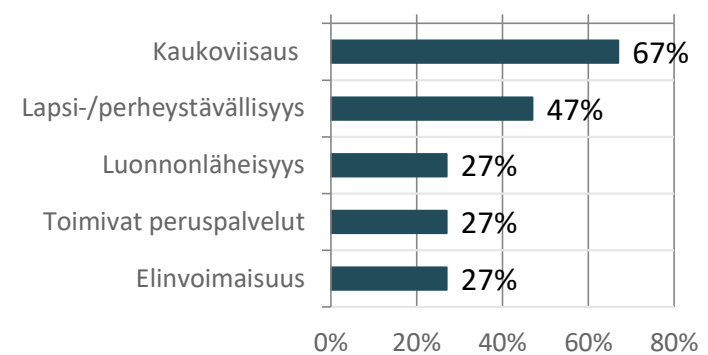
peruskoulu

lukio

amk/amkk/yliopisto/korkeakoulu

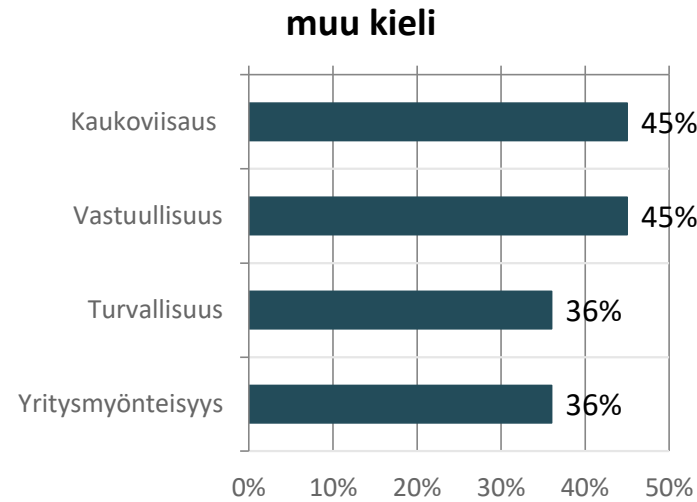
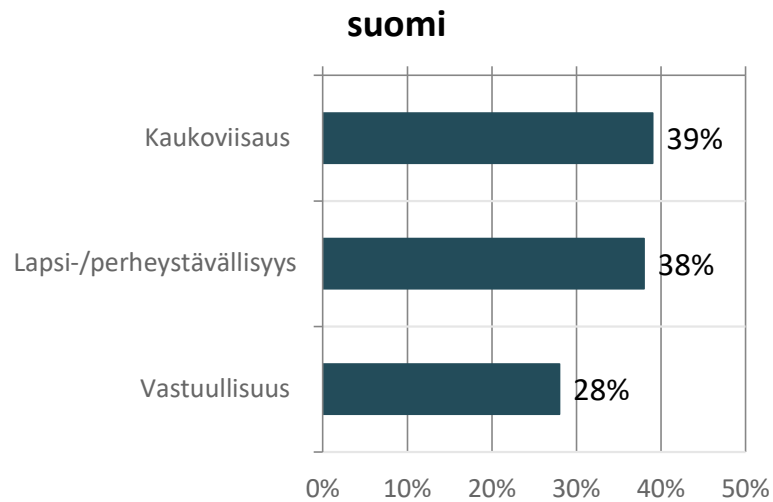
Hyvinvointi ja **turvallisuus** ovat peruskoululaisilla ja lukiolaisilla tärkeimpiä arvoja, sen sijaan ammatillisessa koulutuksessa, ammattikorkeakoulun, korkeakoulun tai yliopiston opiskelijoilla niitä ei löydy viiden tärkeimmän joukosta.

Lapsi/perheystävällisyys on muilla paitsi lukiolaisilla tärkeimpien joukossa ja **kaukoviisaus** muilla paitsi peruskoululaisilla.

Lisäksi ammatillisen koulutuksen, ammattikorkeakoulun, korkeakoulun tai yliopiston opiskelijoille **toimivat peruspalvelut** ja **elinvoimaisuus** kuuluivat viiden tärkeimmän arvon joukkoon.

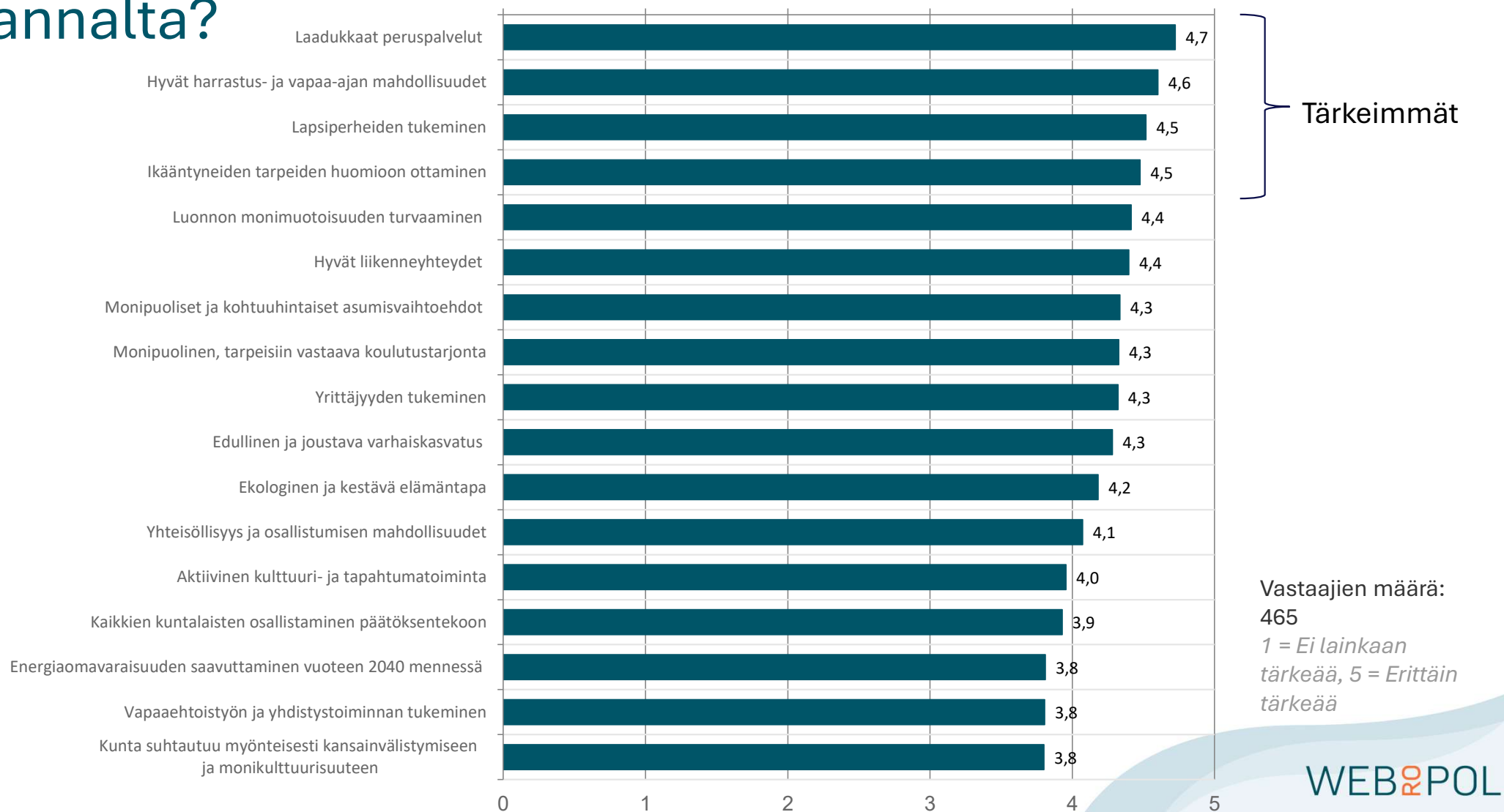
Tärkeimmät arvot Sotkamon matkalla vuoteen 2040?

Äidinkieltäin erot

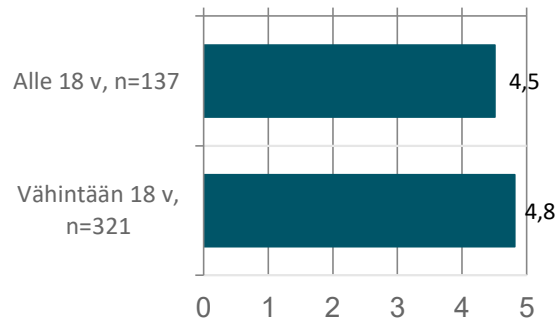
Kaukoviisaus ja **vastuullisuus** esiintyy molemmilla tärkeimpien joukossa. Suomenkielisillä **lapsi- ja perheystävällisyys** on kolmantena, kun taas muun kielisillä **turvallisuus** ja **yritysmönteisyys**.

Kuinka tärkeänä pidät seuraavia Sotkamon tulevaisuuden★ kannalta?

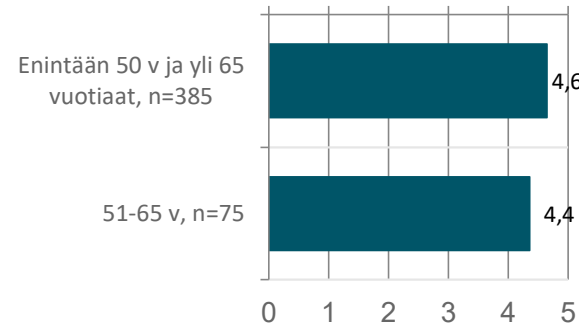

Kuinka tärkeänä pidät seuraavia Sotkamon tulevaisuuden kannalta? Tilastolliset erot iän suhteen

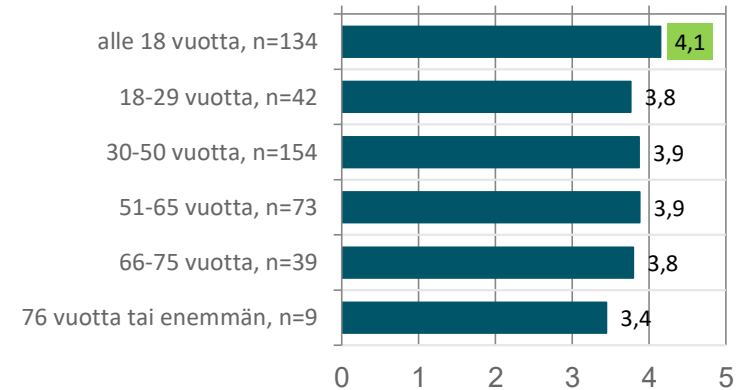
Laadukkaat peruspalvelut, ***

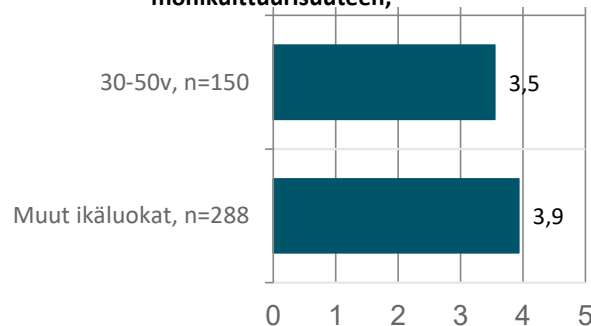
Hyvät harrastus ja vapaa-ajan mahdollisuudet, **

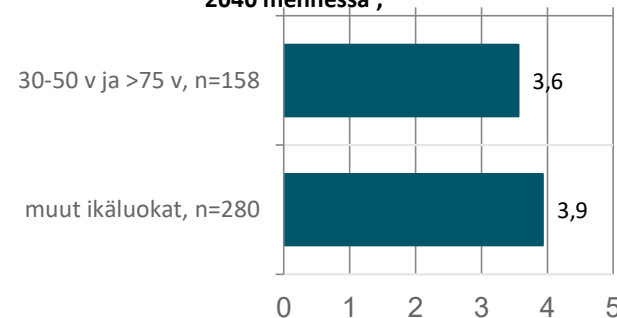
Kaikkien kuntalaisten osallistaminen päätöksentekoon, alle 18 v vs muut **

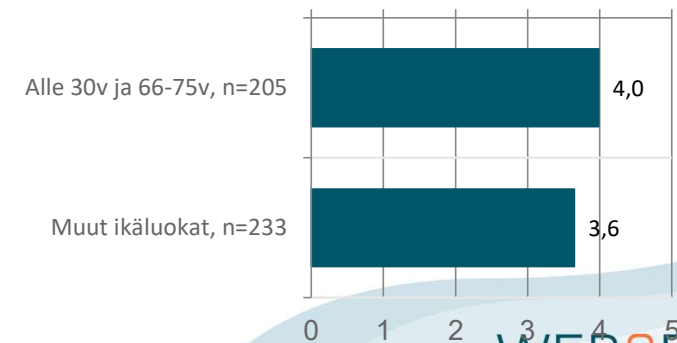
Kunta suhtautuu myönteisesti kansainvälistymiseen ja monikulttuurisuuteen, ***

Energiaomavaraisuuden saavuttaminen v. 2040 mennessä, **

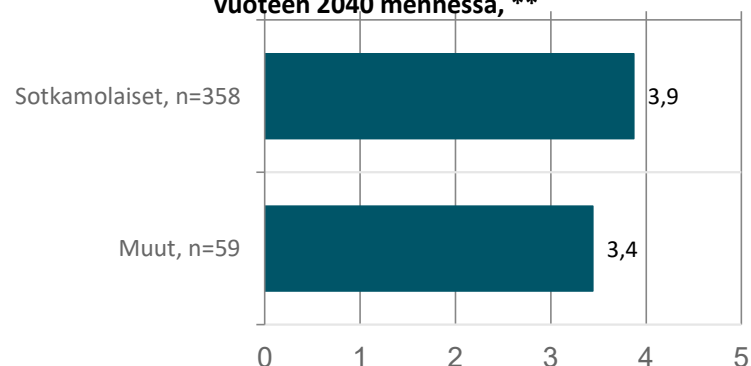

Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen, **

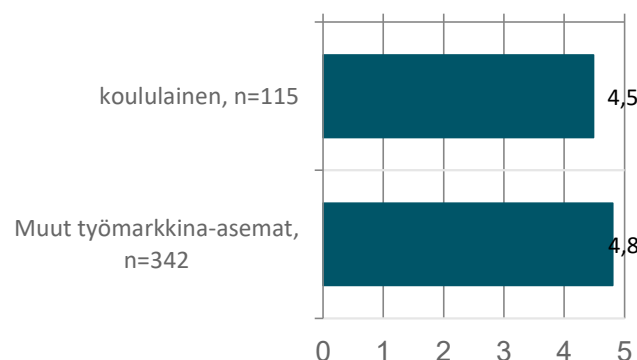

Kuinka tärkeänä pidät seuraavia Sotkamon tulevaisuuden kannalta? Tilastolliset erot asuinalueittain ja työmarkkina-asemittain

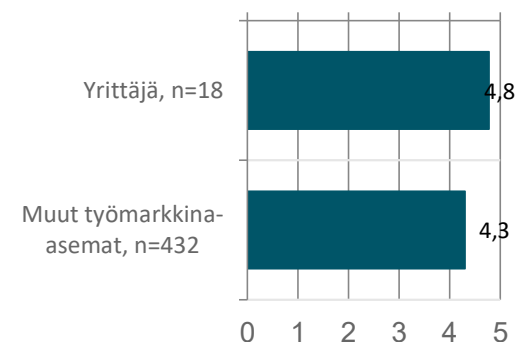
Asuinalue: Energiaomavaraisuuden saavuttaminen vuoteen 2040 mennessä, **

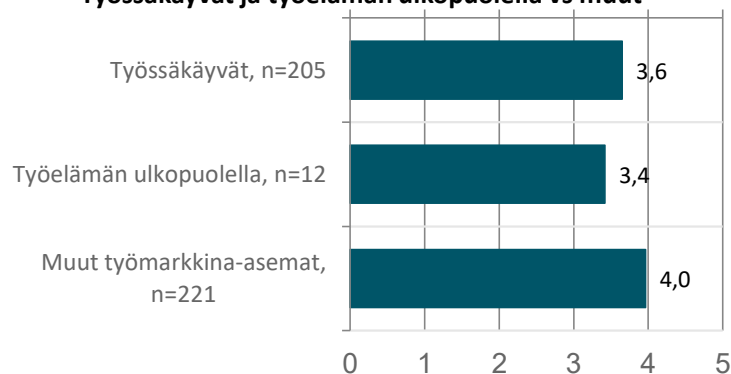
Laadukkaat peruspalvelut, ***

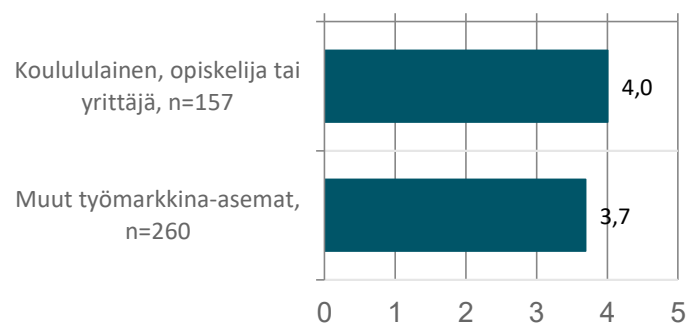
Yrittäjyyden tukeminen, **

Kunta suhtautuu myönteisesti kansainvälistymiseen ja monikulttuurisuuteen, Työssäkäyvät ja työelämän ulkopuolella vs muut **

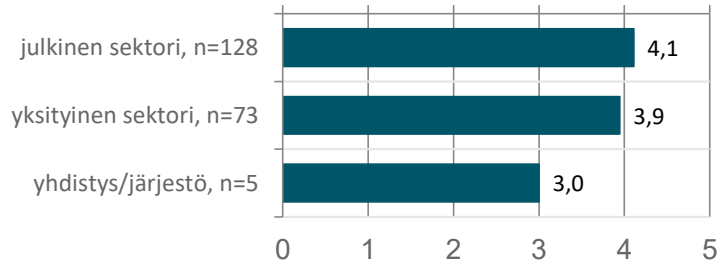

Energiaomavaraisuuden saavuttaminen vuoteen 2040 mennessä, **

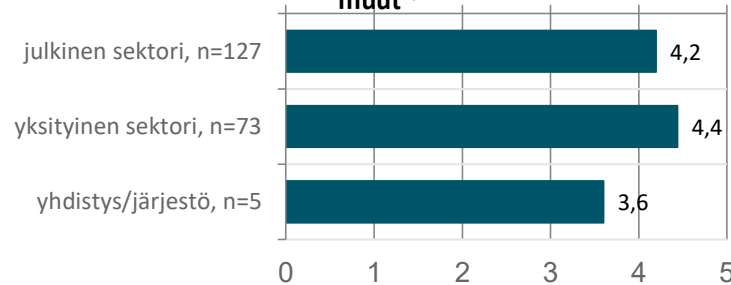

Kuinka tärkeänä pidät seuraavia Sotkamon tulevaisuuden kannalta? Tilastolliset erot työpaikkasektorin ja opiskelupaikan suhteen

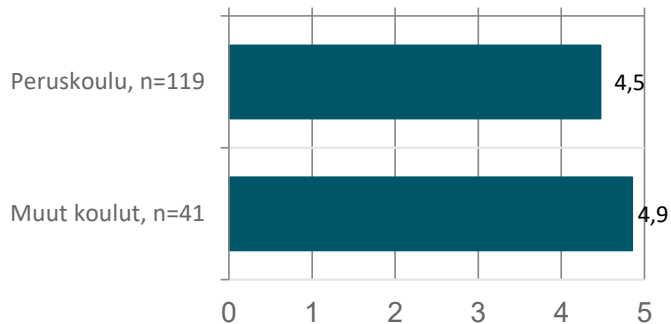
Yhteisöllisyys ja osallistumisen mahdollisuudet, yhdistys/järjestö vs muut *

Yrittäjyyden tukeminen, yhdistys/järjestö vs muut *

Laadukkaat peruspalvelut, ***

- Äidinkielen suhteen ei tilastollisia eroja löytynyt.

Väestö

Erot taustatiedoittain

Yhteenveto: Väestö

Väestö

- Kolme tärkeintä keinoa houkutella uusia asukkaita Sotkamoon:
 1. **Työpaikka tai avoimia työpaikkoja**
 2. **Lapsiystävällisyys/lapsiperheiden tuki**
 3. **Puhdas luonto**
- Tärkeimmät keinot vahvistaa nuorten jäämistä tai palaamista opiskelujen jälkeen
 1. **Työpaikka**
 2. **Koulutusmahdollisuudet**
 3. **Edullinen asuminen**
 4. **Vapaa-ajan harrastusmahdollisuudet**
 5. **Yrittäjyyden tukeminen**
 6. **Turvallisuus ja yhteisöllisyys**

Millä keinoilla Sotkamo voisi parhaiten houkutella uusia asukkaita? ★

Vastaajien määrä: 465, valittujen vastausten lukumäärä: 1374

Kolme tärkeintä

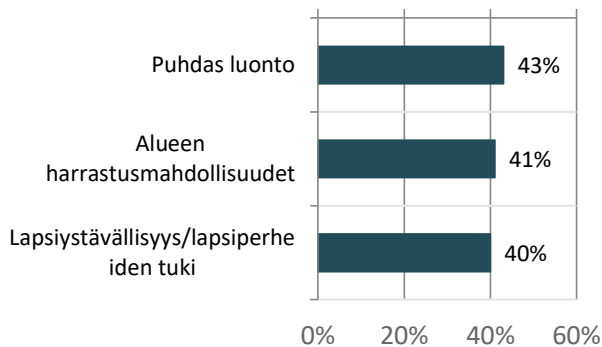
Muu, mikä –vastauksia mm.

- Toimivat kulkuyhteydet,
- Sähkönsiirtohintojen kohtuullistaminen,
- Arjen helppous ja sujuvuus,
- Asenteen muuttuminen paremmaksi,
- Kansainvälinen rekrytointi,
- Kotiseuturakkaus

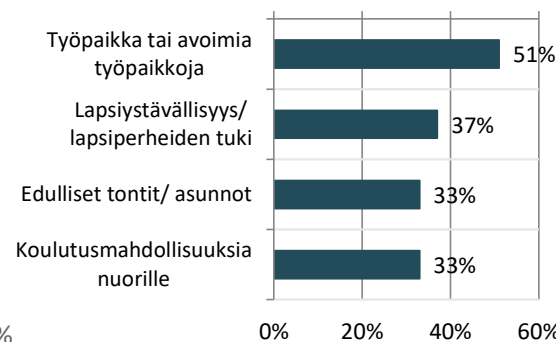
Millä keinoilla Sotkamo voisi parhaiten houkutella uusia asukkaita? Erot iän suhteen

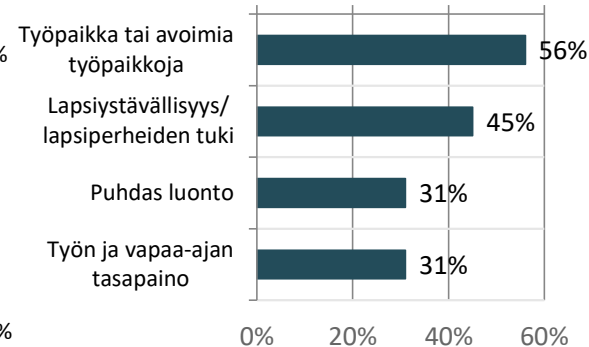
Alle 18 v

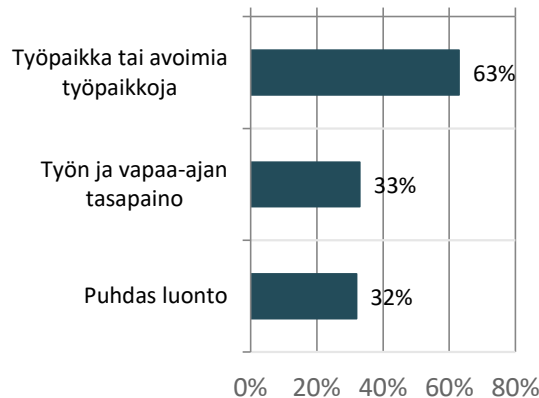
18-29 v

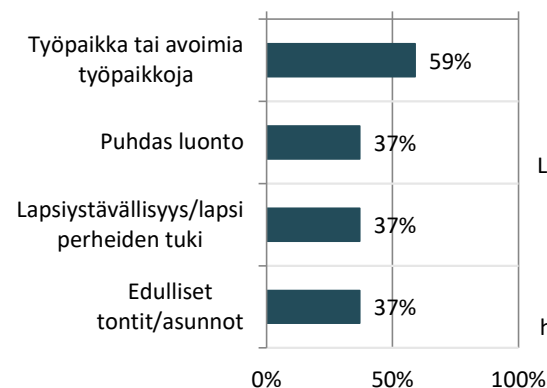
30-50 v

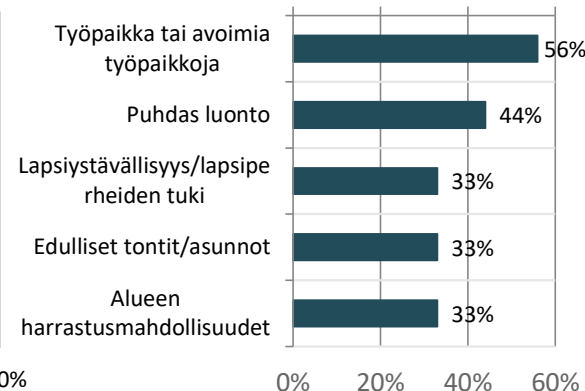
51-65v

66-75 v

> 75 v

Lapsiystävällisyys/lapsiperheiden tuki esiintyy kaikilla muilla paitsi 52-65 -vuotiailla kolmen tärkeimmän joukossa.

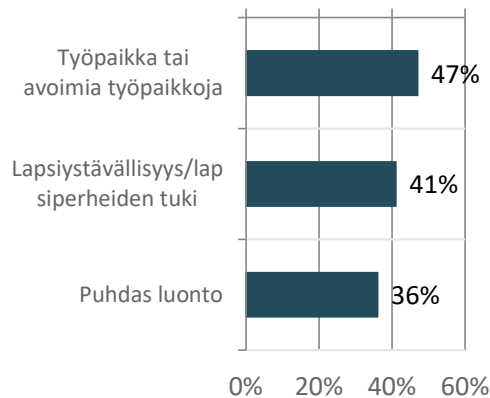
Työpaikka tai avoimia työpaikkoja on myös kaikilla muilla paitsi nuorimmilla, alle 18 vuotiailla, yksi tärkeimmistä houkutuskohdeista.

Puhdas luonto esiintyy 30 vuodesta ylöspäin.

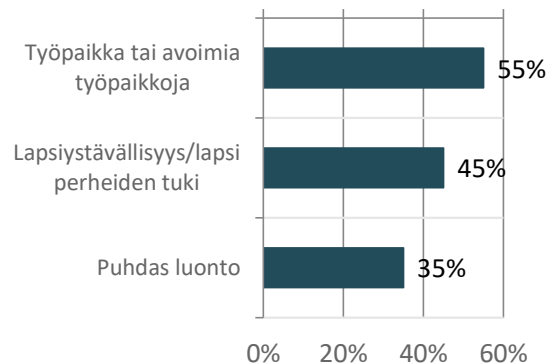
Selvästi kullekin ikäluokalle tärkeimmät asiat korostuvat myös houkuttimissa: esim. nuorimmille (alle 18v) sekä vanhimmille (>75 v) alueen harrastusmahdollisuudet, nuorille aikuisille ja työikäisille tontit/asunnot, työ- ja vapaa-ajan tasapaino

Millä keinoilla Sotkamo voisi parhaiten houkutella uusia asukkaita? Erot asuinalueen suhteen

Sotkamon ja Vuokatin taajamat

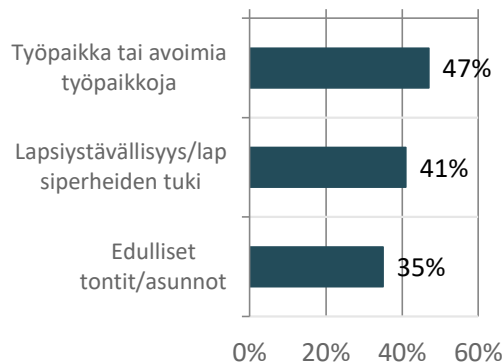

Sivukylät ja maaseutualueet

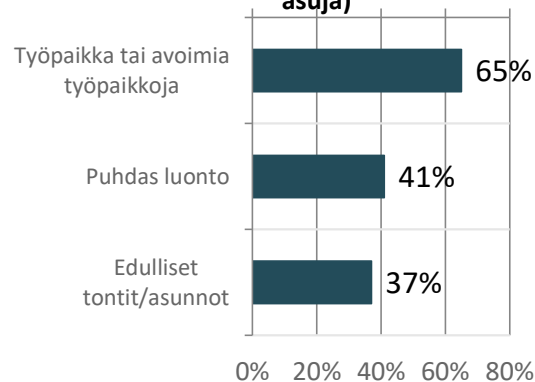

Työpaikka tai avoimia työpaikkoja on kaikilla ensimmäisen listalla asuinalueesta huolimatta. **Lapsiystävällisyys/lapsiperheiden tuki** muilta paitsi muualta Suomesta tulevilta matkailijoilta ja **Puhdas luonto** muilta paitsi muualta Suomesta tulevilta opiskelijoilta/työntekijöiltä. Nämä olivat myös kaikkien vastaajien suosituimmat. Lisäksi muualta tulevat pitivät **Edullisia tontteja/asuntoja** kolmen tärkeimmän listalla.

Muu Suomi (työ tai opiskelu Sotkamossa)

Muu Suomi (matkailija/vapaa-ajan asuja)

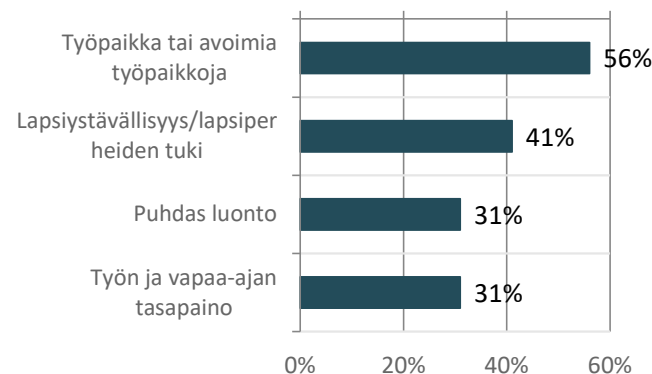
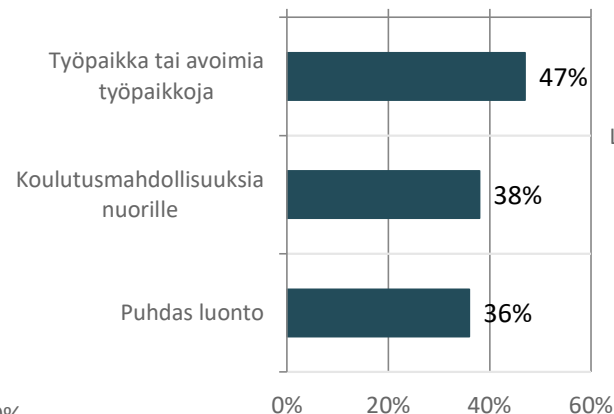
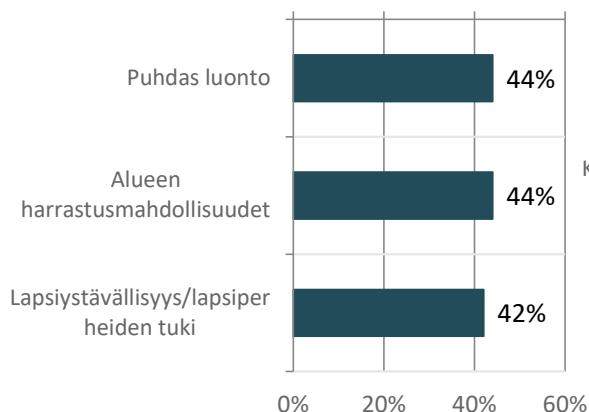

Millä keinoilla Sotkamo voisi parhaiten houkutella uusia asukkaita? Erot työmarkkina-aseman suhteen

Koululainen

opiskelija

työssäkäyvä

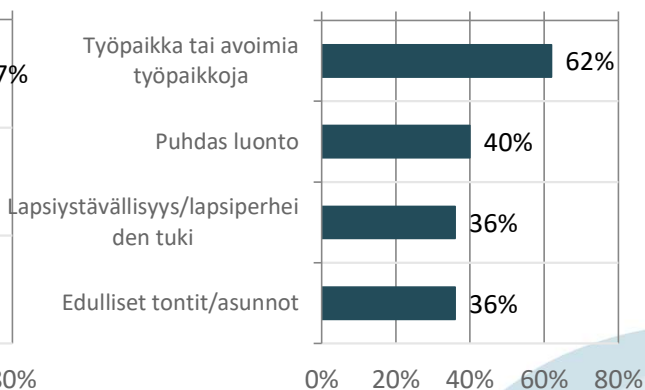
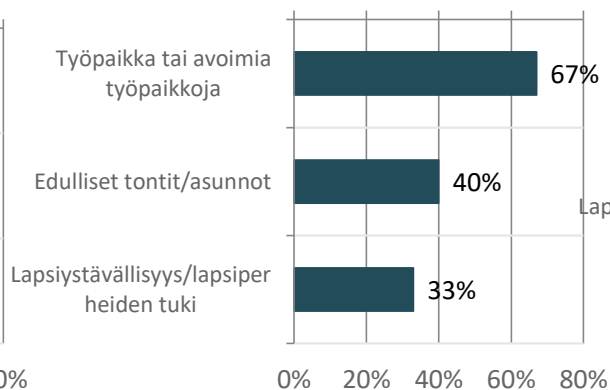
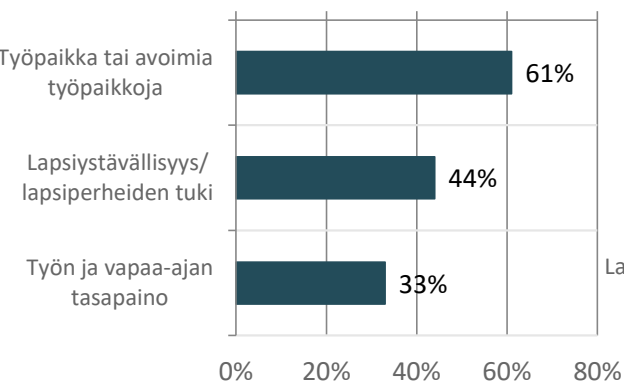

Lapsiystävällisyys/lapsiperheiden tuki esiintyy kaikilla muilla paitsi opiskelijoilla kolmen tärkeimmän joukossa. Samoin **Työpaikka tai avoimia työpaikkoja** on myös kaikilla muilla paitsi koululaisilla yksi tärkeimmistä houkutuskohteista. **Puhdas luonto** on muilla tärkeimpien listalla paitsi yrittäjillä ja opiskelijoilla.

yrittäjä

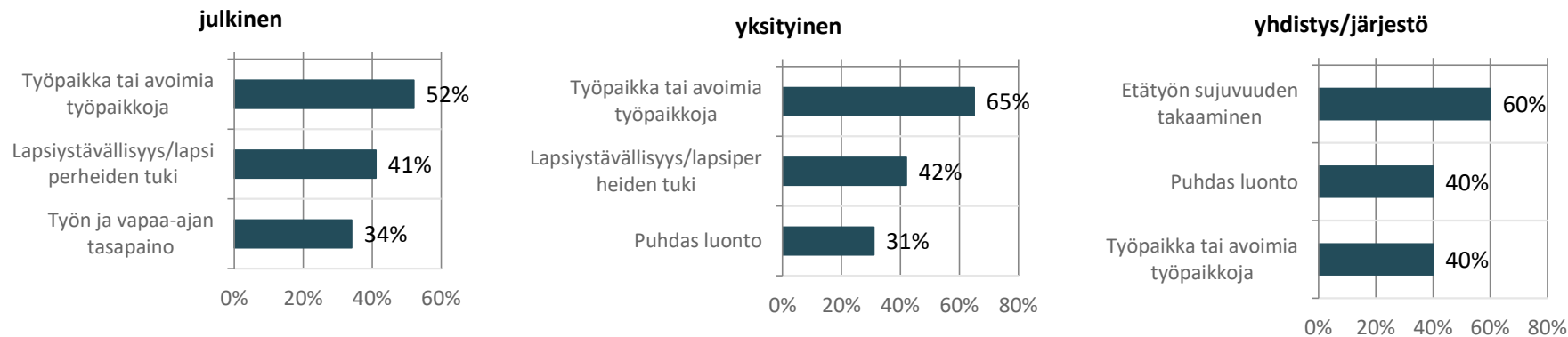
työelämän ulkopuolella

eläkeläinen

Selvästi kullekin työmarkkina-aseman luokalle tärkeimmät asiat korostuvat myös houkuttimissa: esim. Koululaisille **alueen harrastusmahdollisuudet**, opiskelijoille **koulutusmahdollisuudet nuorille**, työelämän ulkopuolella oleville ja eläkeläisille **edulliset tontit/asunnot**.

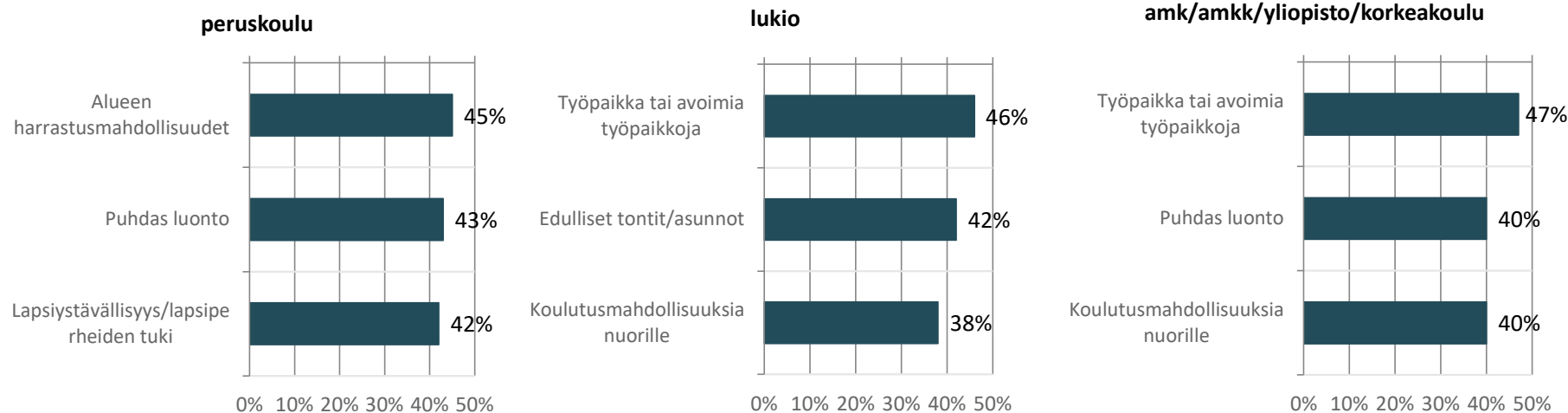
Millä keinoilla Sotkamo voisi parhaiten houkutella uusia asukkaita? Erot työpaikkasektorin suhteen

Työpaikka tai avoimia työpaikkoja on kaikilla sektoreilla tärkeimpien listalla työmarkkina-asemasta huolimatta. **Lapsiystävällisyys/lapsiperheiden tuki** muilla paitsi yhdistyksen/järjestöjen vastaajilla ja **Puhdas luonto** muilla paitsi julkisen puolen työntekijöillä.

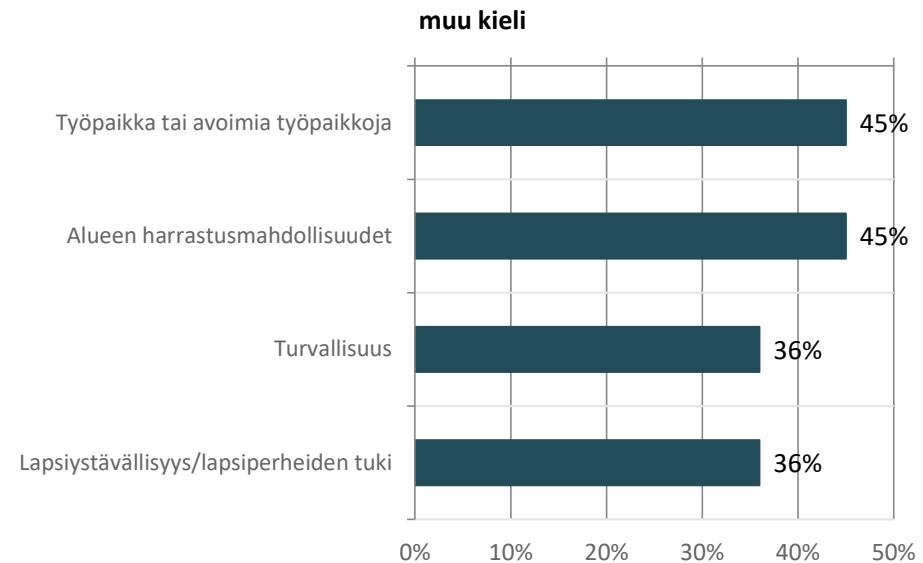
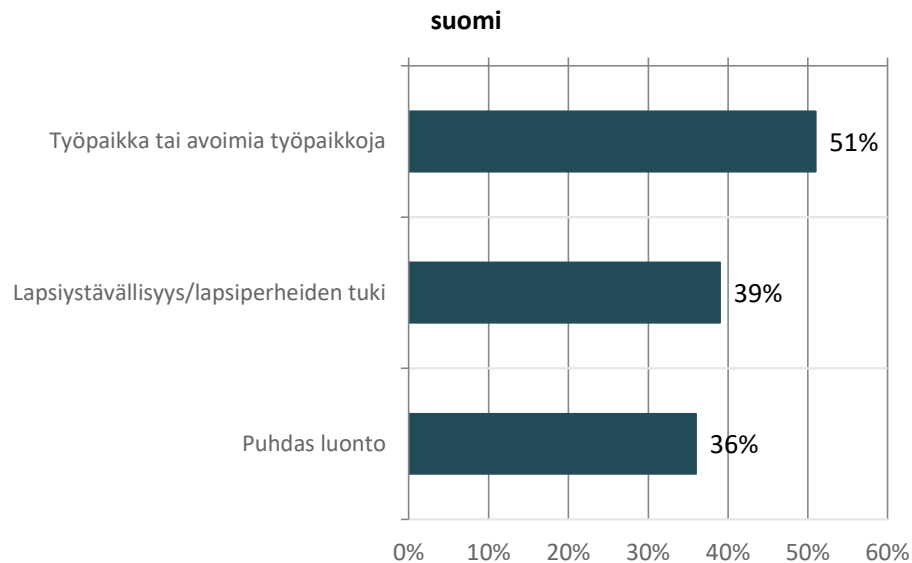
Yhdistyksen/järjestöjen edustajat valitsivat **etätönn sujuvuuden takaamisen** tärkeimpien listalle, ja julkisen sektorin työntekijät **työn ja vapaa-ajan tasapainon**.

Millä keinoilla Sotkamo voisi parhaiten houkutella uusia asukkaita? Erot opiskelupaikan suhteen

Työpaikka tai avoimia työpaikkoja on lukiolaisten ja ammattikoulu-, ammattikorkeakoulu-, korkeakoulu- tai yliopisto-opiskelijoiden tärkeimpien keinojen listalla joilla houkutella uusia asukkaita. Sen sijaan peruskoululaiset eivät pidä sitä niin tärkeänä. **Puhdas luonto** on peruskoululaisten ja ammattikoulu-, ammattikorkeakoulu-, korkeakoulu- tai yliopisto-opiskelijoiden houkuttelevuuslistalla, **koulutusmahdollisuuksia nuorille** taas muiden opiskelijoiden kuin peruskoululaisten listalla. Huomioitavaa on että **lapsiystävällisyyttä/lapsiperheiden tukea**, joka oli kaikkien vastaajien listalla toisena houkuttelumenetelmänä, ei opiskelijoiden (paitsi koululaisten) mielestä ole tärkeä houkutin.

Millä keinoilla Sotkamo voisi parhaiten houkutella uusia asukkaita? Erot äidinkielen mukaan

Työpaikka tai avoimia työpaikkoja sekä **lapsiystävällisyyttä/lapsiperheiden tuki** ovat parhaana houkuttimena niin suomenkielisillä kuin muunkin kielisillä.
Puhdas luonto on kolmantena houkuttimena suomenkielisten mielestä, mutta muun kieliset valitsivat **alueen harrastusmahdollisuudet** ja **turvallisuuden**.

Mitkä asiat voisivat vahvistaa nuorten jäämistä kuntaan tai palaamista takaisin opiskelun jälkeen?

Vastaajien määrä: 322

AI yhteenveto

Vastausten teemana on vahvasti nuorten ja lapsiperheiden jäämisen tai paluun tukeminen Sotkamoon. Keskeisiä teemoja ovat työpaikat, koulutusmahdollisuudet, asuminen sekä vapaa-ajan palvelut. Yhteisöjen ja elinympäristöjen turvallisuus sekä luontoyhteys nousevat myös esiin, ja nähtävissä on kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin korostaminen.

Pääteemat ja yhteiset näkemykset

- Työpaikat:** Vastaajat korostavat työpaikkojen saatavuutta ja monipuolisuutta eri aloilla. Nuoret ja opiskelijat kaipaavat erityisesti töitä, jotka tarjoavat mahdollisuuksia urakehitykseen.
- Koulutusmahdollisuudet:** Koulutustarjonnan kehittäminen ja monipuolistaminen, esimerkiksi korkeakoulutuksen lisääminen alueella, on keskeistä nuorten välttämättömälle kouluttautumiselle.
- Asuminen:** Edullisten vuokra-asuntojen ja tonttien tarjonta nähdään tärkeänä tekijänä nuorten ja perheiden houkuttelemisessa kuntaan.
- Vapaa-aika ja harrastusmahdollisuudet:** Nuorten ja lapsiperheiden osallistumismahdollisuuksien monipuolistaminen sekä kulttuurin ja aktiivisen vapaa-ajan tarjonnan rikastuttaminen ovat tärkeitä.
- Yrittäjyys:** Yrittäjyyden tukeminen ja innovatiiviset lähestymistavat ovat avainasemassa erityisesti nuorten yrittäjyyden mahdollistamisessa.
- Turvallisuus ja yhteisöllisyys:** Avoin ja turvallinen ympäristö on keskeinen tekijä asukkaiden viihtymisessä ja halussa jäädä ja palata Sotkamoon.

Yhdistelevät näkemykset ja huomiot

- Työmahdollisuudet** ovat avainasemassa: Vastaajat ovat yksimielisiä siitä, että, mikäli Sotkamoon luodaan riittävästi potentiaalisia työpaikkoja eri aloilla, se edesauttaa sekä nuorten pysymistä että paluumuuttoa.
- Monipuoliset koulutusmahdollisuudet:** Koulutustarjonnan laajentaminen että sen aktiivinen viestintä nuorille nähdään tärkeänä asiana.
- Asuntotarjonta** ja sen kohtuuhintaisuus: Kohtuuhintaisten asuntojen rakentaminen ja saatavuus ovat keskeisiä tekijöitä, jotka vaikuttavat nuorten ja lapsiperheiden päätöksiin jäädä/palata Sotkamoon.
- Vapaa-ajan mahdollisuudet:** Nykyaikaisen kulttuuri- ja aktiivisen vapaa-ajan tarjonnan lisääminen luo vetovoimaa nuorille.

Erimielisyydet ja haasteet

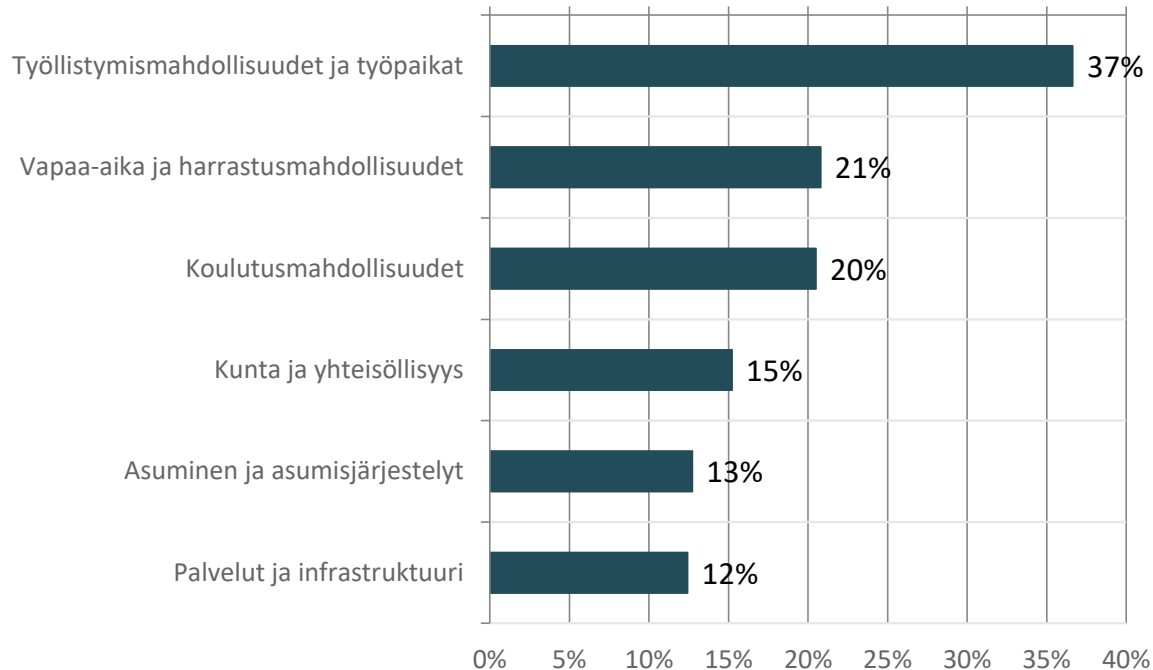
- Monia vastaajia huolettaa Sotkamon houkuttelevuus verrattuna suurimpiin kaupunkeihin, mikä voi estää nuorten jäämistä tai palaamista.
- Jotkut vastaajat pitävät Sotkamon kaupallista tarjontaa vähäisenä, mikä perustellaan nuorten tarpeiden puutteella. Tämä voi vaikuttaa nuorten aktiivisuuteen ja tyytyväisyyteen alueella.

Yhteenvetona, Sotkamon tulevaisuuden kehittämisessä on keskeistä ymmärtää nuorten ja perheiden tarpeet sekä luoda tukiverkosto, joka tarjoaa työpaikkoja, koulutusmahdollisuuksia ja paikallista elämää rikastuttavia kokemuksia.

Keinot vahvistaa nuorten jäämistä kuntaan tai palaamista takaisin opiskelun jälkeen - vastausten aiheoryhmät ja sanapilvi

Vastaajien määrä: 322

Keinoja houkutella nuoria jäämään/palaamaan Sotkamoon

Elinkeinoelämä ja työ

Erot taustatiedoittain

Yhteenveto: Elinkeinoelämä ja työ

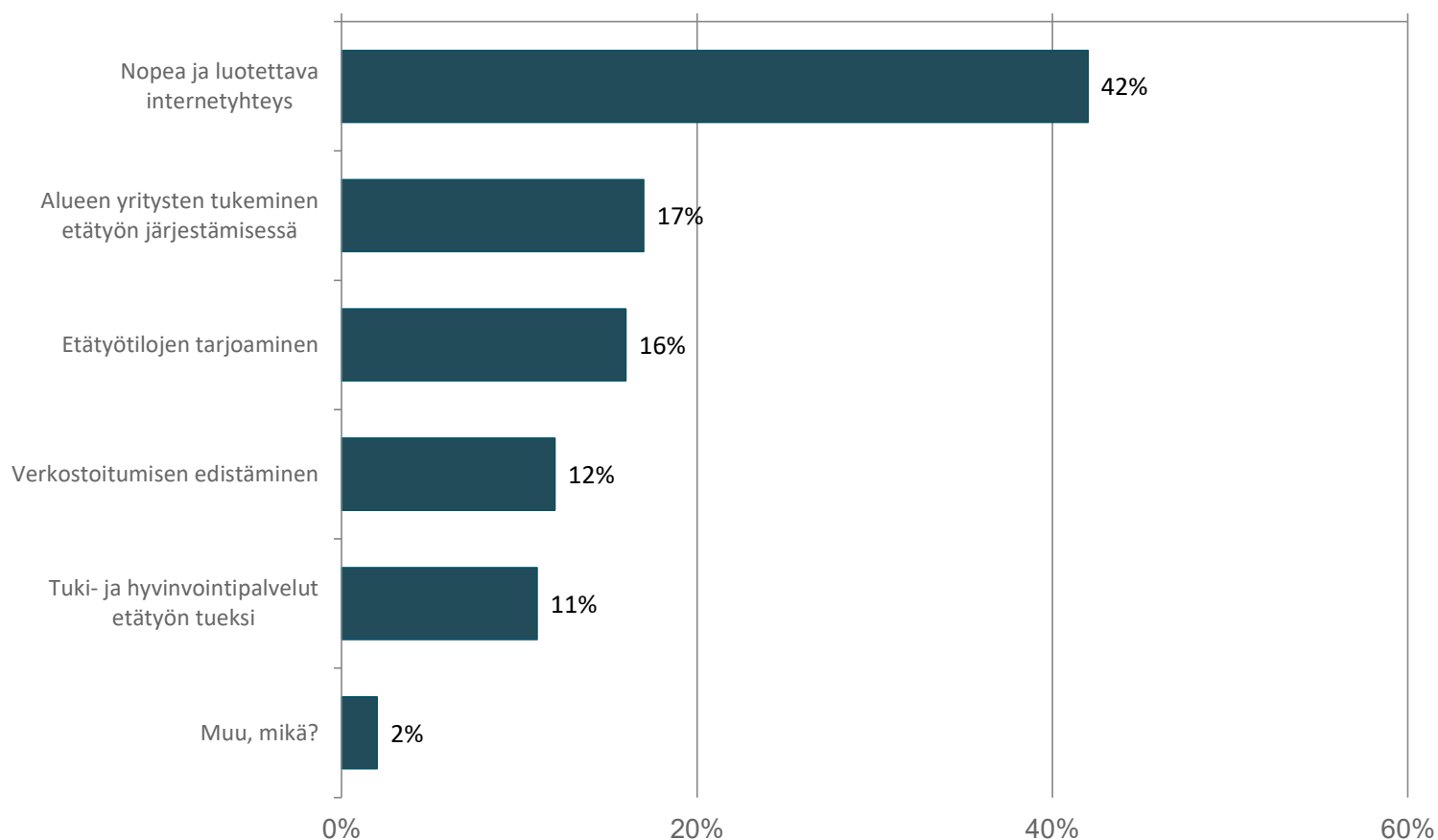
Elinkeinoelämä ja työ

- Tärkein tekijä kunnan etätyömahdollisuuksien tukemiseen asukkaaleen koettiin olevan lähes yksimielisesti **nopea ja luotettava internetyhteys**
- Sotkamon tulevaisuuden todennäköisimpinä kasvualoina pidettiin **Matkailua** sekä **Huippu-urheilua ja liikuntaa**. Lisäksi **Kaivostoiminta, Luontoon liittyvät palvelut ja Terveys- ja hyvinvointipalvelut**.
- Jotta Sotkamo voisi houkutella kansainvälisiä investointeja ja yrityksiä, tarvitaan
 - alueen säilyminen puhtaana ja turvallisena
 - hyvät liikenneyhteydet (kunnan sisällä ja ulkopuolella)
 - osaavaa työvoimaa → tarvitaan koulutusta
 - vahva brändin luominen ja markkinointi

Mikä on mielestäsi tärkein tekijä, jolla kunta voi edistää etätyömahdollisuuksia asukkailleen?

Vastaajien määrä: 465, valittujen vastausten lukumäärä: 465

Muu, mikä –vastauksia mm.

- Paremmat liikenneyhteydet (kunnan sisällä sekä ulkopuolella),
- Yritystoiminnan ja työpaikkojen syntymisen mahdollistaminen,
- Vapaa-ajan asuntojen sujuva muutos vakituiseksi asuinpaikoiksi,
- Asunnot ja mökit,
- Palveluita pitää olla paljon ja monipuolisesti

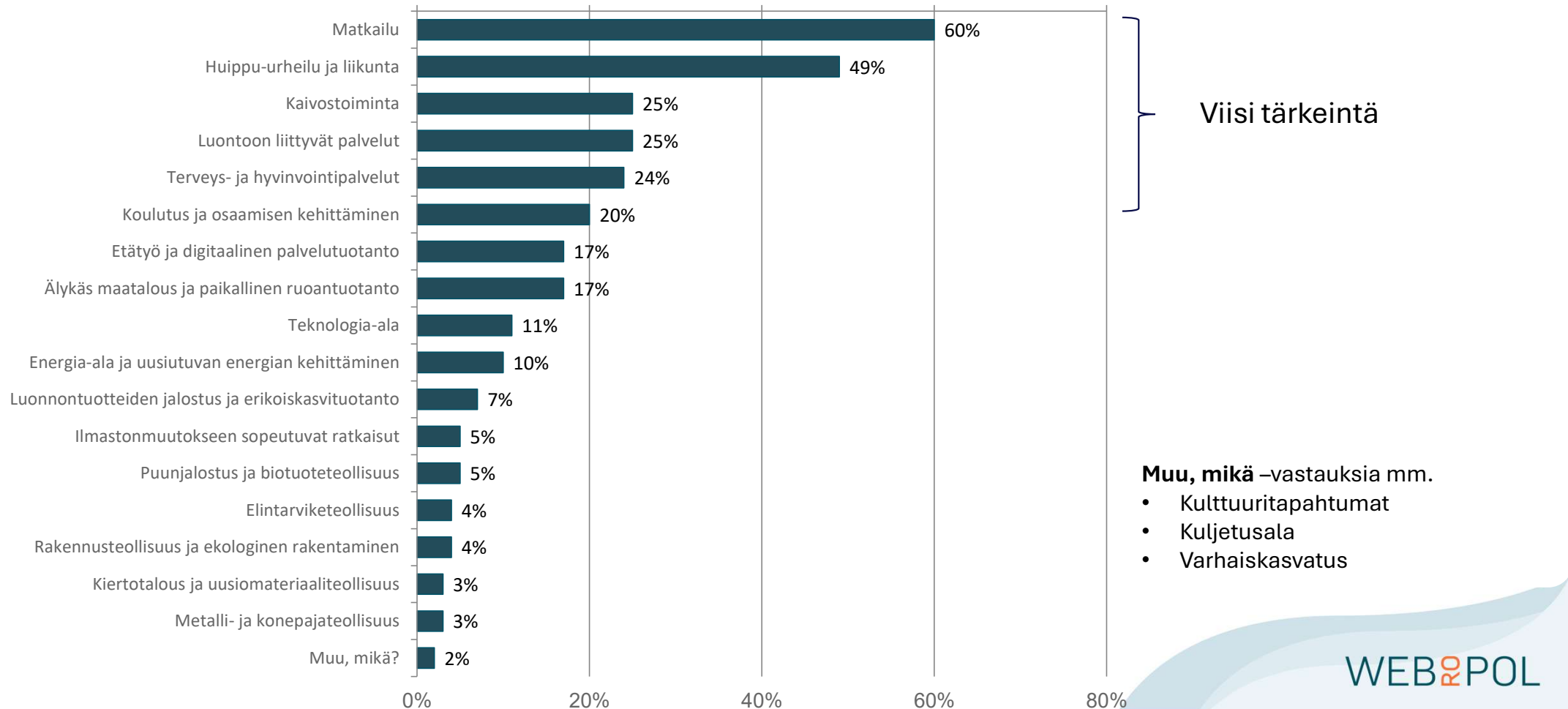
Mikä on mielestäsi tärkein tekijä, jolla kunta voi edistää etätyömahdollisuuksia asukkailleen? Erot taustatiedoittain

- Vastaajan ikä ei tuonut eroja tärkeimmiksi koettuihin: **Nopea ja luotettava internetyhteys** on kaikilla tärkein, **etätyötilojen tarjoaminen** ja **alueen yritysten tukeminen etätyön järjestämisessä**, olivat joko toiseksi tai kolmanneksi tärkein.
- Asuinalueella ei ollut vaikutusta etätyömahdollisuuksien tärkeyden kokemiseen, kaikilla tärkeimpänä koettiin **Nopea ja luotettava internetyhteys** ja **alueen yritysten tukeminen etätyön järjestämisessä**.
- Työmarkkina-asemalla ei myöskään ollut vaikutusta tähän, **Nopea ja luotettava internetyhteys** koettiin ylivoimaisesti tärkeimmäksi ja **alueen yritysten tukeminen etätyön järjestämisessä** toiseksi tärkeimpänä.
- Työpaikkasektori ei vaikuta tämän kysymyksen jakaumaan. Myöskään opiskelijoilla opiskelupaikoittain ei eriäviä mielipiteitä.
- Äidinkieli ei myöskään erottele etätyömahdollisuus mielipiteitä.

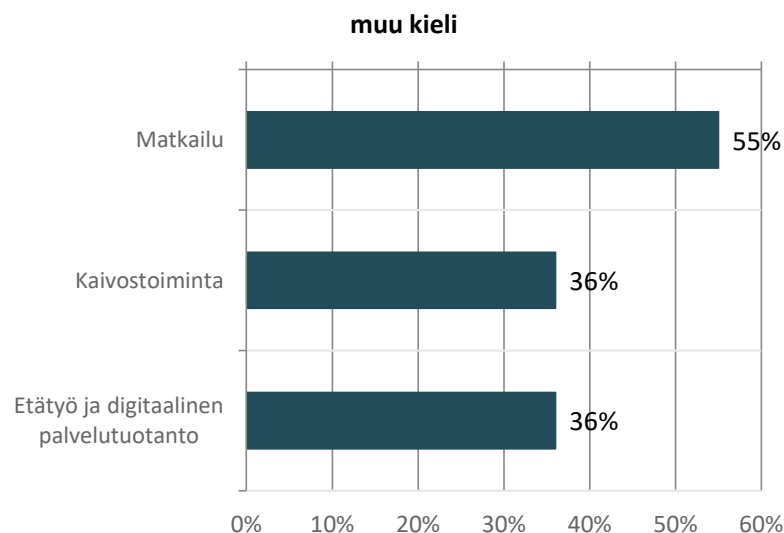
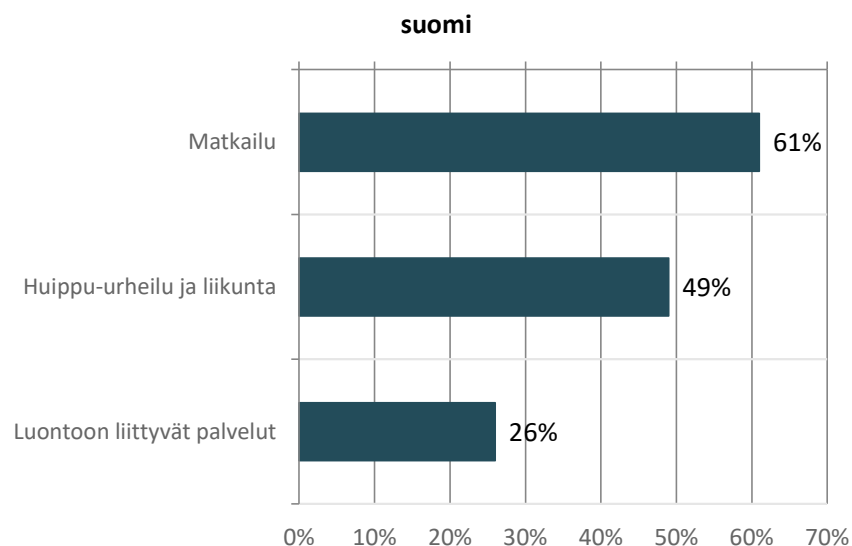
Mitkä alat voisivat mielestäsi olla Sotkamon tulevaisuuden kasvualoja vuoteen 2040 mennessä?

Vastaajien määrä: 465, valittujen vastausten lukumäärä: 1361

Tulevaisuuden kasvualat vuoteen 2040 mennessä. Erot äidinkielen suhteen

Molemmilla kielivaihtoehdoilla pidettiin **matkailua** todennäköisimpänä kasvualana.

Mutta suomenkielisten mielestä seuraavaksi todennäköisinä tulevat **huippu-urheilu ja liikunta** ja **luontoon liittyvät palvelut**. Muunkieliset sen sijaan uskovat **kaivostoimintaan** ja **etätyöhön ja digitaaliseen palvelutuotantoon**.

Tulevaisuuden kasvualat vuoteen 2040 mennessä. Erot taustoittain

- Ikä ei vaikuta siihen, mitä pidetään tärkeimpänä kasvualana v 2040. Kaikki pitivät joko **Huippu-urheilua ja liikuntaa** tai **matkailua** tärkeimpänä. Kolmantena joko **kaivostoiminta, luontoon liittyvät palvelut** tai **terveys- ja hyvinvointipalvelut**.
- Myöskään asuinalueittain ei eroja: kaikki pitivät joko **Huippu-urheilua ja liikuntaa** tai **matkailua** tärkeimpinä.
- Työmarkkina-asema ei myöskään vaikuta tähän mielipiteeseen.
- Myöskään työpaikkasektorilla ei vaikutusta siihen, mitä pidettiin tärkeimpinä kasvualoina.
- Opiskelupaikka ei tuo eroja: edelleen **Huippu-urheilu ja liikunta** sekä **matkailu** ovat tärkeimpinä kasvualoja, kolmantena opiskelijoilla **koulutus ja osaamisen kehittäminen** paitsi peruskoululaisilla **terveys ja hyvinvointipalvelut**.

Kuinka Sotkamo voisi houkutella kansainvälisiä investointeja ja yrityksiä?

Vastaajien määrä: 195

AI -yhteenveto

Useissa vastauksissa korostuu Sotkamon tarpeet ja mahdollisuudet kehittää aluettaan taloudellisesti, ympäristöllisesti ja sosiaalisesti. Yhteistyö yritysten ja koulutuslaitosten kanssa, hyvät liikenneyhteydet sekä turvallisuus ja puhdas luonto nousevat pääteemoiksi.

Pääteemat ja ideat

- Turvallisuus ja puhtaus:** Korostuu merkittävänä vetovoimatekijänä alueella, jossa tulisi panostaa ympäristön suojelemiseen.
- Liikenneyhteydet:** Juna- ja lentoyhteydet sekä hyvät tieverkostot mainitaan usein; niiden parantaminen on tärkeää liiketoiminnalle ja matkailulle, jotta kansainvälisiä investointeja ja yrityksiä voitaisiin houkutella..
- Osaava työvoima:** Koulutusmahdollisuudet ja köyhyysasteen alentaminen ovat tärkeitä seikkoja työvoiman saatavuudessa.
- Markkinointi:** Sotkamon ja Vuokatin brändi ja mahdollisuudet tulisi tuoda esiin laajemmin, mukaan lukien digitaalinen markkinointi.

Mielipiteitä ja yhteisiä näkemyksiä

- Yhteistyö:** Mahdollisuuksia nostaa esiin yhteistyö eri kuntien välillä; Kainuun alueen tulisi toimia yhtenäisesti matkailijoiden/investoijien houkuttelemiseksi.
- Koulutus:** Koulutuksen parantaminen ja yhteistyö oppilaitosten kanssa ovat tarpeellisia työllistymisen ja osaamisen nostamiseksi.
- Infrastruktuuri:** Olemassa olevan infrastruktuurin kehittäminen, erityisesti tiestön, verkkoyhteyksien ja toimitilojen osalta, koetaan tärkeäksi investointikohteeksi.

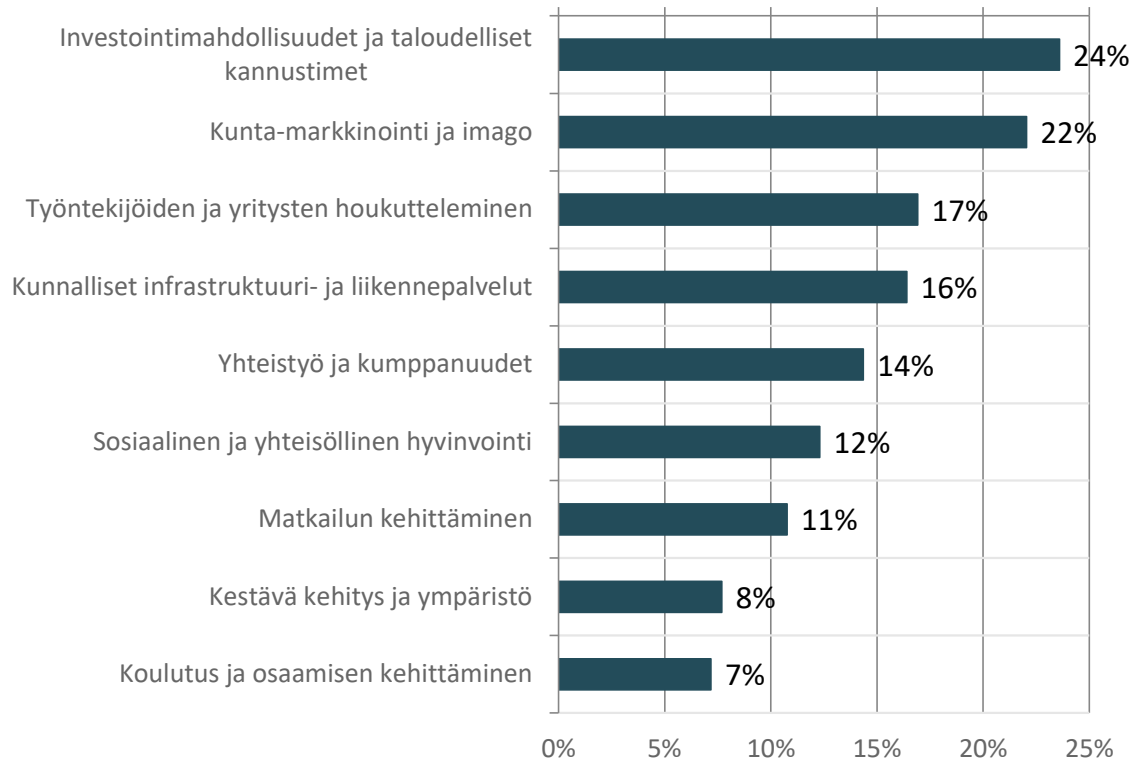
Erityiset huomiot ja innovatiiviset ideat

- Terveystenhuolto ja hyvinvointi:** Sotkamosta voidaan kehittää terveys- ja hyvinvointikeskus, joka yhdistää alueen vahvuudet.
- Kestävä kehitys:** Vihreät teknologiat ja ympäristöystävälliset käytännöt ovat tulevaisuuden liiketoiminta-alueita.
- Palvelujen monimuotoisuus:** Urheilua, ulkoilua ja kulttuurin monimuotoisuutta tulisi markkinoida houkuttelemaan matkailua, uusia asukkaita sekä ulkomaisia investoijia.

Kaiken kaikkiaan Sotkamo on erinomaisessa asemassa hyödyntääkseen ympäristöään ja resurssejaan, mutta yhteistyö, tehokas markkinointi ja investoinnit perusinfrastruktuuriin ovat avainasemassa alueen kehittämisessä houkuttelevaksi kansainvälisiin investointeihin ja yrityksille.

Vastaajien määrä: 195

Keinoja tehdä Sotkamo houkuttelevammaksi kansainvälisille yrityksille ja investoinneille

WEBROPOL

Koulutus ja osaaminen

Erot taustatiedoittain

Yhteenveto: Koulutus ja osaaminen

Koulutus ja osaaminen

- Työ- ja elinkeinoelämää voitaisiin tukea koulutuksen avulla seuraavasti:
 - Tarjonnan tulisi kattaa enemmän eri aloja eri koulutustasoille
 - Yrittäjyyskasvatuksella
 - Yhteistyö paikallisten yritysten kanssa
 - Oppisopimuskoulutus
 - Digitaaliset työkalut ja etäopiskelu
 - Opiskelijoiden tukeminen (asuminen ja taloudellinen tuki)
- Tärkeimmät tavat elinikäisen oppimisen mahdollistamiseksi
 1. Monipaikkaisuus
 2. Työelämäyhteistyö
 3. Modernit oppimismenetelmät
 4. Yksisöllinen tuki
 5. Valtakunnallinen ja kansainvälinen oppilaitostyö

Miten paikallista työ- ja elinkeinoelämää voisi tukea nykyistä paremmin koulutustarjonnan ja -menetelmien avulla?

Vastaajien määrä: 170

AI Yhteenveto - Koulutus- ja yrittäjyysmahdollisuudet Sotkamossa ja Kainuussa

Tässä keskustelussa esille nousseet teemat keskittyvät nuorille tarjottaviin koulutus- ja yrittäjyysmahdollisuuksiin sekä yhteistyöhön paikallisten yritysten ja oppilaitosten välillä. Yleisesti voitaisiin sanoa, että Koulutustarjontaa pitäisi laajentaa ja kehittää, jotta se vastaisi paremmin työelämän tarpeisiin ja nuorten toiveisiin.

Pääteemat

- Koulutuksen laajentaminen:** Tarjonnan tulisi kattaa enemmän eri aloja ja tasoja, mukaan lukien niin yläkoulut, ammatillinen koulutus kuin yliopistokoulutus. Etäkoulutusmahdollisuuksia tulisi lisätä.
- Yrittäjyyskasvatus:** Nuorille tulisi tarjota yrittäjyysopintoja jo yläkoulussa. Lisäksi yrittäjyyden tukeminen koulutuksen kautta on keskeistä.
- Yhteistyö paikallisten yritysten kanssa:** Paikallisten yritysten ja oppilaitosten välistä yhteistyötä tulisi tiivistää, mikä mahdollistaisi käytännönläheisemmän koulutuksen ja työharjoittelupaikat.
- Oppisopimuskoulutus:** Oppisopimus- ja työssäoppimismahdollisuuksia tarvitaan enemmän, jotta nuoret voivat kartuttaa käytännön kokemusta jo opiskeluaikana.
- Innovatiiviset koulutustavat:** Digitaalisten työkalujen ja etäopetusmenetelmien hyödyntäminen on tärkeää, ja koulutustarjontaa voidaan räätälöidä yritysten tarpeiden mukaan.
- Tukimuodot opiskelijoille:** Opiskelijoille tarvitaan enemmän tukea koulutukseen liittyen, kuten asumisratkaisuja ja taloudellisia tukia.

Yhteistyö ja verkostot

Oppilaitosten, yrittäjäjärjestöjen ja työelämän yhteistyö on tärkeää. Niiden tulisi yhdessä kehittää koulutuksia, jotka vastaavat paikalliseen työvoimatarpeeseen, erityisesti matkailu-, teknologia- ja terveysaloilla.

Yksilölliset tarpeet

Nykyinen koulutustarjonta ei täysin vastaa paikallisten opiskelijoiden ja yritysten tarpeisiin. On tärkeää selvittää, mitkä koulutukset ovat kysyttyjä ja miten opiskelijat voivat joustavasti yhdistää opiskelun ja työn.

Yksilöllisiä huolia

- Joillakin opiskelijoilla on huoli siitä, että alueella on liian vähän opiskelumahdollisuuksia, mikä voi johtaa siihen, että nuoret muuttavat muualle.
- Jotkut ovat skeptisiä koulutusten laadusta ja kysyvät, miksi heidän tulisi valita paikalliset oppilaitokset muiden vaihtoehtojen sijaan.
- Osa on huolissaan siitä, että vaikka erilaisia oppimis- ja koulutusmuotoja olisi tarjolla, niiden toteutus on jäänyt vähäiseksi.

Yhteenveto

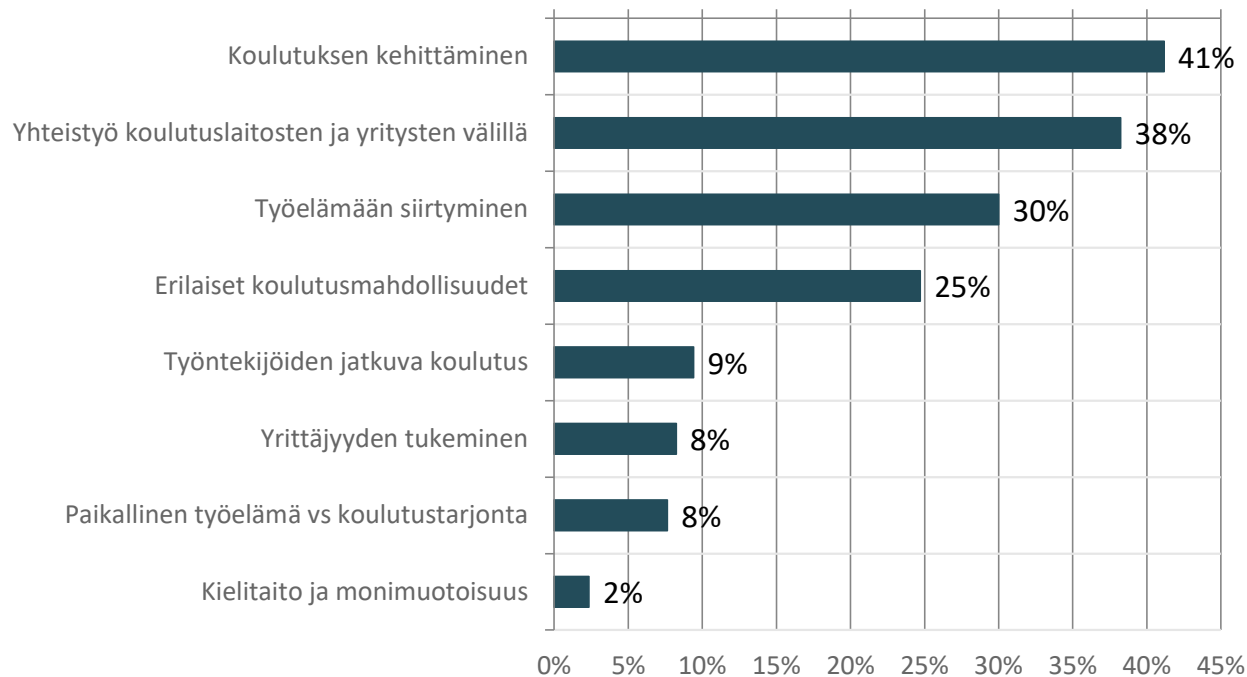
Keskusteluissa on todettu, että Sotkamossa ja Kainuussa tarvitaan lisää koulutusmahdollisuuksia, erityisesti yrittäjyyden ja käytännön työn yhdistämisessä nuorille. Yritysten ja oppilaitosten yhteistyö on tärkeää, jotta koulutus valmistaa työelämään ja kannustaa jäämään alueelle.

Työ- ja elinkeinoelämän tukeminen nykyistä paremmin koulutustarjonnan ja -menetelmien avulla? Vastausten aiheoryhmät ja sanapilvi

Vastaajien määrä: 170

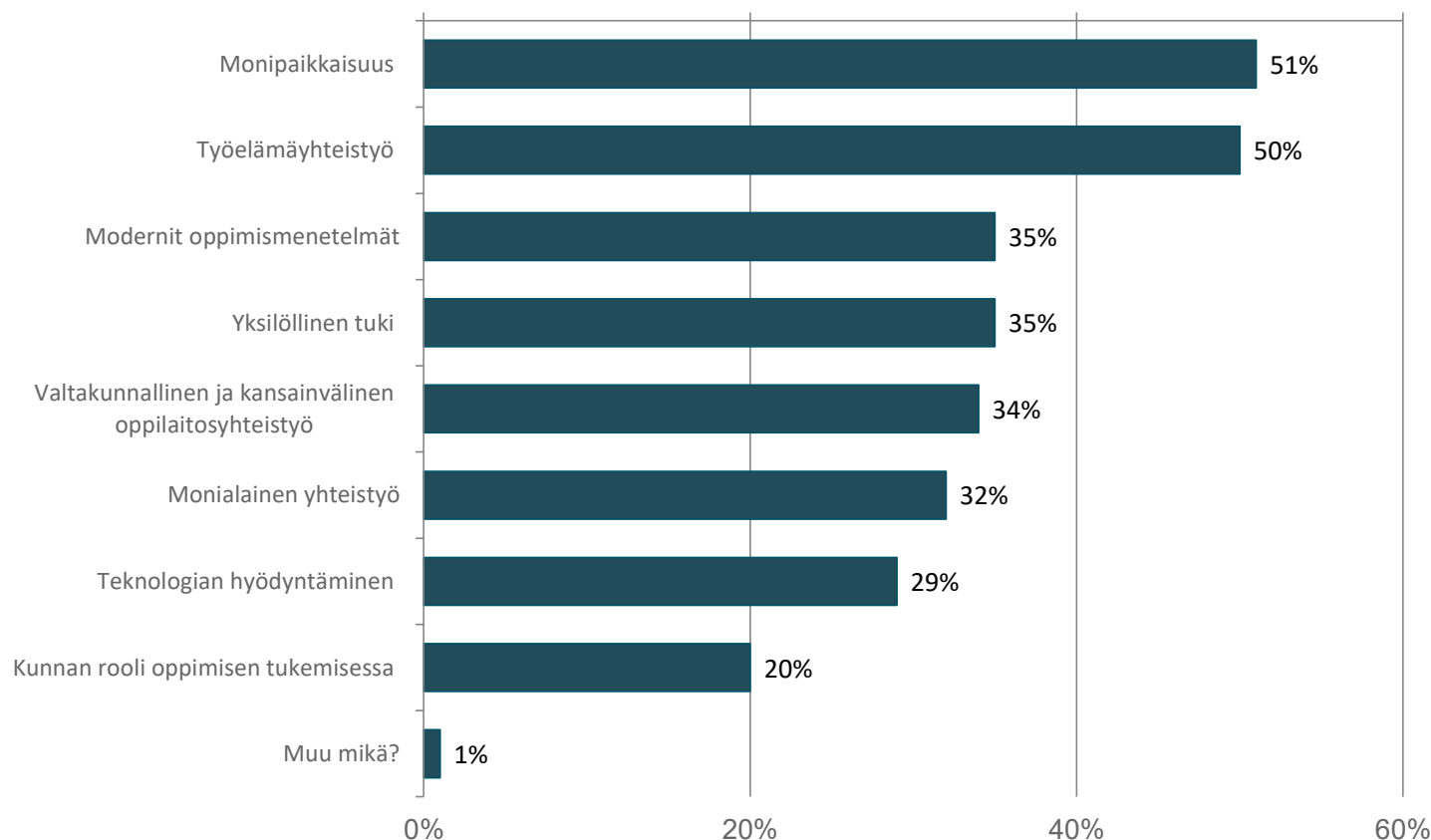
Miten kehittää paikallista työ- ja elinkeinoelämää nykyistä paremmin koulutustarjonnan ja -menetelmien avulla

Tärkeimmät tavat, joilla elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia tulisi kehittää Sotkamossa

Vastaajien määrä: 465, valittujen vastausten lukumäärä: 1332

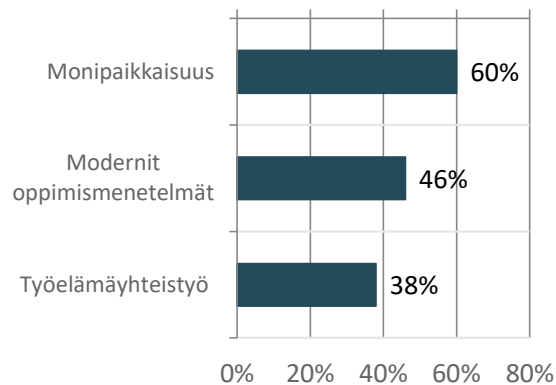
Kaksi tärkeintä

Muu, mikä –vastauksia mm.

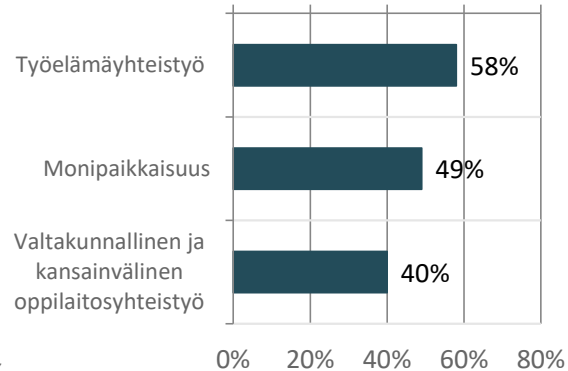
- Terveys
- Mukavammat, terveet rakennukset

Tärkeimmät tavat, joilla elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia tulisi kehittää Sotkamossa, erot iän suhteen

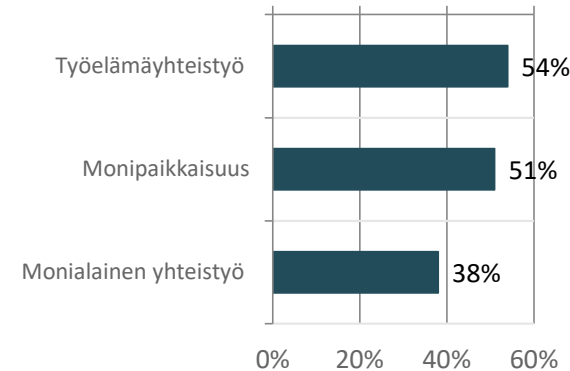
Alle 18 v

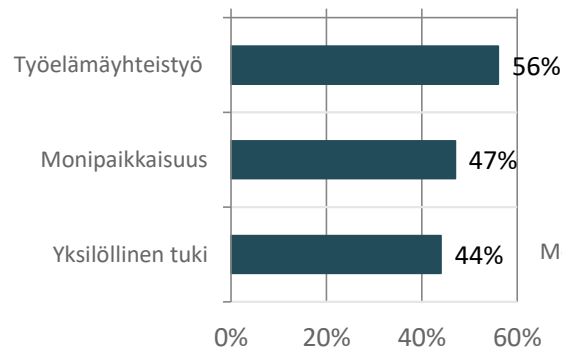
18-29 v

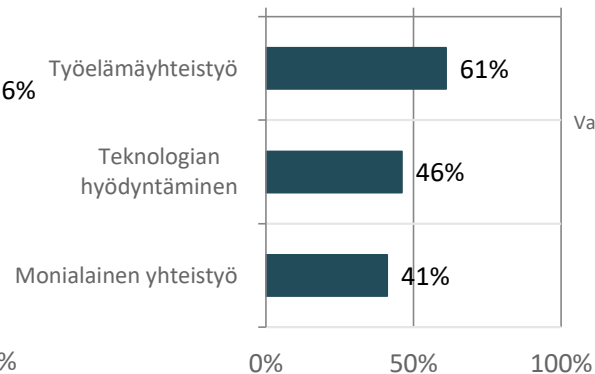
30-50 v

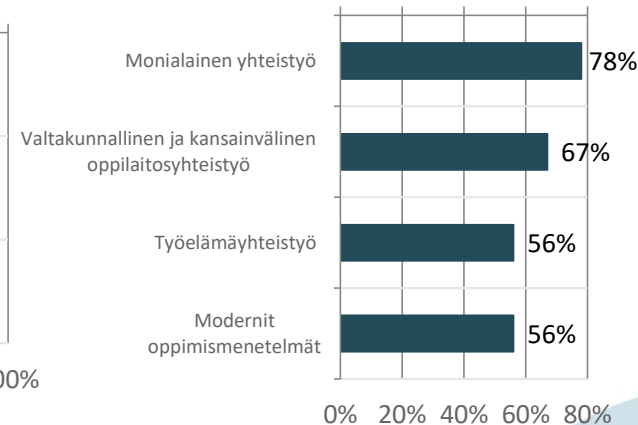
51-65v

66-75 v

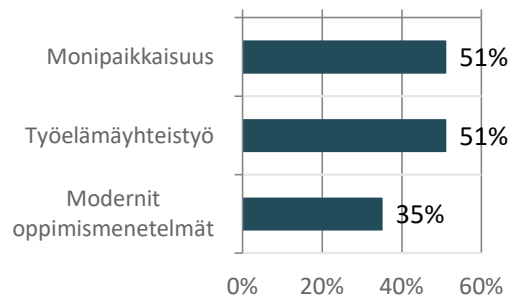
> 75 v

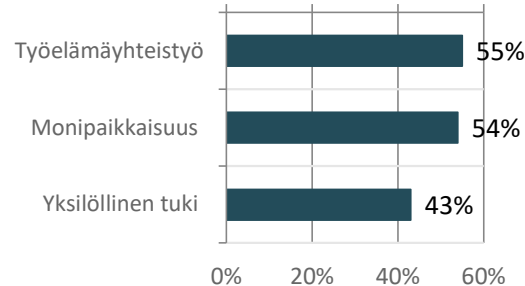
Työelämän yhteistyö esiintyy iästä riippumatta tärkeimpinä oppimisen mahdollisuuksina, **Monipaikkaisuus** enintään 65 vuotiailla toisena. Kolmanneksi tärkein vaihtelee nuorimmat ja vanhimmat vannot **Modernien oppimismenetelmien** perään, 30-50v ja yli 65 vuotiaat pitävät **Monialaista yhteistyötä** tärkeänä, 18-29v ja yli 75v taas **valtakunnallista ja kansainvälistä oppilaitostyötä**.

Tärkeimmät elinikäisen oppimisen mahdollisuudet joita tulisi kehittää Sotkamossa erot asuinalueiden välillä

Sotkamon ja Vuokatin taajamat

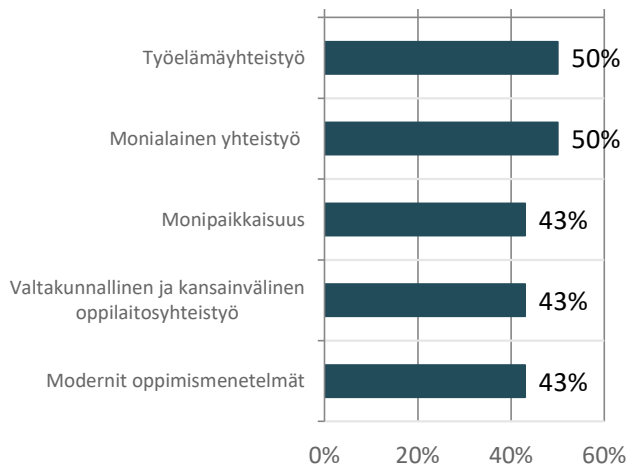

Sivukylät ja maaseutualueet

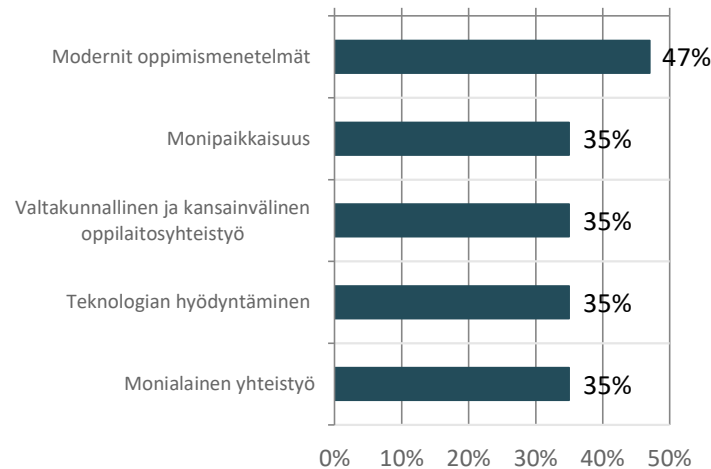

Monipaikkaisuus esiintyy asuinpaikasta riippumatta tärkeimpinä oppimisen mahdollisuuksina, **Työelämäyhteistyö** muilla paitsi muualta Suomesta tulleet työntekijät/opiskelijat. Kolmantena riippuen asuinalueesta olivat mm. **Modernit oppimismenetelmät**, **Yksilöllinen tuki**, **Valtakunnallinen ja kansainvälinen oppilaitosyhteistyö**

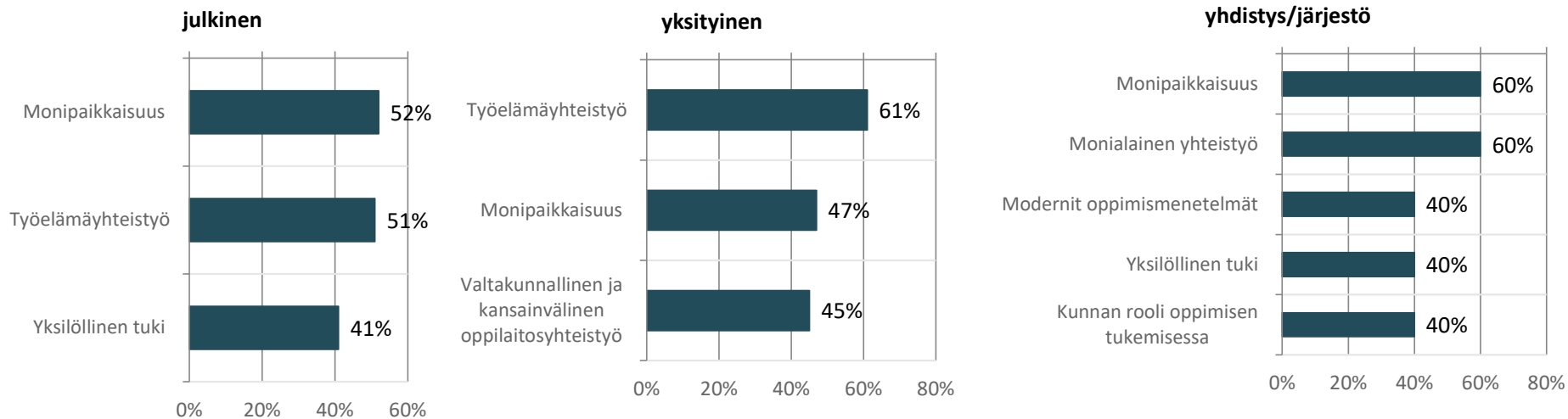
Muu Suomi (matkailija/vapaa-ajan asuja)

Muu Suomi (työ tai opiskelu Sotkamossa)

Tärkeimmät elinikäisen oppimisen mahdollisuudet joita tulisi kehittää Sotkamossa erot työpaikkasektoreittain.

Monipaikkaisuus esiintyy työpaikkasektorista riippumatta tärkeimpinä oppimisen mahdollisuuksina, **Työelämäyhteistyö** muilla paitsi yhdistyksen/järjestöjen vastaajilla. Kolmantena riippuen asuinalueesta olivat mm. **Yksilöllinen tuki, valtakunnallinen ja kansallinen oppilaitosyhteistyö, Modernit oppimismenetelmät**.

Tärkeimmät elinikäisen oppimisen mahdollisuudet joita tulisi kehittää Sotkamossa erot taustatiedoittain. ★

- Työmarkkina-asema ei vaikuta siihen, mitä pidetään tärkeimpänä elinikäisen oppimisen mahdollisuutena. **Monipaikkaisuutta** ja **Työelämäyhteistyötä** pidettiin tärkeimpänä. Seuraavana **Modernit oppimismenetelmät** ja **Monialainen tuki**.
- Myöskään opiskelupaikka ei vaikuta siihen mitä kokee tärkeimpinä kehitettävänä **asioina elinikäiselle oppiselle**.
- Eroja ei ollut myöskään äidinkielittäin.

Kestävä kehitys ja ympäristö

Erot taustatiedoittain

Yhteenveto: Kestävä kehitys ja ympäristö

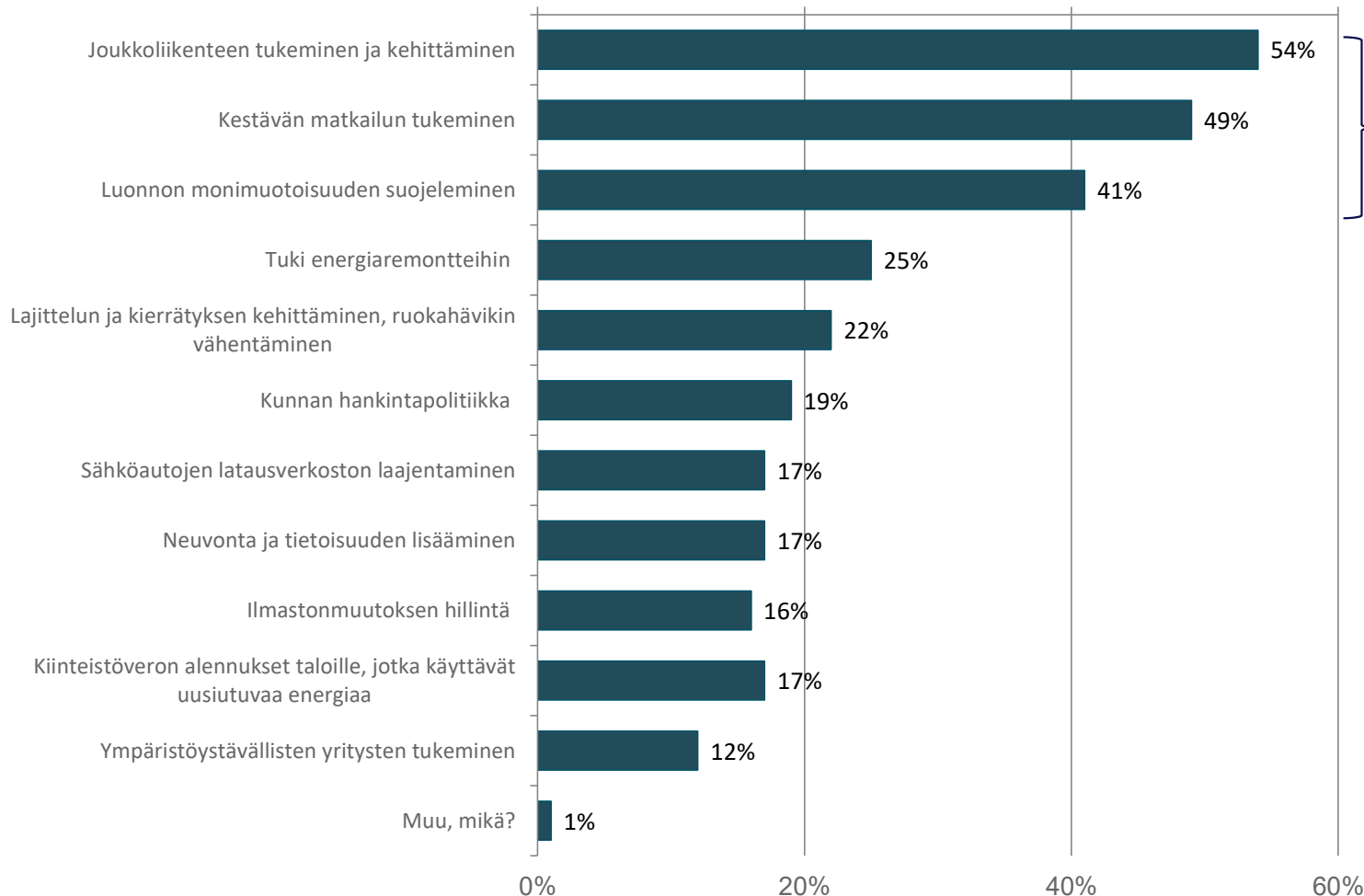
Kestävä kehitys ja ympäristö Sotkamossa

- Kolme tärkeintä keinoa ympäristöystävällisyyden tukemiseen
 1. Joukkoliikenteen tukeminen ja kehittäminen
 2. Kestävän matkailun tukeminen
 3. Luonnon monimuotoisuuden suojeleminen

Miten kunta voisi tukea ympäristöystävällisyyttä?

Vastaajien määrä: 465, valittujen vastausten lukumäärä: 1346

Kolme tärkeintä

Muu, mikä –vastauksia mm.

- Pyöräilyn edistäminen (pyörätiet)
- Lopettaa jonnin joutava rakentaminen teiden ja kenttien suhteen
- Ympäristöystävällistä tai ei, lentoliikenteen turvaaminen on elinvoimaisuutemme ehdoton edellytys

Miten kunta voisi tukea ympäristöystävällisyyttä? Erot taustatiedoittain

- Ikä ei vaikuta mielipiteeseen siitä kuinka kunta voisi parhaiten tukea ympäristöystävällisyyttä. Kaikki valitsivat tärkeimmiksi **Joukkoliikenteen tukemisen, Kestävän matkailun tukemisen ja Luonnon monimuotoisuuden suojelemisen**.
- Myöskään vastaajan asuinalueella ei ole vaikutusta siihen. Samat kolme tärkeintä.
- Työmarkkina-asema ei vaikuta siihen miten kokee kunnan voivan tukea ympäristöystävällisyyttä, kolme tärkeintä noudattavat kaikkien vastaajien linjaa: **Joukkoliikenteen tukemisen, Kestävän matkailun tukemisen ja Luonnon monimuotoisuuden suojelemisen**. Ainoat poikkeukset ovat yrittäjät, he korvasivat luonnon monimuotoisuuden tukemisen **Tukeen energiaremontteihin** ja työelämän ulkopuolella olevat jotka pitivät **kiinteistöveron alennuksia uusiutuvaa energiaa käyttäville taloille** hieman tärkeämpänä kuin Luonnon monimuotoisuuden suojelemista. Tosin luonnon monimuotoisuus tulee kyllä seuraavana heidän listallaan molemmissa ryhmissä.
- Työsektori ei vaikuta siihen miten kokee kunnan voivan tukea ympäristöystävällisyyttä.
- Opiskelupaikoittain kaksi tärkeintä tukimuotoa olivat **joukkoliikenteen tukeminen ja kehittäminen** sekä **luonnon monimuotoisuuden tukeminen**. Kolmantena **kestävän matkailun tukeminen** paitsi lukiolaisilla **ilmaston muutoksen hillintä**. Kestävä matkailun tukeminen tuli heilläkin heti seuraavana. Joten varsinaisia eroja ei myöskään opiskelupaikoittain ollut.
- Ei eroja äidinkielen mukaan.

Asuminen ja muut terveiset Erot taustatiedoittain

Yhteenveto: Asuminen ja muut terveiset

Asuminen ja muut terveiset

- Asumismahdollisuudet Sotkamossa olla vuoteen 2040 mennessä
 - Monimuotoisuus (laaja valikoima erilaisia asumismuotoja: omakotitalot, rivitalot, kerrostalot ja yhteisöt)
 - Edullisuus (tällä hetkellä asuminen kallista, erityisesti edullisia vuokra-asuntoja nuorille)
 - Yhteisöllisyys (erityisesti vanhukset ja ikääntyneet)
 - Luonto ja ekologisuus (kestävät rakennusratkaisut)
 - palvelualueet (palvelut ja joukkoliikenne)
- Huolestuttaa tulevaisuudessa
 - Kaivostoiminta ja ympäristövaikutukset
 - Matkailun tila ja elinvoimaisuus
 - Palveluiden säilyminen lähellä
 - Nuorten hyvinvointi
 - Kylien elinvoimaisuus
 - Talous ja työllisyys
- Muut terveiset Sotkamon kunnalle
 - Positiivinen suhtautuminen kunnan nykyisiin toimijoihin sekä toiveet paremmasta tulevaisuudesta.
 - Kokonaisuudessaan sotkamolaisten viesti on toiveikas ja kannustava, ja he näkevät kunnallisen yhteistyön ja dialogin potentiaalin kehittää alueesta entistä elinvoimaisempi ja houkuttelevampi paikka asua.

Millaisia asumismahdollisuuksia Sotkamossa pitäisi tarjota vuoteen 2040 mennessä?

Vastaajien määrä: 247

AI yhteenveto - Yhteisöasuminen ja monipuoliset asuinratkaisut

Vastauksissa toistuvat teemat korostavat monimuotoisuuden ja yhteisön merkitystä asuntotarjonnassa. Erityisesti on nostettu esiin tarpeet tarjota erilaisia asumismuotoja eri ikäisille ja elämäntilanteissa oleville, kuten nuorille, opiskelijoille ja vanhuksille.

Keskeiset teemat

- **Monimuotoisuus:** Tarvitaan laaja valikoima asumisratkaisuja, kuten omakotitaloja, rivitaloja, kerrostaloja ja yhteisöasumista.
- **Edullisuus:** Asuntojen hinta on keskeinen näkökulma, ja ehdotetaan lisää kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja erityisesti nuorille ja opiskelijoille.
- **Yhteisöllisyys:** Erityisesti vanhuksille ja ikäihmisille ehdotetaan yhteisöllisiä asumisratkaisuja, jotka edistävät sosiaalista kanssakäymistä ja vähentävät yksinäisyyttä.
- **Luonto ja ekologisuus:** Huomiota kiinnitetään ympäristön huomioimiseen ja kestävien rakennusratkaisujen tukemiseen.
- **Palvelualueet:** Asuntojen tulisi sijaita hyvien palveluiden ja joukkoliikenteen läheisyydessä.

Yhdistelevät näkökulmat

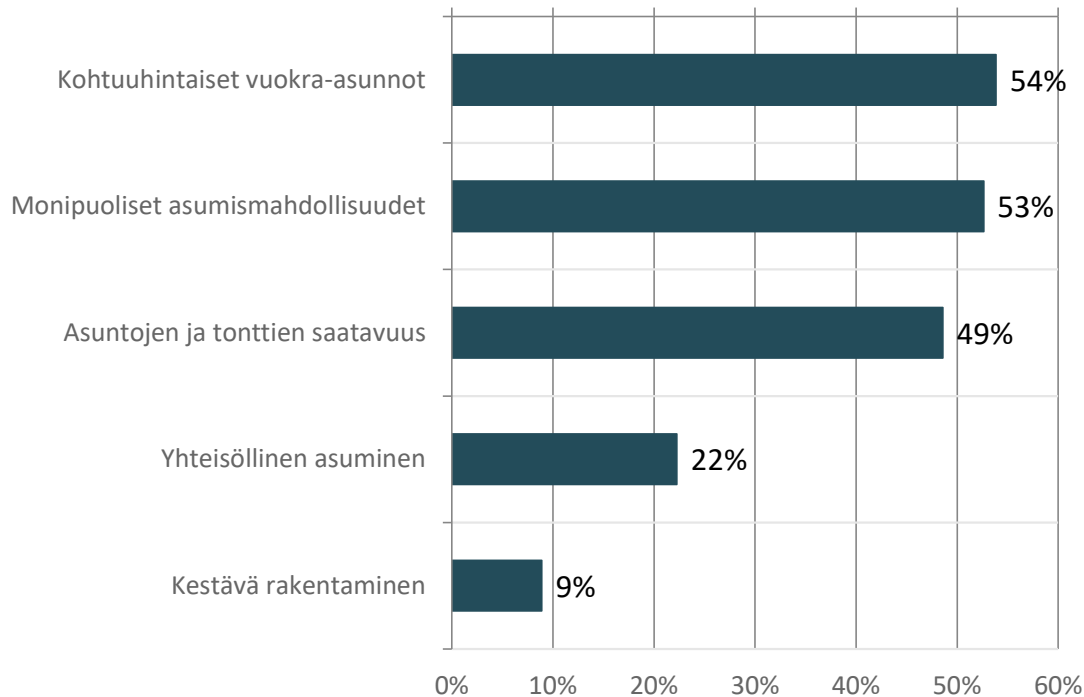
- Tarve erikokoisille ja -hintaisille asunnoille, kuten pienemmille kaksioille ja suuremmille perheasunnolle.
- Yhteisöllisen asumisen hyötyjen korostaminen, joka voisi parantaa sosiaalista vuorovaikutusta ja jakamisen kulttuuria.
- Investointeja tarvitaan myös maaseudulle sen elinvoimaisuuden turvaamiseksi.

Erityiset näkökulmat ja huomiot

- Vastauksissa ehdotettiin, että kunnan tulisi rakentaa enemmän asuntoja erityisesti taajaman ulkopuolelle ja hyödyntää luonnon tarjoamia mahdollisuuksia.
- Kehitetään yhteisöllisiä asuinratkaisuja, joissa eri ikäpolvet voivat elää yhdessä ja jakaa tiloja.
- Korkeiden kerrostalojen rakentamisen mahdollisuutta pohdittiin, mikä voisi houkutella enemmän väkeä alueelle.

Vastaajien määrä: 247

Asumismahdollisuudet sotkamossa vuoteen 2040 mennessä

Onko jokin asia, joka sinua huolestuttaa tulevaisuudessa?

Jos, niin mikä?

Vastaajien määrä: 247

AI Yhteenveto

Tässä on tiivistys vastauksista, joissa korostuu useita keskeisiä teemoja ja huolenaiheita. Alueen kaivosteollisuuden ympäristövaikutukset, erityisesti Terrafamen toimintaan liittyvät huolenaiheet, ovat merkittävä keskustelunaihe. Vastaajat toivovat tiukkaa valvontaa ja kaivostoiminnan vaikutusten rajoittamista. Toisaalta matkailu nähdään houkuttelevana vaihtoehtona alueen elinvoimaisuuden lisäämiseksi, erityisesti kun se voisi työllistää enemmän ihmisiä.

Keskeiset teemojen ja ideoiden ryhmät

- **Ympäristövaikutukset ja kaivosteollisuus:** Huolenaiheena ovat kaivostoiminnan ympäristövaikutukset ja sen saastuttavat vaikutukset.
- **Matkailu ja elinvoimaisuus:** Matkailun potentiaali alueen työllistäjänä ja sen vaikutus paikalliseen kulttuuriin on esillä.
- **Kunta ja sen palvelut:** Palveluiden säilyminen, erityisesti terveydenhuollon ja vanhuspalveluiden, on tärkeä huolenaihe.
- **Nuorten hyvinvointi:** Nuorten mielenterveys, tekemisen puute ja vähenevät vapaa-ajan mahdollisuudet ovat huolenaiheita.
- **Kylien elinvoimaisuus:** Syrjäkylien asukkaiden asema, palveluiden saatavuus ja kunnallisen infrastruktuurin kehitys nousevat esiin vastauksissa.
- **Talous ja työllisyys:** Työpaikkojen riittävyys sekä kuntalaisten muuttonäkymät aiheuttavat huolta ja epävarmuutta.

Yhteisnäkemykset ja erimielisyydet

- **Yhteisnäkemykset:** Useat vastaajat korostavat ympäristön säilyttämisen tärkeyttä, matkailun ja kaivosteollisuuden tasapainoa sekä paikallisten tarpeiden huomioimista päätöksenteossa.
- **Erimielisyydet:** Matkailun painottaminen verrattuna perinteisiin elinkeinomalleihin, kuten maatalouteen, herättää erimielisyyksiä.

Huolestuttavat asiat ja merkittävät näkemykset

- **Väestön väheneminen ja muuttotappio:** Alueen vetovoimaisuuden heikentyminen herättää huolta asukkaiden tulevaisuudesta.
- **Palveluiden siirtyminen:** On huolena, että palvelut siirtyvät kauemmas, mikä vaikeuttaa niiden saavutettavuutta.
- **Yhteisöllisyyden heikentyminen:** On huolta siitä, että kunta ja yhteisö nähdään erillisinä, erityisesti nuorten ja vanhempien välillä.
- **Kaivosteollisuuden ympäristöhuolet:** Niiden saastuttavat vaikutukset nostavat esiin huolta luonnon säilymisestä.

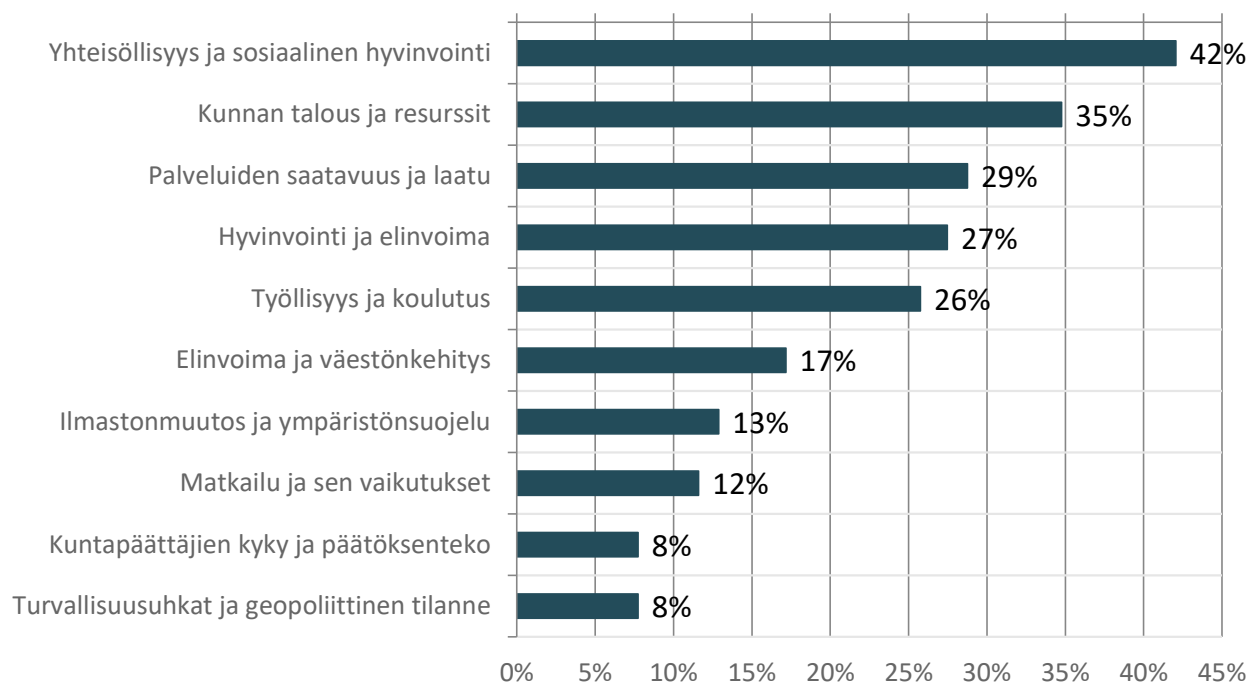
Yhteenvetona voidaan todeta, että Sotkamossa ja sen ympäristössä vallitsee monia huolenaiheita, jotka näyttävät kytkeytyvän toisiinsa. Kunnallisten päättäjien päätöksillä on merkittävä rooli alueen tulevaisuuden muokkaamisessa, ja niiden tulee huomioida sekä ihmisten tarpeet että ympäristöhaasteet tasapainoisesti.

Huolestuttava asia tulevaisuudessa? Vastausten aiheryhymät ja sanapilvi

Vastaajien määrä: 247

Tulevaisuudessa huolestuttavat asiat

Muut terveiset Sotkamon kunnalle

Vastaajien määrä: 199

AI Yhteenveto - Sotkamon kunnan kehittämiskeskustelun yhteenveto

Sotkamon kunnasta käydyssä keskustelussa esiintyy useita keskeisiä teemoja ja yhteisiä näkemyksiä, jotka korostavat yhteisön kehittämisen tärkeyttä ja kuntalaisten osallistamista. Vastauksissa korostuu positiivinen suhtautuminen kunnan nykyisiin toimijoihin sekä toiveet paremmasta tulevaisuudesta. Kuntalaisten ja päättäjien välinen dialogi on koettu tärkeäksi.

Päätteemat

- Yhteisön osallistaminen:** Monet vastaajat toivovat, että kuntalaisten mielipidettä kuunteltaisiin entistä enemmän eri päätöksissä.
- Palvelut ja hyvinvointi:** Huoli vanhuksen huollosta sekä lasten ja nuorten asioista on noussut esiin. Esimerkiksi mielenterveyspalveluiden kehittämistä toivotaan.
- Koulutus ja työpaikat:** Koulutuksen ja työllistymisen tukeminen, erityisesti nuorille, koetaan tärkeäksi. Myös kansainväliset työllistymismahdollisuudet mainitaan useassa yhteydessä.
- Asuntopolitiikka:** Kohtuuhintaisten vuokrasopimusten ja asuntorakentamisen puute on huolenaihe. Moni toivoo lisää vaihtoehtoja erityisesti nuorille perheille.
- Matkailu ja kulttuuri:** Sotkamon matkailu- ja kulttuuritarjonnan kehittämisestä keskustellaan paljon. Ehdotuksia on tullut tapahtumien ja tilojen kehittämiseksi.
- Luonto ja ympäristö:** Vastaajat korostavat luonnon ja ympäristön säilyttämistä, mikä nähtiin tärkeänä osana Sotkamon identiteettiä.

Yhteiset näkemykset ja erimielisyydet

- Rohkeus ja innovatiivisuus:** Vastaajat kannustavat kuntaa olemaan rohkea ja innovatiivinen päätöksenteossaan.
- Taloudellinen kestävyys:** Taloudellista vastuullisuutta pidetään tärkeänä, mutta välillä on erimielisyyksiä siitä, mihin resursseja tulisi kohdistaa.
- Vapaa-aika ja harrastukset:** Useat vastaajat haluavat lisää ylimääräisiä aktiviteetteja ja tiloja nuorille ja kulttuuriharrastuksille, mutta mukaan mahtuu myös näkemyksiä siitä, että tarjontaa on jo riittävästi.

Erityiset huomiot ja ehdotukset

- Tarvetta parantaa viestinnän ja informaation saatavuutta kuntalaisten keskuudessa.
- Vaatimus lisätä ympäristöystävällisiä käytäntöjä ja huomiota paikallisten raaka-aineiden käyttöön.
- Toivetta kehittää alueen liikennejärjestelyjä sekä yhteyksiä.
- Huoli vanhojen puiden kaatamisesta, jotka ovat tärkeitä paikallisen luonteen säilyttämiselle.
- Kehittämisehdotuksia kulttuuri- ja urheilutapahtumien lisäämiseksi, joilla voidaan houkuttaa uusia asukkaita ja matkailijoita alueelle.

Kokonaisuudessaan sotkamolaisten viesti on toiveikas ja kannustava, ja he näkevät kunnallisen yhteistyön ja dialogin potentiaalin kehittää alueesta entistä elinvoimaisempi ja houkuttelevampi paikka asua.

WEB&POL

Kuntalaiskysely 2040 (613 vastausta), 1/2

Kyselytutkimukseen vastasi 613 eri-ikäistä sotkamolaista eri puolilta kuntaa. Avoimet vastaukset analysoitiin asiantuntijan ja tekoälyn avulla. Onnistunut kysely varmisti, että strategiatyön perustana on laaja ja luotettava näkemys kuntalaisten ja keskeisten toimijoiden odotuksista.

Alla muutamia nostoja kyselytutkimuksesta. Seuraavalla sivulla kiteytys

Sotkamolaisten hyvinvointi muodostuu

1. Luonnonläheisyys 72%
2. Liikunta ja aktiviteetit 60%
3. Vapaa-ajanviettomahdollisuudet 37%

Tärkeimmät arvot matkalla vuoteen 2040?

1. Kaukoviisaus 40%
2. Lapsi-/perheystävällisyys 37%
3. Vastuullisuus 29%

Uusien asukkaiden houkuttelu

1. Työpaikka tai avoimet työpaikat 51%
2. Lapsiystävällisyys/lapsiperheiden tuki 39%
3. Puhdas luonto 35%
4. Edulliset tontit/asunnot 30%

Tärkeät asiat Sotkamon tulevaisuuden kannalta (asteikko 1-5)

1. Laadukkaat peruspalvelut 4,7
2. Hyvät harrastus- ja vapaa-ajan mahdollisuudet 4,6
3. Lapsiperheiden tukeminen 4,5
4. Ikääntyneiden tarpeiden huomioon ottaminen 4,5
5. Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen 4,4
6. Hyvät liikenneyhteydet 4,4

Sotkamon tulevaisuuden kasvualat 2040 mennessä

1. Matkailu 60%
2. Huippu-urheilu ja liikunta 49%
3. Kaivostoiminta 25%
4. Luontoon liittyvät palvelut 25%
5. Terveys ja hyvinvointipalvelut 24%

Kuntalaiskysely 2040 (613 vastausta), 2/2

Kyselytutkimuksen keskeiset havainnot

- Sotkamo koetaan hyväksi asuinpaikaksi nyt ja vuonna 2040.
Vastaajien keskiarvo molemmille ajankohdille oli 4,1 asteikolla 1–5.
- Hyvinvointi rakentuu luonnon läheisyydestä, liikunnasta ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksista.
Nämä tekijät nousivat toistuvasti tärkeimmiksi eri vastaajaryhmissä.
- Nuoret painottivat mielenterveyden tukemista, turvallista kasvuympäristöä ja nuorisotilojen tarvetta.
40 % vastaajista oli alle 30-vuotiaita, ja heidän vastauksensa toivat esiin hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden merkityksen.
- Asumistoiveissa korostuivat kohtuuhintaiset ja monipuoliset vaihtoehdot eri elämäntilanteisiin.
Esille nousivat erityisesti suuret perheasunnot sekä opiskelijoille suunnatut ratkaisut.
- Luonnon säilyttäminen, kiertotalous ja kestävän matkailun edistäminen saivat vahvaa kannatusta.
Vastaajat toivovat tasapainoa elinkeinojen ja ympäristön välillä.
- Kansainvälisyydessä toivottiin siirtymistä houkuttelusta käytännön kotouttamiseen.
Esimerkiksi puoliso työpaikkojen kehittäminen nähtiin tärkeänä vetovoimatekijänä.
- Saavutettavuus tarkoittaa vastaajille myös digipalveluita ja etätyön tukemista.
Tietoliikenneyhteyksien kehittäminen nähtiin olennaisena kilpailukyvyn osana.
- Koulutuksessa ja osaamisessa nousivat esiin elinikäinen oppiminen, käytännönläheiset oppimiskäytännöt ja yhteistyö työelämän kanssa.

Sotkamon kunnan tulevaisuusstrategia 2040

Sotkamon kunnan tulevaisuusstrategia 2040 kiteytys

Tulevaisuusstrategian kolme kärkeä

1. Sotkamo on paras paikka elää, työskennellä ja yrittää – täällä arki sujuu, mahdollisuudet kasvavat ja yhteisö kannattelee.
2. Sotkamo on yhteisöllinen kasvattaja ja mahdollistaja, jossa jokainen saa kehittyä, osallistua ja vaikuttaa omalla polullaan.
3. Sotkamo on kestävä ja omavarainen edelläkävijä, joka turvaa tulevaisuuden paikallisin ratkaisuin ja pitkällä tähtäimellä.

Missio

Rakennamme vahvaa, muutoskykyistä ja elinvoimaansa kasvattavaa Sotkamo – ajassa eläen ja kauas katsoen.

Arvot

- **Perheystävällisyys** – Yhteisöllisyys, ihmisläheisyys ja oikeudenmukaisuus ohjaavat palveluita ja päätöksiä.
- **Vastuullisuus** – Toimimme avoimesti, ekologisesti ja tulevat sukupolvet huomioiden.
- **Kaukoviisaus** – Katsomme pidemmälle: kehitämme rohkeasti ja ennakoivasti teknologiaa ja osaamista hyödyntäen.

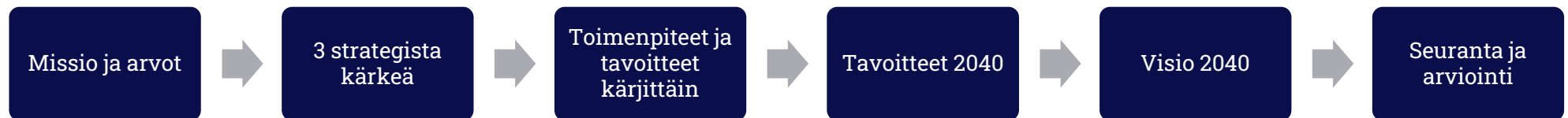
Visio 2040

Sotkamo on pohjoismainen johtaja aktiivimatkailussa ja huippu-urheilussa. Elinvoimainen, kestävä ja omavarainen kunta, jossa ihmiset elävät hyvinvoivina ja itseään toteuttaen luonnon ja yhteisön keskellä.

Tavoitteet 2040

- Arki on sujuvaa ja palvelut saavutettavissa eri tavoin koko kunnassa.
- Sotkamo houkuttelee uusia asukkaita ja osaajia – väestökehitys on vakaalla pohjalla ja kasvun edellytykset kunnossa.
- Työpaikkoja on enemmän ja elinkeinorakenne on monipuolistunut.
- Sotkamo on kansainvälisesti tunnettu kestävän matkailun ja huippu-urheilun edelläkävijä.
- Sotkamo on lisännyt paikallista energia- ja ruokatuotantoa – omavaraisuus on vahvistunut ja ilmastotavoitteet on saavutettu.
- Asukkaat kokevat kuuluvansa vahvaan yhteisöön ja osallistuvat aktiivisesti.
- Kunnan talous on tasapainossa ja mahdollistaa kehittämisen sekä varautumisen kriiseihin.

Tulevaisuusstrategian kokonaisuus ja rakenne

Tulevaisuusstrategia kertoo, miksi toimimme, millä periaatteilla etenemme, mihin keskitymme ja millaisen tulevaisuuden rakennamme.

Se toimii koko kunnan kehittämisen suuntaviivana ja työkaluna vuoteen 2040 asti – ohjaten päätöksentekoa, yhteistyötä ja arjen tekoja.

Missio ja arvot – tulevaisuusstrategian perusta

Missiomme

Rakennamme vahvaa, muutoskykyistä ja elinvoimaansa kasvattavaa Sotkamo – ajassa eläen ja kauas katsoen.

Missio kuvaa tehtäväämme – miksi olemme olemassa. Se ohjaa päätöksentekoa ja arjen valintoja:

- Vahvuus tarkoittaa taloudellista, yhteisöllistä ja rakenteellista kestävyyttä.
- Muutoskyky viittaa kykyyn ennakoida, oppia ja toimia myös epävarmoina aikoina. Se on aktiivista sopeutumista ja kestävyyttä muutoksessa
- Kasvava elinvoima syntyy asukkaista, yrityksistä, luonnosta ja osaamisesta.
- Ajassa eläminen tarkoittaa kykyä uudistua ja pysyä mukana yhteiskunnan muutoksessa.
- Kauas katsominen edustaa rohkeaa ja vastuullista tulevaisuusajattelua yli valtuustokausien.

Arvot ohjaavat kaikkea toimintaamme

Arvo 1: Perheystävällisyys

Pidämme huolta toisistamme ja kaikki ovat mukana. Arvostamme yhteisöllisyyttä, välittämistä ja sukupolvien välistä vuorovaikutusta. Meillä ihmiset kohdataan avoimesti ja kunnioittavasti. Palvelumme ja päätöksemme ovat oikeudenmukaisia ja helposti lähestyttäviä kaikille.

Arvo 2: Vastuullisuus

Toimimme avoimesti, pitkäjänteisesti ja ympäristöä sekä tulevia sukupolvia kunnioittaen. Vastuullisuus näkyy taloudenpidossa, hankinnoissa, luonnon käytössä ja sosiaalisessa oikeudenmukaisuudessa.

Arvo 3: Kaukoviisaus

Emme takerru nykyhetkeen vaan katsomme rohkeasti tulevaisuuteen. Kehitämme kuntaa ennakoivasti, hyödynnämme uutta osaamista ja teknologiaa sekä uskallamme kokeilla uutta yhdessä.

Tulevaisuusstrategian kärki 1: Sotkamo on paras paikka elää, työskennellä ja yrittää

Tavoite 1: Unelmien koti ja elinkeinojen kasvuypäristö

Toimenpiteet

- Kehitämme vetovoimaisia asumisratkaisuja eri elämäntilanteisiin ja alueille
- Monipuolistamme elinkeinorakennetta ja houkuttelemme 2-3 merkittävää työllistäjää
- Kehitämme kärkialojen ekosysteemejä ja tuemme pk-yrityksiä sekä edistämme kaikkien toimijoiden välistä yhteistyötä
- Edistämme kestäviä investointeja uusiutuviin luonnonvaroihin ja vastuulliseen kaivannaisalaan
- Houkuttelemme työ- ja opiskelijamaahanmuuttoa kestävästi
- Edistämme tutkimusta, kehitystä ja innovaatioita mm. urheilu-, turvallisuus- ja teknologiasektoreilla

Tavoite 2: Triplaamme Sotkamon matkailutulon

Toimenpiteet

- Vauhditamme investointeja aktiivisella maankäytöllä ja kaavoituksella
- Varmistamme matkailuaktiviteettien ja petipaikkakapasiteettien kasvun
- Varmistamme osaltamme Kajaanin lentoliikenteen ja sujuvat liikenneyhteydet
- Teemme kansainvälistä matkailumarkkinointia yhteistyössä yritysten kanssa
- Laajennamme matkailun hyödyt kaikille sotkamolaisille yrityksille
- Vahvistamme vastuullisuutta ja digitaalisia palveluita matkailussa

Tavoite 3: Pohjoismaiden johtava huippu-urheilukeskus

Toimenpiteet

- Parannamme urheiluolosuhteita investoinneilla
- Vahvistamme valmennus- ja asiantuntijaosaamista yhteistyöllä
- Rakennamme verkostoja lajiliittojen ja korkeakoulujen kanssa myös kansainvälisesti
- Hyödynnämme digitaalisia ja älykkäitä ratkaisuja urheilun tueksi
- Teemme Vuokatista tapahtumien ja viestinnän kautta kansainvälisen huipun
- Tuemme urheilijoiden arkea asumisen, palvelujen ja ilmapiirin keinoin

Tulevaisuusstrategian kärki 2:

Sotkamo on yhteisöllinen kasvattaja ja mahdollistaja

Tavoite 1: Hyvä arki lapsille, nuorille ja perheille

Toimenpiteet

- Panostamme varhaiseen tukeen ja saavutettaviin palveluihin
- Kehitämme joustavia koulutus- ja kasvupolkuja
- Tuemme lasten ja nuorten mielenterveyttä ja osallisuutta
- Rakennamme luottamusta kuntalaisten ja kunnan välillä
- Mahdollistamme perheille mielekästä arkea ja turvallista ilmapiiriä
- Tuemme kiinnittymistä paikallisyhteisöihin ja koulutusympäristöihin

Tavoite 2: Elinikäinen oppiminen ja osallisuus kaikille

Toimenpiteet

- Kehitämme koulutuspolkuja yhdessä työelämän ja oppilaitosten kanssa
- Mahdollistamme osallistumisen kaikille taustoista riippumatta
- Tuemme kylien ja yhteisöjen omaehtoista kehittämistä
- Rakennamme kumppanuuksia järjestöjen, oppilaitosten ja yritysten kanssa
- Edistämme yhdenvertaisuutta, vuorovaikutusta ja kohtaamista
- Kehitämme selkeää ja osallistavaa kuntaviestintää

Tavoite 3: Kulttuuri, liikunta ja luonto osana hyvinvointia

Toimenpiteet

- Teemme kulttuurista, liikunnasta ja luonnosta arjen voimavaroja
- Vahvistamme tapahtumia ja yhteisöllistä toimintaa alueilla
- Rakennamme vetovoimaa mukavan ilmapiirin ja elämänlaadun varaan
- Tuemme yhteisöjä kehittäjinä ja osallisuuden mahdollistajina
- Yhdistämme palvelut ja vapaa-ajan saumattomaksi kokonaisuudeksi
- Varmistamme taloudellisen kestävyyspitkäjärjestelmän kehittämiseksi

Tulevaisuusstrategian kärki 3: Sotkamo on kestävä ja omavarainen edelläkävijä

Tavoite 1: Kunnan talous on vakaa ja ennakoiva

Toimenpiteet

- Pidämme talouden tasapainossa ja varaudumme häiriötilanteisiin
- Ennakoimme väestönkehitystä ja palvelutarpeita eri ikäryhmille
- Rakennamme kriisinkestävää ja älykästä infrastruktuuria
- Kytkeimme kestävyystavoitteet osaksi päätöksentekoa
- Vahvistamme toimintavarmuutta yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa
- Tuemme arjen sujuvuutta yhteisillä rakenteilla ja palveluilla

Tavoite 2: Olemme omavarainen ja vastuullinen kunta

Toimenpiteet

- Vahvistamme energia- ja ruokaturvaa paikallisesti
- Edistämme kiertotaloutta ja resurssiviisasta rakentamista
- Ohjaamme liikkumista ja energiankäyttöä ilmastotavoitteiden mukaisesti
- Kehitämme uusiutuvien luonnonvarojen ja kaivostoiminnan kestävää hyödyntämistä
- Edistämme TKI-toimintaa vihreässä siirtymässä ja turvallisuudessa
- Toimimme osana alueellista ja kansallista huoltovarmuusverkostoa

Tavoite 3: Hyvinvointi, luonto ja kestävyys arjessa

Toimenpiteet

- Johdamme hyvinvointia kaikessa kunnan toiminnassa
- Tuemme fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia kaikissa väestöryhmissä
- Kehitämme palveluja myös ikäihmisten sujuvaa arkea tukemaan
- Hyödynnämme luontoa matkailun ja hyvinvoinnin perustana
- Rakennamme kestäviä yhteyksiä arjen, vapaa-ajan ja luonnon välillä
- Seuraamme kestävyyttä mittareilla ja hyödynnämme niitä kehittämisessä
- Tuemme ilmapiiriä, jossa yhteisöllisyys ja turvallisuus vahvistuvat

Esimerkkiskenaariot (4 kpl)

Sotkamo 2040 – esimerkkiskenaario 1

Sotkamo 2040 – Tulevaisuus, joka kasvoi juurista

Sotkamo vuonna 2040 on yksi Suomen digitaalisimmin toimivista kunnista – ja samalla juurevin. Tulevaisuus ei tullut ylhäältä tiputettuna vaan kasvoi metsien keskeltä, yhteisöjen ytimestä ja rohkeista päätöksistä, joita tehtiin jo 2020-luvulla.

Arki on muuttunut, ei teknologian vuoksi vaan sen ansiosta. Julkiset palvelut toimivat tekoälyavusteisesti: neuvola, kotihoito ja yritysasiointi hoituvat yhdellä alustalla, jossa ihminen saa apua oikeaan aikaan. Samalla inhimillinen kohtaaminen on saanut enemmän tilaa, kun rutiinit on automatisoitu.

Sotkamo on ensimmäisiä kuntia, joka onnistui toteuttamaan koko alueen kattavan hybridiyhteiskunnan mallin. Asukkaat voivat elää hajautetusti kylissä ja ekoyhteisöissä – ja silti osallistua täysipainoisesti yhteiskuntaan. 5G:n jälkeiset verkot, paikkatieto-ohjatut palvelut ja hajautetut energiaratkaisut mahdollistavat tämän arjen.

Luonnonvaroista on tullut uuden aikakauden kivijalka. Kaivostoiminta toimii nyt läpinäkyvästi, automaattisesti ja ekologisesti, valvottuna reaaliajassa kuntalaisten ja viranomaisten toimesta. Sotkamon mineraalit ja biopohjaiset materiaalit tukevat Euroopan vihreää siirtymää – samalla kun metsät säilyvät hyvinvoinnin lähteenä.

Koulutus on noussut uuden ajan edelläkävijäksi. Sotkamon koulujärjestelmä on integroitu globaaliin oppimisverkostoon, jossa oppilaat osallistuvat kansainvälisiin projekteihin, mutta silti paikallisesti. Oppiminen tapahtuu tekoälyn tuella, mutta tunnetaitoja tukee ihmisläheinen mentorointi. Tämä on koulutuksen uusi hybridimalli, joka on herättänyt kiinnostusta maailmalla.

Vuokatista on kehittynyt liikunnallisen elämän ja älyliikkeen keskus. Urheilun lisäksi täällä tutkitaan ihmisen liikettä, palautumista ja mielen hyvinvointia, yhteistyössä kansainvälisten tutkimuslaitosten kanssa. Täällä kehitettyä teknologiaa käytetään ympäri maailmaa.

Sotkamo on silti ennen kaikkea paikka, jossa ihmiset voivat hyvin. Yhteisöllisyys ei ole kampanja vaan perusta: apua saa, joku tuntee jonkun, joka auttaa. Ilmapiiri on hyväksyvä, monikielinen ja lämmin. Kansainväliset osaajat ovat kotonaan, paluumuuttajat tervetulleita ja ikäihmiset arvostettu osa yhteisöä.

Sotkamo 2040 ei ole vain paikka, vaan se on toimintamalli. Se osoittaa, että kunta voi olla samanaikaisesti älykäs, inhimillinen ja kestävä. Tulevaisuus ei tarvitse lentäviä autoja, vaan rohkeutta juurtua syvälle, jotta voidaan kurkottaa korkealle.

Sotkamo 2040 – esimerkkiskenaario 2

Sotkamo 2040 – Turvapaikka epävarmassa maailmassa

Vuosi 2035 jää historiaan maailman käännekohtana. Jättipandemia levisi nopeasti, globaali terveydenhuolto ylikuormittui ja yhteiskunnat pysähtyivät kuin seinään. Samanaikaisesti Etelä-Euroopan ja Afrikan kuivuusalueilta lähti liikkeelle ilmastopakolaisten hyökyaalto, kun hiilinielujen romahtaminen käynnisti ketjureaktion, jota ei enää pysäytetty sopimuksilla. Osassa Eurooppaa puhutaan avoimesti sodasta, ja useilla alueilla puuttuvat sähkö, vesi ja hallinto. Demokratia horjuu.

Mutta Sotkamo ei horjunut. Täällä tulevaisuus rakennettiin vuosia ennen kriisien sumaa – ja juuri siksi se kesti. Kunnan omavaraisuus ei ollut juhlapuheiden aihe, vaan konkreettista: bioenergiaa kyläkeskuksissa, lähiruokaa kouluissa, vedenpuhdistamot, joihin kriisi ei ulottunut. Kaivostoiminta, joka vuosikymmenten ajan herätti ristiriitoja, toimi nyt vastuullisesti huoltovarmuuden selkärankana – samalla kun vihreä teknologia laajeni osaksi kaikkia elinkeinoja. Sotkamo ei ollut pelkkä vastaanottaja, vaan lähettäjä: osaamista, ratkaisuja ja energiaa vietiin ulos silloinkin, kun rajat muille sulkeutuivat.

2035–2040 oli myös ihmiskokeen aikaa. Kriisit paljastivat, mitä yhteisöllisyys todella tarkoittaa. Sotkamossa ei rakennettu muureja vaan verkostoja. Kansainväliset pakolaiset otettiin vastaan inhimillisesti ja järjestelmällisesti – heidän osaamisensa integroitiin nopeasti, ja vuoteen 2040 mennessä lähes 15 prosenttia kunnan työvoimasta on maahanmuuttajataustaisia. Kielikahvilat, mentorimallit ja hybridiset koulutusratkaisut mahdollistivat uuden alun niin tulijoille kuin vastaanottajille. Yhdessä – ei rinnakkain.

Samaan aikaan muualla Euroopassa huippu-urheilu hiipui resurssipulan ja turvattomuuden vuoksi. Sotkamossa Vuokatti pysyi valona myrskyn keskellä. Urheilun ympärille oli rakennettu paitsi valmennuskeskus, myös laaja hyvinvoinnin ja digitaalisen analytiikan osaamisklusteri. Täältä löytyi turvapaikka urheilijoille, jotka eivät enää voineet harjoitella kotimaassaan – ja samaan aikaan paikalliset nuoret näkivät, että unelmista voi pitää kiinni, vaikka maailma muuttuu.

Kriisien keskellä nousi esiin uusi yhteiskuntakulttuuri. Sukupolvien välinen vastakkainasettelu väistyi, kun ikäihmiset ottivat roolin uusien tulokkaiden opastajina. Heiltä opittiin rauhallisuutta, kädentaitoja ja paikallista viisautta, jota ei saa Googlasta. Vastalahjaksi he saivat digiapua, kauppakassipalvelua ja ennen kaikkea: seuraa.

Vuonna 2040 Sotkamo on kuin linnake, mutta ei sulkeutunut – vaan turvattu. Se on paikka, jossa koulut ja kentät ovat auki, jossa vesi virtaa, sähkö toimii ja yhteiskunta elää. Se on paikka, jossa ihmiset luottavat toisiinsa, vaikka maailmaan ei enää voi. Sotkamo ei ole enää vain kunta Kainuussa – se on symboli siitä, mitä tarkoittaa toimia ajassa, elää kauas katsoen – ja selviytyä yhdessä.

Sotkamo 2040 – esimerkkiskenaario 3

Sotkamo 2040 – Tarina kunnasta, joka käänsi kurssin

Vuonna 2025 Sotkamo oli monella tapaa ristiriitainen paikka. Maisemat olivat yhä henkeäsalpaavat, Vuokatin ladut kunnossa ja arki kohtuullisen sujuvaa. Mutta taustalla kolkuttivat tulevaisuuden uhkakuvat: väki väheni, nuoret katosivat muualle ja elinkeinot nojasivat yhä liikaa tuttuun ja turvalliseen. "Hyvä paikka elää" ei enää riittänyt kilpailuvaltiksi, kun maailma ympärillä muuttui. Silloin päätettiin, että nyt ei enää säilytetä, vaan nyt rakennetaan.

Ensimmäiset vuodet olivat villiä suunnittelun, pilotoinnin ja uskalluksen aikaa. Sotkamossa ei jääty ihmettelemään digimurrosta tai ilmastotavoitteita, vaan niitä lähdettiin toteuttamaan. Vuokattiin syntyi kestävä matkailun koelaboratorio, jossa yhdistyivät luonto, hyvinvointi ja teknologia. Lentoyhteydet turvattiin ja matkailijat opastettiin tekoälyllä, mutta lämmin hymy jäi ihmisten vastuulle. Samalla kylät elivät uutta nousua, missä älykäs energia, puuarkkitehtuuri ja yhteisöviljely toivat uutta elämää myös kirkonkylän ulkopuolelle.

2030-luvun alussa alkoi tapahtua sellaista, jota kukaan ei ollut osannut täysin ennustaa. Paluumuuttajien aalto käynnistyi, kun 30–40-vuotiaat alkoivat kyllästyä ruuhkiin ja algoritmeihin. Sotkamo oli valmiina: koulutuspolut oli sidottu suoraan työelämään, lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut olivat Euroopan malliesimerkki, ja Nato-yhteistyö poiki uusia turvallisuusteknologian työpaikkoja. Täällä yhdistyivät vihreä siirtymä ja strateginen huoltovarmuus tavalla, jota Helsingissäkin ihmeteltiin. Tutkimus, kehitys ja innovaatiot eivät enää olleet byrokraattisia hanketermejä – ne näkyivät kylätalojen robotiikassa, urheilukeskuksen mittauslaitteissa ja biojalostamon vierailijalaskurissa.

Ikäihmiset eivät jääneet jalkoihin. Heistä tuli uuden yhteisöllisyyden ydin. Kun maailma digitalisoitui, Sotkamo inhimillistyi: kyläkohtaiset yhteisöohjaajat, robotiikkaa tukevat kotipalvelut ja sukupolvien yhteiset tapahtumat kutoivat vahvaa verkkoa. Eläkeläinen voi olla mentori, esiintyjä, metsänhoitaja tai vain rauhassa, jos siltä tuntui. Täällä arvostus ei katoa iän myötä.

Vuonna 2040 Sotkamo tunnetaan nimellä, jolle aluksi naureskeltiin – "kestävän arjen pääkaupunki". Mutta nauru loppui, kun Euroopan delegaatiot alkoivat varata opintomatkoja Vuokattiin. Matkailutulo oli triplattu, huippu-urheilun keskuksesta oli tullut kansainvälinen veturi, ja kaivostoiminta hoidettiin tavalla, jota luonto ja kunta katselivat rinnakkain – ei vastakkain. Vienti kasvoi, mutta niin kasvoi myös yhteisön syvyys.

Sotkamo ei vain selvinnyt ajasta – se tuli näkyväksi. Kunnassa ei ehkä ollut eniten ihmisiä, mutta täällä ihmisyyys näkyi eniten. Täällä elämänlaatu on arvo, ei mittari. Ja täällä ei tarvitse puhua tulevaisuudesta. Se on jo täällä – ja se on yhteinen.

Sotkamo 2040 – esimerkkiskenaario 4

Sotkamo 2040 – Kunnan kokoinen menestystarina

Vuokatista tuli 2020-luvun lopulla matkailun uudistaja. Kun muualla vielä pohdittiin ympärivuotisen matkailun mahdollisuuksia, Vuokatti vei sen pidemmälle. Digitaalisuus, luonto, hyvinvointi ja vastuullisuus yhdistyivät saumattomaksi kokemukseksi, joka nousi kansainväliseksi ilmiöksi. Vuoteen 2040 mennessä Vuokatti ei enää kilpaile Lapin kanssa – se on ohittanut sen. Se on Pohjois-Euroopan tunnetuin ympärivuotinen aktiivimatkailun keskus ja yksi Suomen suurimmista yksittäisistä työllistäjistä.

Kasvun moottorina ei ole ollut pelkkä matkailu, vaan sen ympärille rakentunut uudentyyppinen elinkeinorakenne. Sotkamo houkutteli kansainvälisiä hyvinvointi- ja elämysyrityksiä, teknologia- ja digistartupeja, koulutusvientitoimijoita sekä kestävän liiketoiminnan edelläkävijöitä. Samalla syntyi tarve uudelle osaamiselle ja työvoimalle. Sotkamo vastasi kysyntään nopeasti ja inhimillisesti: kansainvälinen rekrytointi, tehokas kotoutusmalli, perheystävällinen arki ja yhteisöllisyys toivat kunnalle maineen onnistujana siinä, missä muu Suomi yhä etsi vastauksia.

Samaan aikaan tapahtui jotain yllättävää. Sotkamo nousi otsikoihin Aasiassa, Lähi-idässä ja Euroopan metropoleissa, eikä vain matkailukohteena, vaan koulutuksen kansainvälisenä suunnannäyttäjänä. Varakkaat perheet ja menestyneet yrittäjät alkoivat lähettää lapsiaan Sotkamoon jo alakouluikäisinä. Kansainvälinen sisäoppilaitosmalli, suomalainen pedagogiikka, luonnonläheisyys ja digitaaliset oppimisympäristöt loivat koulutuksen uuden luksusbändin. Sotkamo ei enää tuottanut vain huippu-urheilijoita, vaan myös tulevaisuuden ajattelijoita, suunnittelijoita ja vaikuttajia.

Vuokatin urheiluakatemia puolestaan on kehittynyt globaaliksi osaamiskeskukseksi. Valmennus perustuu tekoälyyn, data-analytiikkaan ja etäohjattavaan biomonitorointiin, mutta inhimillisyys ei ole kadonnut – päinvastoin. Valmentajilla on enemmän aikaa läsnäoloon, tukemiseen ja kokonaisvaltaiseen kohtaamiseen. Huippu-urheilijat ympäri maailmaa valitsevat Sotkamon, koska täällä kasvatetaan mestareita yhdistämällä teknologia, turvallisuus, maisema ja mielenrauha.

Vuonna 2040 Sotkamo ei ole vain onnistunut – se on uudelleenmääritellyt, mitä kunnallinen kehittäminen voi parhaimmillaan olla. Kunta on yksi Suomen halutuimmista asuinpaikoista, yhdessä Pirkanmaan ja Oulun seudun kanssa. Sotkamossa asutaan, koska täällä elämä on tasapainoista, tulevaisuus näyttää valoisalta ja jokaisella on mahdollisuus löytää paikkansa.

Tämä ei ole ollut sattumaa. Tämä on ollut strategia, visio ja ennen kaikkea yhteinen tahtotila. Sotkamo 2040 on kunta, jossa ei ole rakennettu vain menestystä – täällä on rakennettu merkitystä.

Tulevaisuusjaoston ehdotus jatkuvalle tulevaisuustyölle

Jatkuva tulevaisuustyö

Sotkamon kunta on käynnistänyt valtakunnallisesti poikkeuksellisen kunnianhimoisen tulevaisuustyön, jonka tavoitteena on varmistaa, että kunta:

- Ennakoi muutoksia pitkäjänteisesti ja järjestelmällisesti,
- Uudistuu rohkeasti yhdessä kuntalaisten ja sidosryhmien kanssa,
- Ja tekee päätöksiä, jotka kestävät aikaa ja palvelevat tulevia sukupolvia.

Vuonna 2025 laadittu Sotkamon tulevaisuusstrategia 2040 luo vision ja suuntaviivat kehitykselle, mutta pysyvä vaikutus syntyy vain, jos strategia jalkautetaan arkeen ja pidetään elävänä.

Tämän johdosta kunnan tulee edelleen kehittää toimintamallia jatkuvaan tulevaisuustyöhön. Se varmistaa, että:

- Strategiset tavoitteet ja kunnan arjen kehittäminen kytkeytyvät yhteen,
- Muutoksiin reagoidaan ajoissa, tai ollaan niissä edellä,
- Kuntalaiset ja asiantuntijat osallistuvat kunnan tulevaisuuden tekemiseen,
- Ja tulevaisuuden ilmiöt tunnistetaan, testataan ja otetaan käyttöön käytännössä.

Tavoite

Sotkamo haluaa olla Suomen paras tulevaisuusohjautuva kunta ja näyttää tietä muille kunnille siinä, miten strateginen ennakointi, kuntalaisten osallistaminen ja kokeilukulttuuri voidaan yhdistää käytännön johtamiseen ja päätöksentekoon.